

**ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ ΠΟΡΕΙΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ
ΕΘΝΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΔΡΑΣΗΣ ΓΙΑ ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ
ΤΩΝ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ**

ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ Γ. ΓΕΡΑΠΕΤΡΙΤΗΣ

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 2021

Πίνακας περιεχομένων

ΕΙΣΑΓΩΓΗ	3
ΠΥΛΩΝΑΣ I: ΤΟ ΚΡΑΤΟΣ ΣΤΗΝ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΤΟΥ ΑΤΟΜΟΥ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ	7
ΕΝΕΡΓΟΠΟΙΗΣΗ ΔΙΚΤΥΟΥ ΤΟΥ ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΙΚΟΥ ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΥ	7
ΣΥΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΡΧΗΣ ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟΤΗΤΑΣ	15
ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΤΗΣ ΠΡΩΤΗΣ ΕΝΙΑΙΑΣ ΨΗΦΙΑΚΗΣ ΠΥΛΗΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΓΙΑ ΘΕΜΑΤΑ ΑΝΑΠΗΡΙΑΣ	17
ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΚΩΔΙΚΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ	18
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΚΑΙ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ ΑΝΑΠΗΡΙΑΣ	19
ΚΑΡΤΑ ΑΝΑΠΗΡΙΑΣ.....	21
ΔΙΕΥΡΥΝΣΗ ΤΩΝ ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΜΕΣΩ ΤΩΝ ΚΕΠ	22
ΠΥΛΩΝΑΣ II: ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΩΝ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ.....	25
ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΕΣ ΑΠΑΛΛΑΓΕΣ ΚΑΙ ΔΙΕΥΚΟΛΥΝΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΑ ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ....	25
ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ.....	26
ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ	29
ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗΣ ΔΙΑΒΙΩΣΗΣ.....	34
ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ.....	38
ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ ΣΤΗΝ ΠΟΙΟΤΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΥΓΕΙΑ.....	48
ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ ΣΕ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΨΥΧΙΚΗΣ ΥΓΕΙΑΣ	50
ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ ΣΤΗΝ ΕΡΓΑΣΙΑ ΚΑΙ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ	54
ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ ΣΤΗΝ ΚΥΡΙΑ ΣΥΝΤΑΞΗ ΚΑΙ ΤΙΣ ΕΠΙΔΟΜΑΤΙΚΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ.....	60
ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΣΤΗΝ ΙΣΟΤΙΜΗ ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΣΤΗ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ.....	60
ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΣΕ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΚΙΝΔΥΝΟΥ ΚΑΙ ΕΚΤΑΚΤΟΥ ΑΝΑΓΚΗΣ..	63
ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ	67
ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ ΠΟΥ ΑΝΗΚΟΥΝ ΣΕ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥΣ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ ΚΑΙ ΜΕΤΑΝΑΣΤΩΝ.....	71
ΠΥΛΩΝΑΣ III: ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟΤΗΤΑ	74
ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟΤΗΤΑ ΣΤΟ ΦΥΣΙΚΟ ΚΑΙ ΔΟΜΗΜΕΝΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ.....	74
ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟΤΗΤΑ ΣΤΙΣ ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ ΚΑΙ ΚΙΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΑΤΟΜΟΥ	78
ΨΗΦΙΑΚΗ ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟΤΗΤΑ	85

ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΣΤΗΝ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ, ΤΗΝ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ	89
ΠΥΛΩΝΑΣ IV: ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΕ ΚΑΘΕ ΕΚΦΑΝΣΗ ΤΗΣ ΖΩΗΣ.....	92
ΙΣΟΤΙΜΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΤΟΝ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟ.....	92
ΙΣΟΤΙΜΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΤΟΝ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟ	97
ΙΣΟΤΙΜΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΤΟΝ ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΒΙΟ	100
ΠΥΛΩΝΑΣ V: ΑΦΥΠΝΙΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ.....	101
ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΚΑΙ ΑΦΥΠΝΙΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΓΙΑ ΘΕΜΑΤΑ ΑΝΑΠΗΡΙΑΣ.....	101
ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΤΩΝ ΣΤΕΛΕΧΩΝ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ	101
ΠΥΛΩΝΑΣ VI: ΣΥΝΕΡΓΕΙΕΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ.....	104
ΣΥΝΕΡΓΕΙΕΣ: ΓΙΑ ΤΑ ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ ΜΕ ΤΑ ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ.....	104
ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΣΤΟΝ ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟ ΤΟΥΡΙΣΜΟ	109

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σχεδόν ένα έτος μετά την παρουσίαση του Εθνικού Σχεδίου Δράσης τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία (ΕΣΔ), κατατίθεται η παρούσα έκθεση με την οποία καταγράφεται και αποτιμάται με σαφείς αναφορές η πρώτη χρονιά εφαρμογής του νέου αυτού προτύπου χάραξης στρατηγικής στην δημόσια πολιτική για την αναπηρία.

Η υιοθέτηση και η υλοποίηση συγκεκριμένων δράσεων με σκοπό την προστασία των δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρία συνιστά πολιτική προτεραιότητα της Πολιτείας και δέσμευση της παρούσας διακυβέρνησης, η οποία αναδείχθηκε από τον ίδιο τον Πρωθυπουργό ήδη από τον Αύγουστο του 2019 κατόπιν συνάντησής του με τον Πρόεδρο της Εθνικής Συνομοσπονδίας Ατόμων με Αναπηρία. Έτσι, μετά από συστηματική εργασία ενός έτους και ευρύτατη διαβούλευση με το αναπηρικό κίνημα και την κοινωνία των πολιτών, οι συνεισφορές των Υπουργείων αποκρυσταλλώθηκαν στο ΕΣΔ, το οποίο δομήθηκε σε έξι Πυλώνες και τριάντα Στόχους, με σαφή χρονοδιαγράμματα, επισπεύδοντες φορείς και δείκτες παρακολούθησης και υλοποίησης.

Η υλοποίηση της οριζόντιας πολιτικής για την αναπηρία απαιτεί τη συνδρομή με ενεργό τρόπο όλων των επιπέδων διακυβέρνησης στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους. Έτσι, για πρώτη φορά από τη θέση σε ισχύ του ν. 4488/2017, και σε υλοποίηση του πρώτου στόχου του ΕΣΔ, ορίσθηκαν με επιμέλεια του Συντονιστικού Μηχανισμού και τη συνδρομή της Ένωσης Περιφερειών Ελλάδος (ΕΝΠΕ) και της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδος (ΚΕΔΕ), τα Επιμέρους Σημεία Αναφοράς του ν. 4488/2017 σε όλα τα Υπουργεία, τις Περιφέρειες και τους Δήμους.

Ήδη, τα Σημεία Αναφοράς έχουν ενεργοποιηθεί, καθώς έχουν αναλάβει δύο κρίσιμα έργα με σημειολογική βαρύτητα: αφενός, τη συμπλήρωση στοιχείων προσβασιμότητας των κτηρίων δημοσίου ενδιαφέροντος στη νέα ηλεκτρονική πλατφόρμα καταγραφής κτηρίων του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδος, η οποία τέθηκε σε λειτουργία την 21 Σεπτεμβρίου 2021. Αφετέρου, την υποβολή της ετήσιας έκθεσής τους προς τον Συντονιστικό Μηχανισμό και το Κεντρικό Σημείο Αναφοράς σχετικά με την παρακολούθηση της εφαρμογής της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρίες (Σύμβαση) και του ΕΣΔ, εντός του πεδίου αρμοδιότητάς τους.

Για την κατάρτιση της παρούσας έκθεσης αξιοποιήθηκαν τόσο οι περιοδικές και ετήσιες εκθέσεις όλων των Υπουργείων σχετικά με την πορεία υλοποίησης των έργων που έχουν αναλάβει στο πλαίσιο του ΕΣΔ, όσο και οι προαναφερθείσες ετήσιες εκθέσεις των Σημείων Αναφοράς των Περιφερειών και των Δήμων.

Συναφώς, αξίζει να αναφερθούν εισαγωγικά ορισμένα χαρακτηριστικά παραδείγματα εμβληματικών στόχων του ΕΣΔ που υλοποιήθηκαν κατά το έτος 2021. Μεταξύ αυτών συγκαταλέγονται η σύσταση και συγκρότηση τον Μάιο του 2021, με απόφαση του Πρωθυπουργού, της Εθνικής Αρχής Προσβασιμότητας, συμβουλευτικού οργάνου της Πολιτείας για θέματα αναπηρίας, και η κωδικοποίηση της νομοθεσίας που αφορά στα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία, η οποία ολοκληρώθηκε εμπροθέσμως από τον Υπουργό Επικρατείας με τη συμμετοχή όλων των Υπουργείων.

Διαπιστώθηκε εξ αρχής η ανάγκη συγκέντρωσης της κωδικοποιημένης νομοθεσίας και άλλων κρίσιμων πληροφοριών σχετικών με τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία σε μια ενιαία ψηφιακή πύλη. Ήδη από τον Αύγουστο του 2021

δρομολογήθηκε σε συνεργασία με το Εργαστήριο Αλληλεπίδρασης Ανθρώπου - Υπολογιστή του Ινστιτούτου Πληροφορικής του Ιδρύματος Τεχνολογίας και Έρευνας (ΙΤΕ), ως ειδικού στον σχεδιασμό και την εφαρμογή τεχνικών προδιαγραφών ψηφιακής προσβασιμότητας φορέα, η δημιουργία της ιστοσελίδας «amea.gov.gr». Η ιστοσελίδα θα τηρεί τις βέλτιστες δυνατές προδιαγραφές προσβασιμότητας επιπέδου AAA και θα βρίσκεται στον δημόσιο «αέρα» την 3^η Δεκεμβρίου 2021. Το «amea.gov.gr» θα περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, α) θεματικές ενότητες σχετικές με τον Συντονιστικό Μηχανισμό του ν. 4488/2017, την Εθνική Αρχή Προσβασιμότητας και το ΕΣΔ, και β) το σύνολο της Κωδικοποιημένης Νομοθεσίας για τα Δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία. Ιδίως δε ως προς την πρόσβαση στη νομοθεσία, το «amea.gov.gr» θα υποστηρίζεται από ένα Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα αναζήτησης νομοθεσίας, το οποίο θα καθιστά λειτουργική και εύχρηστη τη μελέτη του συνόλου του κειμένου σε κάθε πολίτη.

Ο πρώτος χρόνος εφαρμογής του ΕΣΔ ανέδειξε την υψηλή συνθετότητα των στόχων, δράσεων και έργων. Σε συνθήκες πρωτοφανούς υγειονομικής κρίσης κατεβλήθη μεγάλη προσπάθεια για την εμπρόθεσμη υλοποίηση των επιμέρους δράσεων. Το ΕΣΔ είναι ένα δυναμικό στρατηγικό σχέδιο: η υλοποίηση της στοχοθεσίας ανέδειξε σε ορισμένες περιπτώσεις την ανάγκη αναπροσαρμογής του αρχικού σχεδιασμού εφαρμογής. Στο πλαίσιο αυτό, επίκειται επικαιροποίηση του ΕΣΔ εντός του πρώτου τριμήνου του 2022 με ενσωμάτωση των τροποποιήσεων, προσθηκών και νέων πρωτοβουλιών, ενώ τυχόν παρατάσεις θα αιτιολογούνται ρητώς στο επικαιροποιημένο κείμενο.

Εντός του 2021 ολοκληρώθηκαν δράσεις και ανελήφθησαν πρωτοβουλίες από τα Υπουργεία, οι οποίες αντανακλούν τη δικαιωματική προσέγγιση της αναπηρίας και σκοπούν στη διασφάλιση της ισότιμης συμμετοχής των ατόμων με αναπηρία σε κάθε έκφανση της ζωής. Ενδεικτικά αναφέρονται η δημιουργία και λειτουργία της νέας ηλεκτρονικής πλατφόρμας για την οριζόντια καταγραφή κτηρίων που στεγάζουν δημόσιες υπηρεσίες, η οποία θα συντελέσει καθοριστικά στη βελτίωση της προσβασιμότητάς τους σε ολόκληρη την επικράτεια, οι δράσεις για την ενίσχυση και την προώθηση της συμπεριληπτικής/ενταξιακής διάστασης της αναπηρίας στην εκπαίδευση και η θέσπιση ρυθμίσεων που ενδυναμώνουν τις

υποστηρικτικές δομές εκπαίδευσης, η ολοκλήρωση της Στρατηγικής για την Αποϊδρυματοποίηση, η αναμόρφωση του θεσμού της αναδοχής, η θεσμοθέτηση του Προσωπικού Βοηθού, η προώθηση του θεσμού της έγκαιρης ανίχνευσης και πρώιμης παρέμβασης, η διενέργεια προγραμμάτων ενημέρωσης και επιμόρφωσης των στελεχών της δημόσιας διοίκησης αλλά και η θέσπιση ρυθμίσεων που διαμορφώνουν ένα δικαιότερο φορολογικό σύστημα και που προωθούν τον αθλητισμό και τον πολιτισμό για όλους.

Προς τον σκοπό της αποτελεσματικότερης παρακολούθησης της εφαρμογής του, όλες οι δράσεις και τα έργα του ΕΣΔ εντάχθηκαν στο Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα για την Παρακολούθηση και Αξιολόγηση του Κυβερνητικού Έργου MAZI (ΟΠΣ MAZI) της Προεδρίας της Κυβέρνησης. Με εργαλείο το ΟΠΣ MAZI, τον Μάιο του τρέχοντος έτους συγκεντρώθηκαν από τον Συντονιστικό Μηχανισμό σε συνεργασία με τη Γενική Γραμματεία Συντονισμού οι περιοδικές εκθέσεις πορείας υλοποίησης του δράσεων των Υπουργείων. Για την ενίσχυση δε της αποτελεσματικότητας της κεντρικής παρακολούθησης της πορείας εφαρμογής του ΕΣΔ, τα οριστικά Ετήσια Σχέδια Δράσης των Υπουργείων για το έτος 2022, τα οποία θα υποβληθούν στο Υπουργικό Συμβούλιο του Δεκεμβρίου 2021, θα ενσωματώνουν το σύνολο των δράσεων και έργων του ΕΣΔ, όπως αυτό θα έχει επικαιροποιηθεί.

ΠΥΛΩΝΑΣ Ι: ΤΟ ΚΡΑΤΟΣ ΣΤΗΝ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΤΟΥ ΑΤΟΜΟΥ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ

ΕΝΕΡΓΟΠΟΙΗΣΗ ΔΙΚΤΥΟΥ ΤΟΥ ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΙΚΟΥ ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΥ

- **Ορίσθηκαν και ενεργοποιήθηκαν με επιμέλεια του Συντονιστικού Μηχανισμού τα Επιμέρους Σημεία Αναφοράς του ν. 4488/2017 για την εφαρμογή της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρίες (Σύμβαση) σε όλη την Επικράτεια.**
  - i. Για πρώτη φορά από τη θέση σε ισχύ του ν. 4488/2017 έχουν ορισθεί όλα τα Επιμέρους Σημεία Αναφοράς σε όλα τα Υπουργεία, τις 13 Περιφέρειες και τους 332 Δήμους της χώρας, με επιμέλεια του Συντονιστικού Μηχανισμού και με τη συνεργασία της Ένωσης Περιφερειών Ελλάδος (ΕΝΠΕ) και της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδος (ΚΕΔΕ).
  - ii. Στο πλαίσιο της ενεργοποίησης και ενημέρωσης των Σημείων Αναφοράς από τον Συντονιστικό Μηχανισμό:
    - τον Ιούλιο 2021 έλαβε χώρα η πρώτη τηλεδιάσκεψη με τα Σημεία Αναφοράς όλων των Υπουργείων,
    - το πρώτο δεκαπενθήμερο του Σεπτεμβρίου 2021 έλαβαν χώρα 10 τηλεδιασκέψεις, στις οποίες κλήθηκαν να συμμετέχουν όλα τα Σημεία Αναφοράς των Περιφερειών και των Δήμων της Επικράτειας,
    - την 23 Σεπτεμβρίου 2021 έλαβε χώρα ενημερωτική τηλεδιάσκεψη των Περιφερειάρχων και των Δημάρχων της χώρας, με πρωτοβουλία του Υπουργού Επικρατείας κ. Γεραπετρίτη ως Συντονιστικού Μηχανισμού και του Γενικού Γραμματέα Δικαιοσύνης και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του Υπουργείου Δικαιοσύνης κ. Αλεξανδρή ως Κεντρικού Σημείου Αναφοράς.

iii. Τα Επιμέρους Σημεία Αναφοράς κλήθηκαν να αναλάβουν ενεργό ρόλο στην παρακολούθηση εφαρμογής της Σύμβασης και στην υλοποίηση της οριζόντιας πολιτικής της Κυβέρνησης για τα θέματα αναπηρίας. Συγκεκριμένα ζητήθηκε η συνδρομή τους για:

- Τη συμπλήρωση των στοιχείων υφισταμένων κτηρίων δημοσίου ενδιαφέροντος στη νέα ηλεκτρονική πλατφόρμα, η οποία διαμορφώθηκε με πρωτοβουλία του Συντονιστικού Μηχανισμού και του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας (ΥΠΕΝ) σε συνεργασία με το Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδος (ΤΕΕ) και εκπρόσωπο της ΕΣΑμεΑ.

Η νέα ηλεκτρονική πλατφόρμα τέθηκε σε λειτουργία την 21 Σεπτεμβρίου 2021. Καταληκτική ημερομηνία για την ολοκλήρωση της καταγραφής των κτηρίων είναι η 31 Δεκεμβρίου 2021. Εστάλη προς όλα τα Σημεία Αναφοράς σχετικό ενημερωτικό email, όπου αναγράφονταν μεταξύ άλλων τα στοιχεία επικοινωνίας με το ΤΕΕ, το ΥΠΕΝ και με το Γραφείο του Συντονιστικού Μηχανισμού για την υποστήριξη καταχώρισης στην πλατφόρμα. Ακολούθησε webinar (4 Νοεμβρίου 2021), το οποίο οργανώθηκε από το ΤΕΕ σε συνεργασία με τον Συντονιστικό Μηχανισμό και απευθυνόταν σε όλα τα Επιμέρους Σημεία Αναφοράς.

- Την πιλοτική υποβολή από μέρους των Επιμέρους Σημείων Αναφοράς της ετήσιας έκθεσής τους προς τον Συντονιστικό Μηχανισμό και το Κεντρικό Σημείο Αναφοράς σχετικά με την παρακολούθηση της εφαρμογής της Σύμβασης και του Εθνικού Σχεδίου Δράσης για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία, εντός του πεδίου αρμοδιότητάς τους.

Προς διευκόλυνση του έργου τους, εστάλη από τον Συντονιστικό Μηχανισμό και το Κεντρικό Σημείο Αναφοράς μετά από διαβούλευση με την ΕΣΑμεΑ ενημερωτικό σημείωμα με τους βασικούς άξονες και τις θεματικές που

έπρεπε να συμπεριλαμβάνονται στην υποβληθησόμενη ετήσια έκθεση, καθώς και άλλες αναγκαίες διευκρινίσεις.

Επισπεύδων: Υπουργός Επικρατείας ως Συντονιστικός Μηχανισμός στην Κυβέρνηση

- **Συγκεντρώθηκαν μέχρι σήμερα οι ετήσιες εκθέσεις από όλα τα Υπουργεία, καθώς και από 11 Περιφέρειες και 147 Δήμους. Η διαδικασία είναι σε εξέλιξη.**

Το περιεχόμενο των εκθέσεων των Υπουργείων αποτυπώνεται στο σύνολο της παρούσας έκθεσης, καθώς η εφαρμογή της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών από την Κεντρική Δημόσια Διοίκηση συνδέεται καταρχήν με την υλοποίηση του ΕΣΔ.

Αναφορικά με το περιεχόμενο των εκθέσεων των Περιφερειών και των Δήμων, η διαδικασία κατάθεσης των οποίων, όπως επισημάνθηκε, βρίσκεται σε εξέλιξη, κρίνεται σκόπιμο να σημειωθούν τα εξής:

α) Σε επίπεδο Χαρτογράφησης των δομών και υπηρεσιών των Δήμων, ιδιαίτερη έμφαση δίνεται από την πλειονότητα των εκθέσεων:

- στη δράση των Κοινωνικών Υπηρεσιών και των Τεχνικών Υπηρεσιών των Δήμων,
- στα Κέντρα Κοινότητας, τα οποία είναι αρμόδια για την παραλαβή αιτήσεων για λήψη επιδομάτων και άλλων οικονομικών βοηθημάτων, για την παροχή συμβουλευτικής υποστήριξης σε άτομα με αναπηρία και, σε ορισμένες περιπτώσεις, για την υλοποίηση εθελοντικών προγραμμάτων για άτομα με αναπηρία,
- στην υλοποίηση του προγράμματος «Βοήθεια στο Σπίτι»,
- στις Δημοτικές Επιχειρήσεις, στο πλαίσιο των οποίων λειτουργούν ΚΔΑΠ – ΜΕΑ, ΣΥΔ και ΚΔΗΦ,
- στο Κοινωνικό Παντοπωλείο για την παροχή ειδών πρώτης ανάγκης και ιατροφαρμακευτικής βοήθειας στα άτομα με αναπηρία,
- στα Ειδικά Σχολεία, από όσους Δήμους φιλοξενούν τέτοιες δομές.

β) Αναφορικά με τις Πρωτοβουλίες προώθησης της εφαρμογής της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών σε τοπικό επίπεδο, αναφέρθηκαν δράσεις:

- ανάπλασης πεζοδρομίων, κατασκευής ραμπών και οδηγών όδευσης τυφλών, καθώς και βελτίωσης της προσβασιμότητας στα σχολεία (ανάπλαση αυλής και περιμετρικών πεζοδρομίων, τοποθέτηση ανελκυστήρα σκάλας),
- κατασκευής προσβάσιμων χώρων υγιεινής στα σχολεία, χρηματοδοτούμενων από το πρόγραμμα «Φιλόδημος»,
- κατασκευής ειδικών ραμπών και βοηθητικών υποδομών (sea trac) στις παραλίες,
- προώθησης της ατομικής κινητικότητας, όπως η εκπόνηση ΣΒΑΚ, η δημιουργία θέσεων στάθμευσης για άτομα με αναπηρία, η ανάπτυξη ενός έξυπνου συστήματος διαχείρισης στάθμευσης με διαχωρισμό των θέσεων στάθμευσης για άτομα με αναπηρία, η λειτουργία ηχητικής ενημέρωσης στους φωτεινούς σηματοδότες, καθώς και η λειτουργία αισθητήρων για τις θέσεις στάθμευσης οχημάτων ατόμων με αναπηρία στον πολεοδομικό ιστό, όπου εφαρμόζεται η ελεγχόμενη στάθμευση,
- στο πλαίσιο υλοποίησης ευρωπαϊκών προγραμμάτων, όπως δράσεις για την πρόσβαση σε υπηρεσίες υγείας, η σύναψη συνεργασίας των Δήμων με ΑΜΚΕ για την υποστήριξη ατόμων με αναπηρία σε θέματα υγιεινής και εκπαίδευσης στην αυτόνομη διαβίωση, η συνεργασία με ΑΕΙ για την ανάπτυξη προσβάσιμης ιστοσελίδας Δήμου, πρωτοβουλίες ψηφιακής προσβασιμότητας σε αρχαιολογικούς χώρους και μουσεία, προγράμματα αθλητισμού για άτομα με αναπηρία και συνεργασία με τα Special Olympics Hellas για δημιουργία μικτών ομάδων άθλησης.

Επιπλέον, επισημαίνεται ότι πολλοί Δήμοι έχουν καθιερώσει απαλλαγή από δημοτικά τέλη και δημοτικό φόρο για τα άτομα με αναπηρία, καθώς και προγράμματα σίτισης για άτομα με αναπηρία χωρίς οικογενειακό ή υποστηρικτικό περιβάλλον. Ακόμη, μεγάλο μέρος των Δήμων αναφέρει πως διενεργούνται τακτικά δράσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης των δημοτών τους αναφορικά με τα ζητήματα των δικαιωμάτων των ατόμων με

αναπηρία και πως τελούν σε διαβούλευση με την ΕΣΑμεΑ και με τοπικούς φορείς για θέματα αναπηρίας.

Άλλες αξιόλογες δράσεις που καταγράφηκαν είναι:

- Πιλοτικά προγράμματα (επί παραδείγματι, η εφαρμογή [application] safe AμεΑ για τη στήριξη ατόμων με αναπηρία σε περιπτώσεις έκτακτων αναγκών).
- Σύσταση και λειτουργία Επιτελικής Δομής Κοινωνικής Ένταξης για τον σχεδιασμό και την εφαρμογή κοινωνικής πολιτικής (ΕΣΠΑ).
- Συνεργασία Δήμου και τοπικού Δικηγορικού Συλλόγου για παροχή δωρεάν νομικής βοήθειας σε άτομα με αναπηρία.
- Υλοποίηση προγράμματος βιωματικής εκπαίδευσης σε μαθητές δημοτικού από τον Δήμο σε συνεργασία με την ΕΣΑμεΑ για το σχολικό έτος 2021-22.
- Λειτουργία κατασκηνώσεων που φιλοξενούν παιδιά με αναπηρία.
- Συλλογή στατιστικών στοιχείων από τα Κέντρα Κοινότητας.
- Έναρξη λειτουργίας τμήματος παιδιών με αναπηρία στον Βρεφονηπιακό Σταθμό Ολοκληρωμένης Φροντίδας του Δήμου για το 2020-2021.
- Λειτουργία Κέντρου Εξυπηρέτησης ΑμεΑ.
- Παιχνίδια για παιδιά με αναπηρία σε παιδικές χαρές.
- Λειτουργία σταθμού τηλεδιερμηνείας σε Δημαρχείο για κωφούς/βαρήκοους σε συνεργασία με το Εθνικό Ίδρυμα Κωφών.

Αναφορικά με τις Πρωτοβουλίες προώθησης της εφαρμογής της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών σε περιφερειακό επίπεδο, επισημαίνονται δράσεις:

- εξασφάλισης χρηματοδοτικών πόρων για παρεμβάσεις που αφορούν στα άτομα με αναπηρία, όπως για Στέγες Υποστηριζόμενης Διαβίωσης και Κέντρα Δημέρευσης – Ημερήσιας Φροντίδας,
- εκπαιδευτικής υποστήριξης για την ένταξη/συμπερίληψη μαθητών με αναπηρία ή/και με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες,
- στο πλαίσιο επιχειρησιακών προγραμμάτων 2021-2027,

- προσβάσιμου τουρισμού (ενδεικτικά: μονοπάτια προσβάσιμης Τουριστικής Κληρονομιάς – δράσεις βελτίωσης του τουριστικού προϊόντος, μεταξύ των στόχων η αύξηση επισκεψιμότητας από άτομα με αναπηρία),
- αθλητισμού για παιδιά στο φάσμα του αυτισμού, που χρηματοδοτούνται από το Περιφερειακό Ταμείο Ανάπτυξης,
- ενημέρωσης, όπως η οργάνωση ημερίδων και επιμορφωτικών προγραμμάτων με την υποστήριξη της ΕΣΑμεΑ για την καταπολέμηση των διακρίσεων και την προώθηση κοινωνικής ένταξης των ατόμων με αναπηρία και
- ψηφιακής εκπαίδευσης του προσωπικού.

γ) Αναφορικά με τον εντοπισμό ελλείψεων/δυσλειτουργιών/επαναλαμβανόμενων παραπόνων των πολιτών, κοινός τόπος στις εκθέσεις των Δήμων είναι ελλείψεις σε θέματα προσβασιμότητας στα κτήρια που στεγάζουν υπηρεσίες τους, μεταξύ των οποίων:

- ελλείψεις σε ράμπες,
- ελλείψεις σε ανελκυστήρες,
- ελλείψεις σε θέσεις στάθμευσης για οχήματα ατόμων με αναπηρία.

Αναφέρθηκαν ακόμη τα εξής:

- Από ορεινούς Δήμους και νησιά, η κακή ποιότητα του οδικού δικτύου, η οποία δεν επιτρέπει την ελεύθερη μετακίνηση των ατόμων με αναπηρία, καθώς και ελλείψεις στον στόλο των μέσων μεταφοράς με ειδικές προδιαγραφές προσβασιμότητας για τη μεταφορά ατόμων με αναπηρία εντός και εκτός του εκάστοτε Δήμου.
- Παράπονα σε σχέση με το γεγονός της έλλειψης δομών ψυχικής υγείας, Κέντρων Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών με Αναπηρία, Κέντρων Δημέρευσης Ημερήσιας Φροντίδας και Στεγών Υποστηριζόμενης Διαβίωσης, καθώς και αναφορές για έλλειψη ψηφιακής προσβασιμότητας στις ιστοσελίδες των υπηρεσιών των Δήμων.

- Το ζήτημα της υποστελέχωσης των Κοινωνικών Υπηρεσιών του Δήμου και των Κέντρων Ψυχικής Υγείας.

- Σε μικρούς Δήμους η έλλειψη δομών κοινωνικού χαρακτήρα με αρμοδιότητες σχετικές με θέματα αναπηρίας, πλην της Βοήθειας στο Σπίτι. Έχει καταγραφεί σε μία περίπτωση ότι το πρόβλημα απουσίας κοινωνικών δομών καλύφθηκε με την υπογραφή Προγραμματικής Σύμβασης με άλλο μεγαλύτερο Δήμο, για τη συγκρότηση και λειτουργία Διευρυμένου Κέντρου Κοινότητας, ώστε να συμπεριληφθούν όλοι οι Δήμοι του Νομού, καθώς και κινητής μονάδας με προκαθορισμένο μηνιαίο πρόγραμμα. Στο πλαίσιο αυτής της συνεργασίας, μία φορά την εβδομάδα επισκέπτεται τον οικείο Δήμο κλιμάκιο από το Κέντρο Κοινότητας αποτελούμενο από κοινωνικό λειτουργό και ψυχολόγο.

- Η περίπτωση ενός Δήμου, χαρακτηριστικά, του οποίου το μοναδικό πρόγραμμα κοινωνικής υπηρεσίας ήταν η «Βοήθεια στο σπίτι» με 7 υπαλλήλους, εκ των οποίων οι 6 τελούν σε αναστολή εργασίας στο πλαίσιο της υποχρεωτικότητας του εμβολιασμού.

Επαναλαμβάνεται ακόμη στις περισσότερες εκθέσεις η ανάγκη κατάρτισης των υπαλλήλων σε θέματα αναπηρίας, εξυπηρέτησης πολιτών με αναπηρία και διαχείρισης περιστατικών βίας κατά γυναικών με αναπηρία.

Ειδικά ως προς τις ελλείψεις στις Περιφέρειες, αναφέρθηκε η απουσία έρευνας σε περιφερειακό επίπεδο για την χαρτογράφηση των αναγκών των ατόμων με αναπηρία.

- **Αξιοποιήθηκε το Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα (ΟΠΣ) για την Παρακολούθηση και Αξιολόγηση του Κυβερνητικού Έργου MAZI.**

Στο ΟΠΣ MAZI εντάχθηκαν όλες οι δράσεις και τα έργα του ΕΣΔ με διακριτό κάθε φορά επισπεύδοντα φορέα και χρονοδιάγραμμα. Με βάση τις καταχωρίσεις στο MAZI ο Συντονιστικός Μηχανισμός συλλέγει δεδομένα σχετικά με την πορεία εφαρμογής του ΕΣΔ και ζητεί περιοδικές και ετήσιες εκθέσεις από τα Υπουργεία.

Ήδη υπεβλήθη από κάθε Υπουργείο η πρώτη περιοδική έκθεση (Μάιος 2021) και η πρώτη ετήσια έκθεση (Νοέμβριος 2021) για την πορεία των δράσεων και έργων του, όπως έχουν ενταχθεί στο ΕΣΔ και στο ΜΑΖΙ. Δυνάμει των εκθέσεων αυτών, το περιεχόμενο του ΕΣΔ θα επικαιροποιηθεί, ώστε να καθίσταται σαφές ποιες δράσεις και ποια έργα ολοκληρώθηκαν, ποια τροποποιήθηκαν είτε ως προς το περιεχόμενο είτε ως προς το χρονοδιάγραμμα, και ποια καταργήθηκαν ή αντικαταστάθηκαν.

Επισπεύδων: Υπουργός Επικρατείας ως Συντονιστικός Μηχανισμός στην Κυβέρνηση

- **Οι δράσεις και τα έργα του ΕΣΔ εντάχθηκαν στα Προσχέδια Δράσης των Υπουργείων, τα οποία εγκρίθηκαν από το Υπουργικό Συμβούλιο την 4 Οκτωβρίου 2021.**

Ο Συντονιστικός Μηχανισμός συνεργάστηκε με τη Γενική Γραμματεία Συντονισμού και τα καθ' ύλην αρμόδια Υπουργεία, προς τον σκοπό ενσωμάτωσης των δράσεων και των έργων του ΕΣΔ με τον βέλτιστο τρόπο στα Προσχέδια Δράσης έτους 2022.

Το οριστικά Ετήσια Σχέδια Δράσης των Υπουργείων για το έτος 2022 θα ενσωματώνουν το σύνολο των δράσεων και έργων του ΕΣΔ, όπως θα έχει επικαιροποιηθεί, και θα υποβληθούν στο Υπουργικό Συμβούλιο του Δεκεμβρίου 2021.

Με την ενέργεια αυτή επιδιώκεται η κεντρική παρακολούθηση της πορείας των δράσεων και έργων από τον Συντονιστικό Μηχανισμό, τη Γενική Γραμματεία Συντονισμού και τις Υπηρεσίες Συντονισμού των Υπουργείων.

Επισπεύδων: Υπουργός Επικρατείας ως Συντονιστικός Μηχανισμός στην Κυβέρνηση

ΣΥΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΡΧΗΣ ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟΤΗΤΑΣ

- **Η Εθνική Αρχή Προσβασιμότητας (ΕΑΠ) συστάθηκε με τον ν. 4780/2021.** Το σχετικό νομοσχέδιο είχε τεθεί σε δημόσια διαβούλευση από 31 Δεκεμβρίου 2020 έως 14 Ιανουαρίου 2021, τα δε υποβληθέντα σχόλια ελήφθησαν υπ' όψιν και ορισμένα από αυτά ενσωματώθηκαν στο τελικό κείμενο του σχεδίου νόμου, που κατατέθηκε προς ψήφιση.
  - i. Σύμφωνα με το άρθρο 1 του ν. 4780/2021 η Εθνική Αρχή Προσβασιμότητας «υπάγεται στον Πρωθυπουργό, υποστηρίζεται, ως προς τη στελέχωση και την υποδομή της, από την Προεδρία της Κυβέρνησης και εντάσσεται στον προϋπολογισμό της, ως διακριτός ειδικός φορέας. Η Αρχή αποτελεί συμβουλευτικό όργανο της Πολιτείας προς τον σκοπό της πρόσβασης των ατόμων με αναπηρία σε όλους τους τομείς της ανθρώπινης δραστηριότητας και έχει ως αποστολή τη διαρκή παρακολούθηση των θεμάτων που σχετίζονται με το δικαίωμα πρόσβασης των ατόμων με αναπηρία, και τη διαμόρφωση προτάσεων για τη χάραξη δημόσιων πολιτικών σε θέματα του αντικειμένου της».
  - ii. Σύμφωνα με το άρθρο 2 του ν. 4780/2021, μεταξύ των αρμοδιοτήτων της ΕΑΠ είναι και να συνεργάζεται με τον Συντονιστικό Μηχανισμό στην Κυβέρνηση του άρθρου 69 του ν. 4488/2017, να υποβάλλει προτάσεις σχετικά με την υλοποίηση και αναθεώρηση του Εθνικού Σχεδίου Δράσης για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία και να τον ενημερώνει για τις προτάσεις της.
  - iii. Σύμφωνα με το άρθρο 3 του ν. 4780/2021, η ΕΑΠ αποτελείται από δώδεκα (12) μέλη, ως εξής: α) έξι (6) επιστήμονες εγνωσμένου κύρους σε τομείς που έχουν σχέση με την αποστολή και τις αρμοδιότητες της Αρχής ή πολίτες των οποίων η δραστηριότητα

συνδέεται με την πρόσβαση των ατόμων με αναπηρία στην εκπαίδευση, τον πολιτισμό, τις τέχνες, τον αθλητισμό, την εργασία, την επιχειρηματικότητα και την ενημέρωση, που επιλέγονται από τον Πρωθυπουργό, εκ των οποίων τρεις (3) είναι άτομα με αναπηρία, ένας (1) ορίζεται ως Πρόεδρος και ένας (1) ως Α' Αντιπρόεδρος, β) έναν (1) επιστήμονα εγνωσμένου κύρους σε τομείς που έχουν σχέση με την αποστολή και τις αρμοδιότητες της Αρχής, που επιλέγεται από την Εθνική Συνομοσπονδία Ατόμων με Αναπηρία (ΕΣΑμεΑ), ως Β' Αντιπρόεδρος, γ) έναν (1) εκπρόσωπο της ΕΣΑμεΑ, δ) έναν (1) εκπρόσωπο της Ένωσης Περιφερειών Ελλάδος, ε) έναν (1) εκπρόσωπο της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδος, στ) τον Πρόεδρο της Εθνικής Επιτροπής για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου, και ζ) τον Συνήγορο του Πολίτη ή βοηθό Συνήγορο που ορίζεται από τον ίδιο.

Επισπεύδων: Υπουργός Επικρατείας ως Συντονιστικός Μηχανισμός στην Κυβέρνηση

- **Η ΕΑΠ συγκροτήθηκε με την υπ' αριθμ. 20/2021 απόφαση του Πρωθυπουργού.**
  - i. Στη θέση του Προέδρου της Αρχής τοποθετήθηκε ο Δρ. Κωνσταντίνος Στεφανίδης, Καθηγητής στο Τμήμα Επιστήμης Υπολογιστών του Πανεπιστημίου Κρήτης. Α' Αντιπρόεδρος της Αρχής ορίσθηκε η Δρ. Ελευθερία Μπερνιδάκη - Άλντους, Διδάκτωρ του Πανεπιστημίου Johns Hopkins, και Β' Αντιπρόεδρος η Μαρίλυ Χριστοφή, Τοπογράφος Μηχανικός, Εμπειρογνώμων προσβασιμότητας ατόμων με αναπηρία.
  - ii. Μέλη της Αρχής ορίσθηκαν επίσης οι Γεώργιος Αγγελόπουλος, Καθηγητής του Πανεπιστημίου Πατρών και Διευθυντής του Εργαστηρίου Υλικών και Μεταλλουργίας του Τμήματος Χημικών Μηχανικών, Ευγενία Λειβαδάρου, μηχανικός νέων τεχνολογιών και

καινοτομίας στην εταιρεία Ελληνικά Πετρέλαια, Έλενα Σουκάκου, Επίτιμη Επιστημονική Συνεργάτης (Honorary Research Fellow) στη Σχολή Επιστημών της Εκπαίδευσης, του Πανεπιστημίου του Roehampton στο Ηνωμένο Βασίλειο, Ευαγγελία Χρυσικού, Επίκουρος Καθηγήτρια στο Bartlett Faculty of the Built Environment, University College London (UCL) και Ιδρύτρια και Διευθύντρια του MSc Healthcare Facilities, Ιωάννης Βαρδακαστάνης, εκπρόσωπος της ΕΣΑμεΑ, Γεώργιος Αυγουστίδης, εκπρόσωπος της Ένωσης Περιφερειών Ελλάδος, Γεράσιμος Φεσσιάν, εκπρόσωπος της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδος, Μαρία Γαβουνέλη, Πρόεδρος της Εθνικής Επιτροπής για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου και Καλλιόπη Λυκοβαρδή, Βοηθός Συνήγορος του Πολίτη.

ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΤΗΣ ΠΡΩΤΗΣ ΕΝΙΑΙΑΣ ΨΗΦΙΑΚΗΣ ΠΥΛΗΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΓΙΑ ΘΕΜΑΤΑ ΑΝΑΠΗΡΙΑΣ

- **Δημιουργείται το amea.gov.gr, η πρώτη ενιαία ψηφιακή πύλη της δημόσιας διοίκησης, στην οποία συγκεντρώνονται σύνολα πληροφοριών σχετικών με τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία.**

Ο τεχνικός σχεδιασμός του amea.gov.gr, με τον οποίο διασφαλίζονται οι βέλτιστες δυνατές προδιαγραφές προσβασιμότητας επιπέδου AAA, αποτέλεσε αντικείμενο δωρεάς του Ιδρύματος Τεχνολογίας και Έρευνας. Η ψηφιακή πύλη θα είναι διαθέσιμη την 3 Δεκεμβρίου 2021. Ειδικότερα:

- i. Οι θεματικές που θα παρουσιάζονται στο amea.gov.gr, διαρθρώνονται σε τέσσερις πυλώνες:
  - τον Συντονιστικό Μηχανισμό του ν. 4488/2017,
  - την Εθνική Αρχή Προσβασιμότητας,
  - το Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία (2020) και

- τη Νομοθεσία που αφορά στα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία, όπως αυτή κωδικοποιήθηκε σε εφαρμογή του Τρίτου Στόχου του ΕΣΔ. Η νομοθεσία θα εκτίθεται υποστηριζόμενη από ένα προηγμένο πληροφοριακό σύστημα, που θα καθιστά την αναζήτηση σε αυτή λειτουργική και εύχρηστη.
- ii. Στο amea.gov.gr θα παρατίθενται χρήσιμοι σύνδεσμοι άλλων ιστοτόπων της δημόσιας διοίκησης, θα κοινοποιούνται τελευταία νέα, ανακοινώσεις και εκδηλώσεις, ενώ παράλληλα, μέσω ειδικής φόρμας του ιστοτόπου, θα δημιουργείται ένας άμεσος διάυλος επικοινωνίας μεταξύ του πολίτη και της Πολιτείας.

Σημείωση: Πρόκειται για δράση, που υλοποιήθηκε επιπλέον όσων είχαν προβλεφθεί στο ΕΣΔ.

Επισπεύδων: Υπουργός Επικρατείας ως Συντονιστικός Μηχανισμός στην Κυβέρνηση

Φορέας Υλοποίησης: Ίδρυμα Τεχνολογίας και Έρευνας

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΚΩΔΙΚΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ

- **Κωδικοποιήθηκε η νομοθεσία που αφορά στα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία.** Η πορεία υλοποίησης της δράσης είχε ως εξής:
  - i. Οι εργασίες συγκέντρωσης της κειμένης νομοθεσίας εκκίνησαν τον Ιανουάριο του 2021, κατόπιν λήψης συγκεκριμένων και λεπτομερών κατευθύνσεων από την Κεντρική Επιτροπή Κωδικοποίησης, με τον ορισμό εκπροσώπων, ειδικά για τον σκοπό αυτής, σε όλα τα Υπουργεία και στην Εθνική Συνομοσπονδία Ατόμων με Αναπηρία (ΕΣΑμεΑ).

- ii. Παράλληλα, αναζητήθηκαν συμπληρωματικές πηγές πληροφόρησης τόσο από επιστημονικούς φορείς όσο και από το ευρύτερο δίκτυο δευτεροβάθμιων φορέων/μελών της ΕΣΑμεΑ.
- iii. Η καταγραφή του συνόλου της συγκεντρωθείσας νομοθεσίας ολοκληρώθηκε την 30 Ιουνίου 2021.
- iv. Το κείμενο που δημιουργήθηκε, μορφοποιήθηκε και απεστάλη προς υποβολή σχολίων σε όλους τους συμμετέχοντες στη διαδικασία φορείς την 31 Ιουλίου 2021.
- v. Τα τελικά σχόλια κοινοποιήθηκαν στο Ιδιαίτερο Γραφείο του Υπουργού Επικρατείας τον Σεπτέμβριο του 2021.
- vi. Μετά την ενσωμάτωσή τους, το κείμενο κοινοποιήθηκε στην Κεντρική Επιτροπή Κωδικοποίησης.
- vii. Η κωδικοποιημένη νομοθεσία θα αναρτηθεί σε επιμέρους πεδίο της νέας ψηφιακής πύλης «amea.gov.gr» και η αναζήτηση της νομοθεσίας θα υποστηρίζεται από προηγμένο πληροφοριακό σύστημα. Θα τηρούνται δε οι βέλτιστες δυνατές προδιαγραφές προσβασιμότητας.
- viii. Το κωδικοποιητικό κείμενο θα επικαιροποιείται ανά τακτά χρονικά διαστήματα.

Επισπεύδων: Υπουργός Επικρατείας ως Συντονιστικός Μηχανισμός στην Κυβέρνηση

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΚΑΙ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ ΑΝΑΠΗΡΙΑΣ

- **Πρωθείται η αναβάθμιση της λειτουργίας του υφιστάμενου συστήματος αξιολόγησης και πιστοποίησης της αναπηρίας και η βελτίωση των υπηρεσιών των Κέντρων Πιστοποίησης Αναπηρίας (ΚΕΠΑ).**

- i. Δημοσιεύθηκε η ΚΥΑ 84045/2021, με την οποία θεσπίσθηκε για πρώτη φορά Κανονισμός Λειτουργίας του Κέντρου Πιστοποίησης Αναπηρίας (ΚΕΠΑ) του Ηλεκτρονικού Εθνικού Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης (e-ΕΦΚΑ). Ο κανονισμός αυτός συγκεντρώνει και κωδικοποιεί σε ένα ενιαίο κείμενο όλες τις διαδικασίες και τις απαιτούμενες διοικητικές ενέργειες για την πιστοποίηση της αναπηρίας, καθώς και τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των ασφαλισμένων, με απώτερο στόχο τη βελτίωση της εξυπηρέτησης των πολιτών.
- ii. Ολοκληρώθηκε η χαρτογράφηση του υφιστάμενου θεσμικού πλαισίου ΚΕΠΑ και η εκτίμηση των ποσοτικών και ποιοτικών αναγκών στο πλαίσιο ενός νέου σώματος ιατρών ΚΕΠΑ.
- iii. Καταργήθηκε η ανάρτηση κατάστασης με τα ονόματα των αξιολογουμένων έξω από τα γραφεία των επιτροπών για τη διασφάλιση της προστασίας των προσωπικών δεδομένων.
- iv. Ως προς την αναβάθμιση του συνόλου των πληροφοριακών υποδομών διαχείρισης των διαδικασιών στα ΚΕΠΑ, προωθείται ήδη η ανάπτυξη του σχετικού πληροφοριακού συστήματος, σε συνεργασία με το Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης και την Κοινωνία της Πληροφορίας (ΚτΠ), στο πλαίσιο της σταδιακής μεταφοράς από τη μεικτή μη-ηλεκτρονική και ηλεκτρονική διαδικασία των ΚΕΠΑ προς την πλήρως ηλεκτρονική διαδικασία για όλες τις αναπηρικές παροχές/επιδόματα και για όλη την Ελλάδα. Ήδη με την παρ. 2 του άρθρου 14 του ν. 4670/2020 προβλέφθηκε η δημιουργία ηλεκτρονικού υποσυστήματος υποστήριξης των ΚΕΠΑ στο Σύστημα Ηλεκτρονικής Συνταγογράφησης.
- v. Αποφασίστηκε η μεταφορά των ΚΕΠΑ Αθηνών (σημείο διενέργειας συνεδριάσεων υγειονομικών επιτροπών ΚΕΠΑ Αθηνών, ευρισκόμενο σήμερα επί της οδού Πειραιώς) σε εγκαταστάσεις του Σταδίου Ειρήνης και Φιλίας (ΣΕΦ),

προκειμένου να διασφαλισθούν οι απαραίτητες συνθήκες προσβασιμότητας των ενδιαφερομένων στους χώρους των ΚΕΠΑ.

Επισπεύδον Υπουργείο: Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων

- **Με το άρθρο 90 του ν. 4826/2021 τροποποιήθηκε η σύνθεση της Ειδικής Επιστημονικής Επιτροπής, προκειμένου αυτή να προσεγγίσει με καλύτερο τρόπο το δικαιωματικό μοντέλο για τα άτομα με αναπηρία.**

Η Επιτροπή εμπλουτίστηκε με σύγχρονες ιατρικές ειδικότητες και για πρώτη φορά συμπεριέλαβε επαγγελματίες υγείας και μη ιατρικές ειδικότητες. Επίκειται η έκδοση της απόφασης συγκρότησης της Επιτροπής βάσει της νέας ρύθμισης από τη Γενική Γραμματεία Κοινωνικής Ασφάλισης εντός του πρώτου τριμήνου του 2022.

Επισπεύδον Υπουργείο: Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων

ΚΑΡΤΑ ΑΝΑΠΗΡΙΑΣ

- Κατόπιν ολοκλήρωσης της μελέτης για την Κάρτα Αναπηρίας από το Ινστιτούτο της ΕΣΑμεΑ, επελέγη ο φορέας υλοποίησης (Εθνικό Δίκτυο Υποδομών Τεχνολογίας και Έρευνας-ΕΔΥΤΕ ΑΕ) και επίκειται η συγκρότηση ομάδας εργασίας με μέλη από όλα τα εμπλεκόμενα Υπουργεία για τον σχεδιασμό των θεσμικών και τεχνικών προδιαγραφών της Κάρτας. Η διανομή των καρτών αναμένεται να ξεκινήσει εντός του 2022 και η ενσωμάτωση δικαιούχων και παροχών θα γίνει σταδιακά.

Επισπεύδον Υπουργείο: Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων

ΔΙΕΥΡΥΝΣΗ ΤΩΝ ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΜΕΣΩ ΤΩΝ ΚΕΠ

- **Βελτιώθηκε η προσβασιμότητα σε διαδικασίες των ΚΕΠ**
  - i. Στην πλατφόρμα MyKEPlive έχουν ενταχθεί 202 Δήμοι και 251 ΚΕΠ. Οι παρεχόμενες υπηρεσίες για πολίτες με αναπηρία σήμερα ανέρχονται σε 71. Από το 2020 παρέχεται η δυνατότητα εξ αποστάσεως διερμηνείας για κωφούς και βαρήκοους, με πολλαπλούς τρόπους επικοινωνίας (ελληνική νοηματική γλώσσα, χειλεανάγνωση). Από 16 Νοεμβρίου 2020 έχουν προγραμματισθεί 597 ραντεβού στη θεματική κατηγορία «εξυπηρέτηση πολιτών με αναπηρία». Κάθε ραντεβού έχει διάρκεια 40 λεπτά.
  - ii. Μέσω της εφαρμογής των Θυρίδων κάθε πολίτης μπορεί να υποβάλει ηλεκτρονικά αίτηση για μη ψηφιακές υπηρεσίες. Συγκεκριμένα, πρόκειται για 12 παρεχόμενες υπηρεσίες μέσω θυρίδων: 1. Βεβαίωση εμβολιασμού COVID-19, Ληξιαρχική Πράξη Γάμου, Ληξιαρχική Πράξη Γέννησης, Ληξιαρχική Πράξη Θανάτου, Ληξιαρχική Πράξη Συμφώνου Συμβίωσης, Πιστοποιητικό Γέννησης, Πιστοποιητικό Εγγύτερων Συγγενών, Πιστοποιητικό Ιθαγένειας, Πιστοποιητικό Οικογενειακής Κατάστασης, Ψηφιακό Πιστοποιητικό COVID-19 (Διαγνωστικός Έλεγχος), Ψηφιακό Πιστοποιητικό COVID-19 (Εμβολιασμός), Ψηφιακό Πιστοποιητικό COVID-19 (Νόσηση).

Επισπεύδον Υπουργείο: Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης

- **Σχεδιάζονται και υλοποιούνται επιμορφωτικά προγράμματα των υπαλλήλων των ΚΕΠ για την καλύτερη εξυπηρέτηση των ατόμων με αναπηρία.**
  - i. Διεξάγονται από τον Μάιο του 2021 εκπαιδευτικά σεμινάρια με τίτλο «Εναλλακτικά Κανάλια παροχής υπηρεσιών από τα ΚΕΠ» για τους υπαλλήλους των ΚΕΠ μέσω του Εθνικού Κέντρου Δημόσιας Διοίκησης

και Αποκέντρωσης (ΕΚΔΔΑ). Μέχρι σήμερα έχουν εκπαιδευθεί 350 υπάλληλοι και έχουν διεξαχθεί 8 κύκλοι εκπαίδευσης.

Εντός του διδακτικού υλικού εμπεριέχεται ενότητα «Οδηγός ορθής συμπεριφοράς» και εξυπηρέτησης ατόμων με αναπηρία.

- ii. Στην εκπαίδευση υπαλλήλων ΚΕΠ για την πλατφόρμα MyKEPLive υπάρχει ενότητα για την εξυπηρέτηση ατόμων με αναπηρία και παράλληλα διεξάγονται συμπληρωματικοί κύκλοι εκπαίδευσης στην πλατφόρμα MyKEPLive και τη θεματική ενότητα «Εξυπηρέτηση ατόμων με αναπηρία».
- iii. Έως σήμερα έχουν εκπαιδευτεί 500 υπάλληλοι ΚΕΠ.
- iv. Έχει εκπονηθεί οδηγός/εγχειρίδιο υπαλλήλου ΚΕΠ για την εξυπηρέτηση των ατόμων με αναπηρία στην πλατφόρμα MyKEPLive.

Επισπεύδον Υπουργείο: Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης

- **Διασφαλίζονται περισσότερα προσβάσιμα σημεία εξυπηρέτησης ΚΕΠ.**
  - i. Υπεγράφη Προγραμματική Συμφωνία με το Εθνικό Δίκτυο Υποδομών Τεχνολογίας και Έρευνας (ΕΔΥΤΕ ΑΕ) για την υλοποίηση του νέου back office των ΚΕΠ (έργο του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου). Με το έργο θα αναπτυχθεί η διαλειτουργικότητα των ΚΕΠ τόσο με το Εθνικό Μητρώο Διαδικασιών όσο και με κρίσιμα πληροφοριακά συστήματα των Υπουργείων.
  - ii. Έχει ολοκληρωθεί η ένταξη στα ΚΕΠ των κάτωθι διαδικασιών:
    - της διαδικασίας έκδοσης Ευρωπαϊκής Κάρτας Ασφάλειας Ασθένειας,
    - της διαδικασίας έκδοσης Πιστοποιητικού Σπουδών μαθητών/σπουδαστών των Επαγγελματικών Σχολών (ΕΠΑΣ) Μαθητείας, Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης για στρατολογική χρήση/Βεβαίωσης Σπουδών μαθητών/σπουδαστών των ΕΠΑΣ Μαθητείας, Ινστιτούτων

Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΙΕΚ), Κέντρων Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΚΕΚ), ΚΕΚ ΑΜΕΑ του ΟΑΕΔ, καθώς και

- 15 διαδικασιών του Εθνικού Οργανισμού Παροχής Υπηρεσιών Υγείας (ΕΟΠΥΥ), όπως ορίζονται στην ΚΥΑ ΕΑΛΕ/Γ.Π. 1040/2021.

iii. Είναι υπό ένταξη στα ΚΕΠ οι ακόλουθες διαδικασίες:

- Χορήγηση αποδεικτικού απόλυσης: α) ειδικού επαγγελματικού γυμνασίου, β) ενιαίου ειδικού επαγγελματικού γυμνασίου, γ) ενιαίου ειδικού επαγγελματικού λυκείου, δ) εργαστηρίου ειδικής επαγγελματικής εκπαίδευσης.
- Χορήγηση αποδεικτικού πτυχίου: α) ειδικού επαγγελματικού λυκείου, β) ενιαίου ειδικού επαγγελματικού λυκείου, γ) ενιαίου ειδικού επαγγελματικού λυκείου.
- Χορήγηση πιστοποιητικού σπουδών: α) ειδικού επαγγελματικού γυμνασίου, β) ειδικού επαγγελματικού λυκείου, γ) ενιαίου ειδικού επαγγελματικού γυμνασίου, δ) ενιαίου ειδικού επαγγελματικού λυκείου-εργαστηρίου ειδικής επαγγελματικής εκπαίδευσης.

Επισπεύδον Υπουργείο: Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης

- **Πρωθείται η διασφάλιση της προσβασιμότητας κάθε ΚΕΠ.**

- i. Έχει υποβληθεί αίτηση υπαγωγής στον ν. 3389/05 «Συμπράξεις δημόσιου και ιδιωτικού τομέα για το έργο: Αναβάθμιση ψηφιακής, οργανωτικής, λειτουργικής, και αισθητικής ταυτότητας των ΚΕΠ (ΚΕΠ re-branding)» στην Γενική Γραμματεία ΣΔΙΤ του Υπουργείου Ανάπτυξης από την ΚτΠ ΑΕ και αναμένεται ενημέρωση για την υπαγωγή αυτής.

- ii. Σχετικά με την αισθητική αναβάθμιση των δυο κεντρικών ΚΕΠ Αθηνών και Θεσσαλονίκης, έχει υποβληθεί Τεχνικό Δελτίο και αναμένεται η έναρξη των διαγνωστικών διαδικασιών από την ΚτΠ ΑΕ.

Επισπεύδον Υπουργείο: Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης

ΠΥΛΩΝΑΣ II: ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΩΝ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ

ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΕΣ ΑΠΑΛΛΑΓΕΣ ΚΑΙ ΔΙΕΥΚΟΛΥΝΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΑ ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ

- **Θεσπίσθηκε σειρά ρυθμίσεων προς την κατεύθυνση ενός δικαιότερου φορολογικού πλαισίου για τα άτομα με αναπηρία. Στις διατάξεις αυτές περιλαμβάνονται και ρυθμίσεις απαλλαγών και διευκολύνσεων. Χαρακτηριστικά, αναφέρονται οι κάτωθι διατάξεις:**
  - i. Άρθρο 7 του ν. 4646/2019, σύμφωνα με το οποίο άτομα με ποσοστό αναπηρίας ογδόντα τοις εκατό (80%) και άνω, εξαιρούνται από την υποχρέωση πραγματοποίησης δαπανών με ηλεκτρονικά μέσα ίσων με το 30% του πραγματικού τους εισοδήματος.
  - ii. Άρθρο 18 του ν. 4646/2019, σύμφωνα με το οποίο απαλλάσσονται από την εισφορά αλληλεγγύης όλα τα άτομα με αναπηρία με ποσοστό αναπηρίας ογδόντα τοις εκατό (80%) και άνω, ανεξάρτητα από τη φύση της αναπηρίας.
  - iii. Άρθρο 72 του ν. 4758/2020, σύμφωνα με το οποίο υπάγονται σε ισχύουσες απαλλακτικές διατάξεις, μεταξύ των οποίων και η απαλλαγή από τέλη κυκλοφορίας και το τέλος ταξινόμησης επιβατικών οχημάτων, επιπλέον ομάδες ατόμων με αναπηρία, όπως οι πάσχοντες από κυστική ίνωση και οι μεταμοσχευμένοι καρδιάς ή πνεύμονα.

- iv. Άρθρο 74 του ν. 4764/2020, σύμφωνα με το οποίο εντάσσονται τα άτομα με αναπηρία όρασης με ποσοστό άνω του 80% σε ισχύουσες απαλλακτικές διατάξεις αναφορικά με το τέλος ταξινόμησης και τα τέλη κυκλοφορίας επιβατικών αυτοκινήτων μέχρι 1.650 κυβικά.
- v. Άρθρο 75 του ν. 4764/2020, σύμφωνα με το οποίο τα είδη για την εξυπηρέτηση ατόμων με αναπηρία όρασης υπάγονται εφεξής από τον συντελεστή 13% στον υπερμειωμένο συντελεστή ΦΠΑ 6%.
- vi. Άρθρο 53 του ν. 4818/2021, σύμφωνα με το οποίο παρέχεται άπαξ η δυνατότητα σε άτομα με αναπηρία για την αντικατάσταση με απαλλαγή από το τέλος ταξινόμησης αυτοκινήτου που υπέστη ολική καταστροφή εντός του ισχύοντος περιοριστικού διαστήματος τελωνειακής παρακολούθησης του (σήμερα 7ετία).
- vii. Άρθρο 54 του ν. 4818/2021, σύμφωνα με το οποίο εντάσσονται νέες κατηγορίες πασχόντων από σοβαρά νοσήματα σε εν γένει ισχύουσες περί αναπήρων απαλλαγές από το τέλος ταξινόμησης και τα τέλη κυκλοφορίας επιβατικών οχημάτων. Ειδικότερα, οι απαλλαγές επεκτείνονται και στους πάσχοντες από καρδιακή ανεπάρκεια τελικού σταδίου και σε πνευμονοπαθείς μεταμοσχευμένους.

Επιπεύδον Υπουργείο: Υπουργείο Οικονομικών

ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ

- **Υλοποιήθηκαν δράσεις με στόχο την ενσωμάτωση της διάστασης της αναπηρίας στις πολιτικές και τα προγράμματα:**
  - A. Για την ισότητα των φύλων:**
    - i. Υπεγράφη την 28 Σεπτεμβρίου 2021 Πρωτόκολλο Συνεργασίας μεταξύ της Γενικής Γραμματείας Οικογενειακής Πολιτικής και Ισότητας των Φύλων και της ΕΣΑμεΑ, στο πλαίσιο ενσωμάτωσης.

- ii. Εξεδόθη από το Κέντρο Ερευνών για Θέματα Ισότητας (ΚΕΘΙ) η υπ' αριθμ. 472/31.07.2021 πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος για την εκπόνηση έρευνας για την κατάσταση των γυναικών με αναπηρία και των αναγκών γονέων και κηδεμόνων με αναπηρία. Κατόπιν υποβολής ερευνητικής πρότασης από το Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών (ΕΚΚΕ) για την υλοποίηση της έρευνας εξεδόθη από το ΚΕΘΙ η υπ' αριθμ. ΔΣ/9/2/2021/27.09.2021 απόφαση ανάθεσης του ΔΣ του ΚΕΘΙ.
- iii. Έχει προστεθεί η διάσταση της αναπηρίας στο Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Ισότητα των Φύλων 2021-2025 ως περιγραφή αντικειμένου δράσης και ειδικότερα στον Άξονα Προτεραιότητας 4: «Ενσωμάτωση διάστασης φύλου σε τομεακές πολιτικές», στον Στόχο 4.3: «Βελτίωση θέσης γυναικών που υφίστανται πολλαπλές διακρίσεις και άρση του κοινωνικού αποκλεισμού τους» και πιο συγκεκριμένα στη Δράση 4.3.2: «Ενσωμάτωση της διάστασης της αναπηρίας στις πολιτικές και τα προγράμματα για την ισότητα των φύλων».

B. Για τις γυναίκες και κορίτσια Ρομά, πρόσφυγες, αιτούσες άσυλο και γυναίκες που η κατάστασή τους προσομοιάζει με αυτήν των γυναικών προσφύγων:

- i. Είναι σε εξέλιξη η καταγραφή γυναικών και κοριτσιών με αναπηρία σε πληθυσμούς προσφύγων, αιτουσών άσυλο και όσων η κατάσταση προσομοιάζει με αυτήν των αιτουσών άσυλο ως μέρος της μεγάλης έρευνας, που θα διενεργηθεί από το ΚΕΘΙ για τις γυναίκες με αναπηρία σε συνεργασία με το ΕΚΚΕ. Το έργο θα ολοκληρωθεί εντός του 2022.
- ii. Συλλέγονται στοιχεία για τη σύνταξη εγχειριδίου οδηγιών σχετικά με τις γυναίκες και τα κορίτσια με αναπηρία προς όλες τις υπηρεσίες που εμπλέκονται στην υποδοχή αιτουσών άσυλο. Στην σύνταξη του εγχειριδίου οδηγιών θα συμβάλλει το σχετικό διακριτό παραδοτέο της έρευνας του ΚΕΘΙ.

- **Υλοποιήθηκαν δράσεις για την πρόληψη και καταπολέμηση της έμφυλης βίας και κακοποίησης των γυναικών και των κοριτσιών με αναπηρία, και ειδικότερα της ενδοοικογενειακής βίας και της σεξουαλικής εκμετάλλευσης.**
  - i. Η Γενική Γραμματεία Οικογενειακής Πολιτικής και Ισότητας των Φύλων (ΓΓΔΟΠΙΦ) υπέγραψε την 29 Ιουλίου 2021 Πρωτόκολλο συνεργασίας με το ΕΚΔΔΑ, σύμφωνα με το οποίο η κατάρτιση ιατρικού προσωπικού, κοινωνικών λειτουργών και του προσωπικού των δομών της ΓΓΟΠΙΦ θα αποτελεί μέρος του υπό διαμόρφωση φακέλου εκπαιδεύσεων.
  - ii. Συλλέγονται στοιχεία για τη δημιουργία πρωτοκόλλων και κανόνων δεοντολογίας για τους/τις επαγγελματίες που φροντίζουν και υποστηρίζουν γυναίκες με αναπηρία, με στόχο την πρόληψη της έμφυλης βίας και της κακοποίησης, σε συνεργασία με την ΕΣΑμεΑ.

Επισπεύδον Υπουργείο: Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων

- **Υλοποιήθηκαν δράσεις που στοχεύουν στην εξασφάλιση της ισότιμης συμμετοχής των γυναικών με αναπηρία σε κάθε έκφανση της ζωής.**
  - i. Με τον ν. 4837/2021 θεσπίσθηκε το «Σήμα διαφορετικότητας».
  - ii. Στο πλαίσιο του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (RRF) θα υλοποιηθεί το έργο «Diversity Awareness». Το έργο περιλαμβάνει δύο διασυνδεδεμένα υποέργα που αποσκοπούν στην αύξηση της επίγνωσης της διαφορετικότητας: α) ανάπτυξη και υλοποίηση προγραμμάτων κατάρτισης σε θέματα διαφορετικότητας για τους εργαζομένους τόσο στον ιδιωτικό όσο και στον δημόσιο τομέα, με στόχο την καταπολέμηση των διακρίσεων σε σχέση με όλες τις διαστάσεις της διαφορετικότητας στον χώρο εργασίας και β) ανάπτυξη συγκεκριμένου μηχανισμού για τη συλλογή κατάλληλων στατιστικών στοιχείων σχετικά με την ισότητα και τις διακρίσεις.

Σημείωση: Πρόκειται για έργα, που υλοποιήθηκαν επιπλέον όσων είχαν προβλεφθεί στο ΕΣΔ.

Επισπεύδον Υπουργείο: Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων

ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ

- **Αναπτύχθηκαν δράσεις για την προώθηση και υποστήριξη του θεσμικού πλαισίου αναδοχής και υιοθεσίας (ν. 4538/2018), στο πλαίσιο της ευρύτερης στρατηγικής αποϊδρυματοποίησης των παιδιών, συμπεριλαμβανομένων και των παιδιών με αναπηρία.** Ειδικότερα:
  - i. Έχει συσταθεί και τεθεί σε εφαρμογή το Πληροφοριακό Σύστημα Αναδοχής και Υιοθεσίας (ΠΣ), μέρος του οποίου αποτελεί η διαδικτυακή πύλη «www.anynet.gr», και χρησιμοποιείται για την καταγραφή όλων των ανηλίκων που διαβιούν σε δομές παιδικής προστασίας, των ενεργών αναδοχών και των εκκρεμών αιτήσεων υιοθεσίας και αναδοχής. Στην ίδια πλατφόρμα γίνεται η αυτόματη αντιστοίχιση παιδιών με υποψήφιους θετούς και αναδόχους γονείς. Από τον Αύγουστο 2019 έως τον Ιούνιο 2020 εγγράφηκαν στο Εθνικό Μητρώο Ανηλίκων (EMA) όλα τα ανήλικα άτομα που φιλοξενούνταν στις δομές και μονάδες παιδικής φροντίδας και προστασίας. Εφεξής καταχωρείται και κάθε νεοεισερχόμενο παιδί.
  - ii. Η λειτουργία της σύνδεσης των ανηλίκων που είναι εγγεγραμμένοι στο EMA, με τους Υποψήφιους Θετούς και Ανάδοχους Γονείς ξεκίνησε την 7 Ιουλίου 2020.
  - iii. Καταρτίστηκαν Ατομικά Σχέδια Οικογενειακής Αποκατάστασης (ΑΣΟΑ) για όλους τους ανήλικους που είναι εγγεγραμμένοι στο EMA. Σημειώνεται ότι εφεξής καταρτίζεται ΑΣΟΑ για κάθε παιδί που εισάγεται σε μονάδα παιδικής προστασίας.

- iv. Επιμορφώθηκαν και πιστοποιήθηκαν 130 επαγγελματίες (κοινωνικοί επιστήμονες, ψυχολόγοι, νομικοί κ.ά.), ώστε να εκπαιδεύουν γονείς που έχουν αιτηθεί υιοθεσία ή αναδοχή.
- v. Βελτιώθηκε το ρυθμιστικό πλαίσιο της αναδοχής με κρίσιμες σημειακές αλλαγές του ν. 4538/2018, με τα άρθρα 23 και 24 ν. 4704/2020, το άρθρο 120 ν. 4764/2020, το άρθρο 137 του ν. 4808/2021 και τα άρθρα 24 έως 30 του ν. 4837/2021. Επιπλέον συστάθηκε Ομάδα Εργασίας για την επεξεργασία πρότασης για την αναδοχή των ασυνόδευτων ανηλίκων.
- vi. Για την κάλυψη των αναγκών του παιδιού σε αναδοχή θεσπίστηκε το 2021 οικονομική ενίσχυση αναδοχής. Το ποσό της οικονομικής ενίσχυσης ανέρχεται στα 325 € μηνιαία για παιδιά τυπικής ανάπτυξης, ενώ για παιδιά με πάθηση που έχει ως συνέπεια αναπηρία, ανέρχεται στα 375 € και προσαυξάνεται κατά το ποσό του αναπηρικού επιδόματος.
- vii. Για την προώθηση της αναδοχής των παιδιών με αναπηρία προβλέπεται η έναρξη προγράμματος επαγγελματικής αναδοχής και έχει εγκριθεί σχετική πρόταση στο RRF. Πρόκειται για την τοποθέτηση ανηλίκων με αναπηρία άνω του 67% ή/και σοβαρές ψυχικές διαταραχές στη φροντίδα επαγγελματιών ανάδοχων. Προβλέπεται η δημιουργία μητρώου επαγγελματιών ανάδοχων, οι οποίοι θα εκπαιδευτούν σχετικά, η ρύθμιση θεμάτων εργασίας και ασφάλισης για τον επαγγελματία ανάδοχο και η διαρκής αξιολόγηση του προγράμματος από διεπιστημονική επιτροπή. **Σημείωση: Πρόκειται για έργο, που υλοποιήθηκε επιπλέον όσων είχαν προβλεφθεί στο ΕΣΔ.**

Επισπεύδον Υπουργείο: Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων

- **Θεσμοθετήθηκε πρόγραμμα Πρώιμης Παρέμβασης για παιδιά με αναπηρία 0-6 ετών.**

- i. Για την πρόωμη παρέμβαση αναπτύσσονται οι κάτωθι δράσεις:
- (α) Πρόγραμμα Πρώιμης Ανίχνευσης στους βρεφονηπιακούς σταθμούς στα πλαίσια του προγράμματος «Κυψέλη», που θεσπίστηκε με τον ν. 4837/2021.
- (β) Πιλοτικό Πρόγραμμα Πρώιμης Παρέμβασης, που θα υλοποιηθεί με χρηματοδότηση από το RRF και αφορά 1.450 παιδιά. Το πιλοτικό πρόγραμμα αναμένεται να ξεκινήσει στα τέλη του 2022.
- (γ) Το Πρόγραμμα «Μεταρρύθμιση του πλαισίου παρέμβασης στην παιδική ηλικία για παιδιά με αναπηρία» [τεχνική βοήθεια από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή (DG Reform – Technical Support Instrument), για μια ολιστική πολιτική πρώιμης παρέμβασης, βάσει του κοινωνικού μοντέλου], το οποίο ξεκίνησε τον Οκτώβριο του 2021 και θα ολοκληρωθεί τον Οκτώβριο του 2023. Η Τεχνική Βοήθεια θα συμβάλει, μεταξύ άλλων, στην εκτίμηση επιπτώσεων του νέου μοντέλου πρώιμης παρέμβασης στην Ελλάδα, στην ανάλυση του υφιστάμενου νομικού πλαισίου για την υποστήριξη παιδιών με αναπηρία, στην ανάλυση των αναγκών των παρόχων υπηρεσιών πρώιμης παρέμβασης, στη σύνταξη Σχεδίου Δράσης για την υλοποίηση ποιοτικών υπηρεσιών πρώιμης παρέμβασης, στην ανάπτυξη εξατομικευμένου πλάνου υποστήριξης παιδιών και οικογένειας, στην εκπαίδευση του προσωπικού των παρόχων κ.α. Ανάδοχος του έργου είναι η EASPD-European Association of Service providers for Persons with Disabilities (Ευρωπαϊκή Ένωση παρόχων υπηρεσιών για άτομα με αναπηρία).

Επισπεύδον Υπουργείο: Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων

- **Ενισχύθηκε η λειτουργία των Κέντρων Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών και Ατόμων με Αναπηρία (ΚΔΑΠ - ΑμεΑ).**

Με το άρθρο 2 του ν. 4756/2020 τέθηκε σαφές και σύγχρονο πλαίσιο λειτουργίας των ΚΔΑΠ – ΑμεΑ, το οποίο εξειδικεύθηκε με την κατ’

εξουσιοδότηση εκδοθείσα ΚΥΑ υπ' αριθμ. Γ.Π.Δ11 οικ./31930/ 2021. Για την περίοδο 2021-2022 εξασφαλίστηκε η χρηματοδότηση όλων των αιτήσεων για συμμετοχή σε ΚΔΑΠ - ΑμεΑ (6.902 άτομα).

Επισπεύδον Υπουργείο: Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων

- **Ενισχύθηκαν τα Κέντρα Δημέρευσης και Ημερήσιας Φροντίδας (ΚΔΗΦ) ως πυλώνες για την αποθεραπεία – αποκατάσταση και την κοινωνική ένταξη παιδιών και ενηλίκων με αναπηρία.**
  - i. Εξεδόθη η υπ' αριθμ. 58005/2021 ΚΥΑ, με την οποία απλοποιήθηκε η διαδικασία αδειοδότησης ΚΔΗΦ.
  - ii. Με το άρθρο 48 του ν. 4837/2021 τροποποιήθηκε το άρθρο 10 του ν. 2072/1992, ώστε να είναι πλέον δυνατή η ίδρυση ΚΔΗΦ και από ΝΠΔΔ.
  - iii. Εξεδόθη η υπ' αριθμ. ΓΠ 45568/1356/9.11.2020 υπουργική απόφαση, με την οποία επετράπη η λειτουργία πισίνας σε ΚΔΗΦ για θεραπευτικούς σκοπούς.
  - iv. Η χρηματοδότηση των ΚΔΗΦ διασφαλίστηκε από τον προϋπολογισμό του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων μέσω του ΕΟΠΥΥ και εναλλακτικώς μέσω του ΕΣΠΑ 2021-2027.

Επισπεύδον Υπουργείο: Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων

- **Επιχορηγήθηκαν οι Δήμοι και τα νομικά πρόσωπα αυτών για την προσαρμογή λειτουργούντων δημοτικών βρεφικών, παιδικών και βρεφονηπιακών σταθμών στις προδιαγραφές του νέου θεσμικού πλαισίου αδειοδότησης σύμφωνα με τις διατάξεις του π.δ. 99/2017.**
  - i. Το έργο αποσκοπεί στη δημιουργία σύγχρονων δομών φροντίδας και φιλοξενίας/φύλαξης βρεφών, νηπίων και παιδιών, που διασφαλίζουν

αρτιότητα, λειτουργικότητα και ασφάλεια των χώρων και παροχή ποιοτικών υπηρεσιών. Έχουν ενταχθεί στο Πρόγραμμα 208 Δήμοι.

Επισπεύδον Υπουργείο: Υπουργείο Εσωτερικών

- **Υλοποιήθηκε η Δράση «Εναρμόνιση Οικογενειακής και Επαγγελματικής Ζωής» από την Ελληνική Εταιρεία Τοπικής Ανάπτυξης και Αυτοδιοίκησης ΑΕ (ΕΕΤΑΑ Α.Ε.), ως δικαιούχο φορέα, η οποία συγχρηματοδοτείται από εθνικούς και κοινοτικούς πόρους (ΕΣΠΑ 2014 – 2020).**
  - i. Η δράση αφορά στην παροχή θέσεων φροντίδας και φιλοξενίας σε τέκνα ωφελούμενων ατόμων συμβάλλοντας στην αύξηση και διατήρηση της απασχόλησης των ωφελούμενων και στην ισότιμη πρόσβαση των ευπαθών ομάδων σε κοινωνικές δομές και υπηρεσίες.
  - ii. Στον πίνακα που ακολουθεί, παρουσιάζεται ο συνολικός αριθμός των ωφελούμενων παιδιών, τα οποία έλαβαν voucher, καθώς και ο αριθμός των παιδιών και ατόμων με αναπηρία για να φιλοξενηθούν σε δομές ΚΔΑΠ-ΑμεΑ, στους δύο (2) τελευταίους κύκλους προσκλήσεων:

Περίοδος	Συνολικός αριθμός voucher	Αριθμός voucher σε άτομα με αναπηρία
2020-2021	145.120	5.636
2021-2022	152.269	6.902

Περίοδος	Αριθμός voucher σε άτομα με αναπηρία	Ποσά επί του Π/Υ
2020-2021	5.636	28.180.000
2021-2022	6.902	34.510.000

ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗΣ ΔΙΑΒΙΩΣΗΣ

- **Θεσπίσθηκε ο Προσωπικός Βοηθός στο πλαίσιο της πολιτικής προώθησης της ανεξάρτητης διαβίωσης.**
  - i. Η υπηρεσία του Προσωπικού Βοηθού για άτομα με αναπηρία θεσπίστηκε με τον ν. 4837/2021. Βάσει μελέτης θα προκύψουν τα επιμέρους στοιχεία που σχετίζονται με την υλοποίηση της πιλοτικής υπηρεσίας του Προσωπικού Βοηθού και θα αποτελέσουν τη βάση για την παραγωγή της σχετικής δευτερογενούς νομοθεσίας (ενδεικτικά αναφέρονται η λειτουργία της επιτροπής αξιολόγησης και τα κριτήρια επιλεξιμότητας).
  - ii. Στο πρόγραμμα θα ενταχθούν 2.000 άτομα.

- **Ενισχύθηκε ο θεσμός των Στεγών Υποστηριζόμενης Διαβίωσης (ΣΥΔ).**
  - i. Εξεδόθη η υπ' αριθμ. Δ12γ/ΓΠοικ.44991/1349 ΚΥΑ, με την οποία απλοποιήθηκε η διαδικασία αδειοδότησης των ΣΥΔ, καθώς καταργήθηκε η προηγούμενη έκδοση απόφασης σκοπιμότητας από το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων για τα ΝΠΙΔ και τους ιδιωτικούς φορείς. Σύμφωνα με τα τηρούμενα στοιχεία σήμερα λειτουργούν 104 ΣΥΔ, στις οποίες διαβιούν 512 άτομα με αναπηρία.
  - ii. Το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων μεριμνά για την ομαλή χρηματοδότηση όλων των ΣΥΔ αναλαμβάνοντας το δημοσιονομικό βάρος της χρηματοδότησής τους, με την ολοκλήρωση του νέου προτύπου σύμβασης με τον ΕΟΠΥΥ, έχοντας υπερδιπλασιάσει την σχετική δαπάνη και διασφαλίζοντας την

συνέχιση χρηματοδότησης λειτουργίας τους μέσω του ΕΣΠΑ 2021-2027.

- iii. Υπεγράφη πρωτόκολλο για την ίδρυση μεικτής ΣΥΔ: Τον Ιούνιο 2021 μεταξύ του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων και του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου υπεγράφη πρωτόκολλο που αφορά στην ανάπτυξη της συνεργασίας τους για την προώθηση δράσεων ενταξιακής πολιτικής αναφορικά με την ίδρυση και λειτουργία μεικτών ΣΥΔ ημεδαπών και δικαιούχων διεθνούς προστασίας με αναπηρία, αρχικά στην Περιφέρεια Αττικής. Στο πλαίσιο του μνημονίου θα εξεταστεί και η δυνατότητα ίδρυσης και λειτουργίας σχετικών δομών σε άλλες Περιφέρειες της χώρας κατά την προγραμματική περίοδο 2021-2027. Τον Οκτώβριο 2021 εξεδόθη διευκρινιστική εγκύκλιος, με την οποία ρυθμίζονται ζητήματα που αφορούν κυρίως τα απαραίτητα δικαιολογητικά, από τα οποία πρέπει να συνοδεύεται η αίτηση του ενδιαφερόμενου για ένταξη σε ΣΥΔ, και τα οποία αρκετοί δικαιούχοι διεθνούς προστασίας αδυνατούν για αντικειμενικούς λόγους να προσκομίσουν.

Σημείωση: Πρόκειται για δράση, που υλοποιήθηκε επιπλέον όσων είχαν προβλεφθεί στο ΕΣΔ.

Επισπεύδον Υπουργείο: Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων

- **Τον Ιούλιο του 2021 ολοκληρώθηκε ο σχεδιασμός της Εθνικής Στρατηγικής Αποϊδρυματοποίησης και του Σχεδίου Δράσης Εφαρμογής της**, με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, στο πλαίσιο της παροχής τεχνικής βοήθειας από τον ανάδοχο του έργου, την EASPD (Ευρωπαϊκή Ένωση παρόχων υπηρεσιών για άτομα με αναπηρία).
  - i. Στο ανωτέρω στρατηγικό κείμενο πολιτικής, για την κατάρτιση του οποίου υπήρξε διαβούλευση με τους φορείς του αναπηρικού κινήματος και των εμπλεκόμενων φορέων, περιγράφονται οι

μεταρρυθμίσεις που είναι αναγκαίες για την προώθηση και την ανάπτυξη σταθερού θεσμικού και οικονομικού πλαισίου για την ανάπτυξη υπηρεσιών στην κοινότητα και την κάλυψη των αναγκών των ομάδων στόχου: παιδιών, παιδιών με αναπηρία, ενηλίκων με αναπηρία και ηλικιωμένων.

- ii. Το πρόγραμμα αποϊδρυματοποίησης υλοποιείται αρχικά στο: α) Κέντρο Κοινωνικής Πρόνοιας Περιφέρειας Αττικής (ΚΚΠΠ Αττικής) και β) στο Κέντρο Κοινωνικής Πρόνοιας Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας – Παράρτημα Λεχαινών (ΚΚΠΠ Δυτικής Ελλάδας).

Ως προς το ΚΚΠΠ Δυτικής Ελλάδας- Παράρτημα Λεχαινών, εντός του Δεκεμβρίου 2021 προβλέπεται η παράδοση δύο ΣΥΔ τεσσάρων ενοίκων στη Βάρδα του Δήμου Ανδραβίδας Κυλλήνης και θα εκκρεμεί η διαδικασία στελέχωσής τους με το αναγκαίο προσωπικό. Παράλληλα, προγραμματίζεται να κατατεθούν μελέτες σκοπιμότητας για την 3η και 4η ΣΥΔ με προβλεπόμενο χρόνο κατάθεσης τον Δεκέμβριο 2021.

Ως προς το ΚΚΠΠ Αττικής, έχει κατατεθεί και εγκριθεί το νέο επικαιροποιημένο σχέδιο για την αποϊδρυματοποίηση. Ολοκληρώνεται τον Νοέμβριο 2021 η διαδικασία της επιλογής των αναδόχων, που θα εκπονήσουν τις κοστολογημένες μελέτες για τις μετατροπές που θα χρειαστούν για την ανάπτυξη μίας ΣΥΔ στο Νέο Κόσμο (6 ή 7 ατόμων) και μίας ΣΥΔ στο Νέο Ψυχικό (3 ατόμων). Επίσης, παραδίδεται η μελέτη κόστους και κτηριολογικών μετατροπών για την ανάπτυξη τριών ΣΥΔ – τεσσάρων ενοίκων εκάστης - στο κτίριο του ΟΑΕΔ, περιοχή Αγίας Βαρβάρας Αττικής. Έως τέλους 2021, θα έχει γίνει η προκήρυξη του έργου (κατασκευαστικού) σχετικά με ξενώνα βραχείας φιλοξενίας παιδιών με αναπηρία έως 6 ετών στην Πεντέλη.

Επισπεύδον Υπουργείο: Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων

- **Διερευνήθηκε και αποτυπώθηκε η κατάσταση που επικρατεί στον τομέα της εκπαίδευσης των ατόμων με οπτική αναπηρία στην κινητικότητα, στον προσανατολισμό και στις δεξιότητες καθημερινής διαβίωσής τους.**
  - i. Συγκροτήθηκε ομάδα εργασίας για την κινητικότητα, τον προσανατολισμό και τις δεξιότητες καθημερινής διαβίωσης των ατόμων με οπτική αναπηρία.
  - ii. Οι εργασίες της ομάδας αυτής ολοκληρώθηκαν και τον Οκτώβριο 2021 συνετάγη το πόρισμά της.

Επισπεύδον Υπουργείο: Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων

- **Υλοποιείται το Πρόγραμμα «Βοήθεια στο Σπίτι».**
  - i. Για την περίοδο 2020 χρηματοδοτήθηκαν σε όλη την Ελληνική Επικράτεια 845 Δομές «Βοήθεια στο Σπίτι» από 281 φορείς. Απασχολήθηκαν περίπου 3.000 εργαζόμενοι, οι οποίοι εξυπηρετούσαν περίπου 69.000 άτομα παρέχοντας κατά μέσο όρο 280.000 υπηρεσίες μηνιαίως.
  - ii. Η Προγραμματική Σύμβαση για το έτος 2021 είναι ήδη σε εξέλιξη και έχει ολοκληρωθεί διαδικαστικά και χρηματοδοτικά περίπου στο 86 % αυτής. Για την περίοδο 2021 χρηματοδοτούνται 841 δομές από 280 φορείς. Απασχολούνται περίπου 2.950 εργαζόμενοι, οι οποίοι εξυπηρετούν περίπου 68.000 άτομα παρέχοντας περίπου 230.000 υπηρεσίες μηνιαίως

Περίοδος	Συνολικός αριθμός εξυπηρετούμενων (με 12μηνιαία αναγωγή)	Αριθμός εξυπηρετούμενων ατόμων με αναπηρία (με 12μηνιαία αναγωγή)
2020	835.956	98.844

	(69.663 άτομα μηνιαίως)	(8.200 άτομα μηνιαίως)
2021	814.824 (67.902 άτομα μηνιαίως)	97.800 (8.150 άτομα μηνιαίως)

- iii. Περαιτέρω, με τις διατάξεις του άρθρου 38 του ν. 4735/2020 η διάρκεια του προγράμματος «Βοήθεια στο Σπίτι» καθώς και οι συμβάσεις εργασίας ορισμένου χρόνου των απασχολουμένων για την παροχή των σχετικών υπηρεσιών έχουν παραταθεί μέχρι τη δημοσίευση του διορισμού των επιτυχόντων των οριστικών πινάκων διοριστέων της Προκήρυξης 4Κ/2020 στις αντίστοιχες θέσεις. Μετά την έκδοση των οριστικών πινάκων από το ΑΣΕΠ και την ολοκλήρωση των διορισμών, θα παρέχονται πλέον οι αντίστοιχες υπηρεσίες παγίως από τους οικείους Δήμους.

Επισπεύδον Υπουργείο: Υπουργείο Εσωτερικών

ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ

- Ψηφίστηκαν νομοθετικές ρυθμίσεις που ενδυναμώνουν τις υποστηρικτικές δομές εκπαίδευσης, ενισχύουν την πρώιμη εκπαιδευτική παρέμβαση, προβλέπουν την προσβασιμότητα των ιστοσελίδων των σχολικών μονάδων και των εποπτευόμενων φορέων του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων και προωθούν την απόκτηση εργασιακής εμπειρίας για τους αποφοίτους των Ενιαίων Ειδικών Επαγγελματικών Γυμνασίων-Λυκείων (ν. 4823/2021). Χαρακτηριστικά, με τον ν.4823/2021 «Αναβάθμιση του σχολείου, ενδυνάμωση των εκπαιδευτικών και άλλες διατάξεις»:

- i. Ενδυναμώθηκαν τα Κέντρα Διεπιστημονικής Αξιολόγησης, Συμβουλευτικής και Υποστήριξης (ΚΕΔΑΣΥ), και συστάθηκαν για πρώτη φορά 1.100 οργανικές θέσεις Ψυχολόγων και Κοινωνικών Λειτουργών για τη στελέχωση των Επιτροπών Διεπιστημονικής Υποστήριξης (ΕΔΥ) των σχολικών μονάδων της γενικής εκπαίδευσης με σκοπό τη διασφάλιση της ισότιμης πρόσβασης όλων ανεξαιρέτως των μαθητών στην εκπαίδευση και την προαγωγή συνολικά της ψυχοκοινωνικής τους υγείας. Έχει ήδη εκδοθεί η Υπουργική Απόφαση κατανομής αυτών με βάση την εξουσιοδοτική του ν. 4823/2021.
- ii. Ενισχύθηκαν τα ΚΕΔΑΣΥ με προσωπικό ειδικοτήτων Λογοθεραπευτών ΠΕ 21 κατά 16 θέσεις Εργοθεραπευτών ΠΕ 29 κατά 19 θέσεις και Φυσιοθεραπευτών ΠΕ28 κατά 9 θέσεις, προκειμένου να στελεχώνουν κατά περίπτωση τις ΕΔΥ παρέχοντας στήριξη σε όλες ανεξαιρέτως τις εκπαιδευτικές δομές συμπεριλαμβανομένων και των νηπιαγωγείων για την πρώιμη εκπαιδευτική παρέμβαση. Έχει ήδη εκδοθεί η Υπουργική Απόφαση κατανομής αυτών με βάση την εξουσιοδοτική του ν. 4823/2021.
- iii. Προβλέφθηκε η παροχή προγραμμάτων πρώιμης εκπαιδευτικής και υποστηρικτικής παρέμβασης στους μαθητές με εκπαιδευτικές, ψυχοκοινωνικές ή άλλου είδους ανάγκες που φοιτούν σε σχολικές μονάδες πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης, καθώς και στις οικογένειές τους, και δόθηκε η δυνατότητα, στις οικογένειες μαθητών που πρόκειται να φοιτήσουν στο νηπιαγωγείο, να απευθύνονται στα αρμόδια ΚΕΔΑΣΥ για την αξιολόγηση των εκπαιδευτικών και ψυχοκοινωνικών αναγκών των μαθητών από τον Σεπτέμβριο προ του έτους της πρώτης εγγραφής τους στο νηπιαγωγείο, δηλαδή έναν χρόνο νωρίτερα από ό,τι ίσχυε προηγουμένως.
- iv. Προβλέφθηκε η λήψη αποφάσεων στα ΚΕΔΑΣΥ σχετικά με την επιλογή του κατάλληλου σχολικού πλαισίου φοίτησης του μαθητή, η οποία γίνεται κατόπιν συνεκτίμησης της γνώμης των γονέων και των ίδιων των μαθητών. Στο ίδιο πλαίσιο, προβλέφθηκε και η νομοθετική

ενσωμάτωση της συμμετοχής των μαθητών/τριών με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες στην κατάρτιση και υλοποίηση του εξατομικευμένου προγράμματός τους (ΕΠΕ).

- v. Προβλέφθηκε ότι οι ιστοσελίδες των σχολικών μονάδων θα πρέπει να είναι προσβάσιμες.
- vi. Θεσπίστηκε ο ρόλος του Υπεύθυνου Διασύνδεσης με τη Μαθητεία για τα Ενιαία Ειδικά Επαγγελματικά Γυμνάσια - Λύκεια, με στόχο την προώθηση της ένταξης των αποφοίτων σε αυτά σε θέσεις του Μεταλυκειακού Έτους-Τάξη Μαθητείας και την απόκτηση εργασιακής εμπειρίας.

Επισπεύδον Υπουργείο: Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων

- **Ενισχύθηκαν το ανθρώπινο δυναμικό και οι υλικοί πόροι για την προώθηση της συμπεριληπτικής/ενταξιακής εκπαίδευσης. Συγκεκριμένα:**
  - i. Πραγματοποιήθηκαν προσλήψεις ψυχολόγων και κοινωνικών λειτουργών για την στήριξη της εκπαιδευτικής κοινότητας, αρχικά στο πλαίσιο των έκτακτων αναγκών που προέκυψαν εξαιτίας της πανδημίας COVID-19.
  - ii. Εκκίνησε η υλοποίηση προγράμματος επιμόρφωσης εκπαιδευτικών για τη διαφοροποιημένη διδασκαλία, η οποία αποτελεί βασικό άξονα και σε άλλα προγράμματα επιμόρφωσης, όπως η επιμόρφωση για τα Εργαστήρια Δεξιοτήτων και η εισαγωγική επιμόρφωση των νεοδιόριστων εκπαιδευτικών.

Επισπεύδον Υπουργείο: Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων

- **Αναλήφθηκαν δράσεις για την βελτίωση της περιβαλλοντικής και μαθησιακής προσβασιμότητας, με παροχές και προσαρμογές στο**

περιβάλλον, στην υποστηρικτική τεχνολογία, στο εκπαιδευτικό υλικό και στην κοινωνική ζωή (π.χ. πολιτιστικές και αθλητικές δραστηριότητες) σε όλες τις εκπαιδευτικές δομές όλων των βαθμίδων.

Συγκεκριμένα, ολοκληρώθηκε ο Οδηγός Ενταξιακής Εκπαίδευσης, ο οποίος συντάχθηκε στο πλαίσιο του προγράμματος «Πρωθώντας την ενταξιακή εκπαίδευση: Αντιμετώπιση προκλήσεων στη νομοθεσία, στην εκπαιδευτική πολιτική και πράξη». Πρόκειται για πρόγραμμα που χρηματοδοτήθηκε από τη Γενική Διεύθυνση Στήριξης Διαρθρωτικών Μεταρρυθμίσεων (DG REFORM) της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και υλοποιήθηκε από το Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων, με τη συνεργασία του Ευρωπαϊκού Φορέα Ειδικής Αγωγής και Ενταξιακής Εκπαίδευσης.

Ο Οδηγός Ενταξιακής Εκπαίδευσης θα αρχίσει να εφαρμόζεται πιλοτικά σε τρεις σχολικές μονάδες φέτος.

Επισπεύδον Υπουργείο: Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων

- **Αναλήφθηκαν δράσεις για την βελτίωση της φυσικής και της ψηφιακής προσβασιμότητας στην εκπαίδευση. Συγκεκριμένα:**
  - i. Έχουν συσταθεί οι Επιτροπές για την Ψηφιακή και Φυσική Προσβασιμότητα που προβλέπονταν από τον ν. 3699/2008, με συμμετοχή του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων, συναρμόδιων Υπουργείων και φορέων, εμπειρογνομόνων και της ΕΣΑμεΑ. Οι επιτροπές έχουν κομβικό ρόλο στην χάραξη πολιτικής για τη βελτίωση της φυσικής και ψηφιακής προσβασιμότητας της εκπαίδευσης.
  - ii. Έχει συσταθεί «Δίκτυο Επικοινωνίας και Συνεργασίας» ανάμεσα στο Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων, τα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (ΑΕΙ) και τις Ανώτατες Εκκλησιαστικές Ακαδημίες (ΑΕΑ), μέσω του οποίου για πρώτη φορά έχει γίνει καταγραφή αριθμητικών στοιχείων σχετικά με τους φοιτητές και τα μέλη διδακτικού και διοικητικού προσωπικού με αναπηρία. Επίσης, έχουν συλλεχθεί και αποδελτιωθεί γραπτές προτάσεις από τα 29

Ιδρύματα για τη βελτίωση της φυσικής, ψηφιακής και εκπαιδευτικής προσβασιμότητας των ατόμων με αναπηρία. Οι προτάσεις αξιοποιούνται στο πλαίσιο των νομοπαρασκευαστικών εργασιών για τον Νόμο-Πλαίσιο των ΑΕΙ και θα συμβάλλουν και στον σχεδιασμό μελλοντικών προγραμμάτων. Από την καταγραφή διαφαίνεται ότι 9/29 Ιδρύματα δεν διαθέτουν Μονάδες Προσβασιμότητας, ενώ 7/29 διαθέτουν άλλες δομές υποστήριξης των φοιτητών. Οι φοιτούντες φοιτητές με αναπηρία/σοβαρές παθήσεις ή και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες ανέρχονται στους 10.369, το διδακτικό προσωπικό με αναπηρία/σοβαρές παθήσεις φτάνει στα 26 άτομα, το διοικητικό προσωπικό με αναπηρία/σοβαρές παθήσεις φτάνει στα 97 και 84 φοιτητές με αναπηρία/σοβαρές παθήσεις μένουν στις φοιτητικές εστίες.

- **Ολοκληρώθηκε η αποτύπωση του ισχύοντος βαθμού προσβασιμότητας ιδιωτικών εκπαιδευτηρίων, φροντιστηρίων και κέντρων ξένων γλωσσών.**

Επισπεύδον Υπουργείο: Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων

- **Ολοκληρώθηκε ο διορισμός 10.500 εκπαιδευτικών στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση και με προϋπόθεση την ύπαρξη της συμπεριληπτικής/ενταξιακής διάστασης στην επιμόρφωσή τους (Σεπτέμβριος 2020-Δεκέμβριος 2022).**

Επισπεύδον Υπουργείο: Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων

- **Υλοποιήθηκαν** τα εξής έργα ΕΣΠΑ, τα οποία υλοποιήθηκαν κατά τη σχολική χρονιά 2020-2021, και συνεχίζουν να υλοποιούνται κανονικά και τη φετινή σχολική χρονιά:
  - Προγράμματα εξειδικευμένης υποστήριξης μαθητών με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες.

- ii. Πρόγραμμα εξατομικευμένης Υποστήριξης μαθητών με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες.
- iii. Υποστηρικτικές δομές ατόμων με αναπηρία (ΚΕΔΑΣΥ, ΕΔΥ).
- iv. Ενίσχυση σχολικών μονάδων με Ψυχολόγους-Κοινωνικούς Λειτουργούς (COVID-19).
- v. Ένταξη Προσφυγοπαίδων, ηλικίας έως 15 ετών, στο Εκπαιδευτικό Σύστημα (ΔΥΕΠ).
- vi. Προμήθεια των ΚΕΔΑΣΥ με εξοπλισμό και ψυχομετρικά εργαλεία.

Επισπεύδον Υπουργείο: Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων

- **Ολοκληρώθηκε η συλλογή στοιχείων** σχετικά με τον αριθμό παιδιών προσφύγων με αναπηρία και των εκπαιδευτικών τους αναγκών, έπειτα από συνεργασία της Διεύθυνσης Ειδικής Αγωγής, του Αυτοτελούς Τμήματος της Διεύθυνσης Προσφύγων, της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ, της UNICEF, του Διεθνούς Οργανισμού Μετανάστευσης και του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου.

Επισπεύδον Υπουργείο: Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων

- **Πρωθούνται έργα για τον ψηφιακό μετασχηματισμό της εκπαίδευσης στο πλαίσιο του Εθνικού Σχεδίου Ανάκαμψης «Ελλάδα 2.0»:**
  - i. Θα υλοποιηθεί έργο με τίτλο: «Μετασχηματισμός των συμβατικών προγραμμάτων σπουδών και εκπαιδευτικού περιεχομένου στη λογική ανοιχτού κώδικα σε διαδραστικό, ψηφιακό περιβάλλον, προσβάσιμο σε όλους, με δυνατότητα τεχνητής νοημοσύνης, δυναμικής ενημέρωσης και συνεργιών με κοινότητες εκπαιδευτικών». Το έργο αυτό θα οδηγήσει στη δημιουργία μεγάλου

εύρους προσβάσιμου ψηφιακού εκπαιδευτικού υλικού, το οποίο θα συνοδεύει τα νέα προγράμματα σπουδών.

- ii. Μέσω του έργου με τίτλο «Εργαλεία για μαθητές με αναπηρία και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες», και στο πλαίσιο του γενικότερου σχεδιασμού του Υπουργείου για τον ψηφιακό μετασχηματισμό της εκπαίδευσης, τα ειδικά σχολεία θα αποκτήσουν σύγχρονο τεχνολογικό εξοπλισμό που θα ανταποκρίνεται στις ανάγκες των μαθητών με αναπηρία ή/ και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες.
- iii. Στο έργο «Στρατηγική Αριστείας, Καινοτομίας και Εκσυγχρονισμού των Πανεπιστημίων» περιλαμβάνεται υποέργο για τον Ψηφιακό Μετασχηματισμό του Εθνικού Δικτύου των Ελληνικών Βιβλιοθηκών. Το υποέργο, μεταξύ άλλων, εστιάζει στην ανάπτυξη ακουστικών, ηλεκτρονικών βιβλίων για τα άτομα με αναπηρία και διάδοσή τους μέσω του Εθνικού Δικτύου Ελληνικών Βιβλιοθηκών.

Σημείωση: Πρόκειται για δράση, που υλοποιήθηκε επιπλέον όσων είχαν προβλεφθεί στο ΕΣΔ.

Επισπεύδον Υπουργείο: Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων

- **Υλοποιήθηκαν δράσεις στο πλαίσιο του προγράμματος ΦΙΛΟΔΗΜΟΣ II και ειδικότερα «Κατασκευή ραμπών και χώρων υγιεινής για την πρόσβαση και την εξυπηρέτηση ΑΜΕΑ σε σχολικές μονάδες».** Συγκεκριμένα:
  - i. Έχουν ενταχθεί 200 Δήμοι για χρηματοδότηση κατασκευής ραμπών σε 3.967 σχολικές μονάδες και για χρηματοδότηση κατασκευής προσβάσιμου wc για άτομα με αναπηρία σε 4.649 σχολικές μονάδες, αντίστοιχα.
  - ii. Η αρχική προθεσμία για την υλοποίηση του Προγράμματος είχε καθοριστεί την 31 Δεκεμβρίου 2020, η οποία παρατάθηκε για όλους τους δικαιούχους φορείς έως την 31 Δεκεμβρίου 2021.

Επισπεύδον Υπουργείο: Υπουργείο Εσωτερικών

- **Υλοποιήθηκαν δράσεις στο πλαίσιο του προγράμματος ΦΙΛΟΔΗΜΟΣ II και ειδικότερα «Επισκευή, συντήρηση σχολικών κτηρίων & αύλειων χώρων και λοιπές δράσεις» για τη βελτίωση των υποδομών της Α΄ βάθμιας και Β΄ βάθμιας εκπαίδευσης.**

Έχουν ενταχθεί συνολικά 309 Δήμοι και η υλοποίηση του Προγράμματος ισχύει έως την 31 Δεκεμβρίου 2021.

Επισπεύδον Υπουργείο: Υπουργείο Εσωτερικών

- Στο πλαίσιο υλοποίησης του προγράμματος «Αντώνης Τρίτσης» εξεδόθη τον Αύγουστο 2020 η Πρόσκληση «Αξιοποίηση κτιριακού αποθέματος των Δήμων» για τη χρηματοδότηση των Δήμων για την αξιοποίηση της ακίνητης περιουσίας τους, καθώς και παραχωρημένης ακίνητης περιουσίας σε αυτούς, για διάστημα τουλάχιστον 15 ετών μετά και την οριστική παραλαβή του προτεινόμενου έργου. Ειδικότερα:

- Η ομάδα Γ της Πρόσκλησης αφορά την ωρίμανση, ανέγερση ή επέκταση σχολικών κτηρίων προσχολικής, πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, Ειδικών Σχολείων, καθώς επίσης και Δημοτικών Εστιών μαθητών/σπουδαστών.
- Στο πλαίσιο της παραπάνω Πρόκλησης για την Ομάδα Γ υποβλήθηκαν 27 προτάσεις που αφορούν σε Ειδικά Σχολεία. Μέχρι σήμερα έχουν ενταχθεί 2 έργα (πίνακας επόμενης σελίδας) και τα υπόλοιπα είναι στο στάδιο της αξιολόγησης.

Ονομασία Δήμου	Τίτλος έργου	π/υ
-----------------------	---------------------	------------

Δήμος Νέας Προποντίδας	Ωρίμανση, Ανέγερση Ενιαίου Ειδικού Επαγγελματικού Γυμνασίου - Λυκείου (ΕΝ.Ε.Ε.ΓΥ.-Λ.) Νέας Προποντίδας & Εργαστηρίου Ειδικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (ΕΕΕΕΚ)	322.357,54
Δήμος Λαρισαίων	Ανέγερση σχολικού συγκροτήματος ειδικής αγωγής στον Δήμο Λαρισαίων	1.023.959,24

Επισπεύδον Υπουργείο: Υπουργείο Εσωτερικών

- **Υλοποιούμε προγράμματα Ψηφιακής Κατάρτισης ατόμων με αναπηρία.**
Το έργο έχει εγκριθεί για την χρηματοδότησή του μέσω του RRF και ο σχεδιασμός του θα ολοκληρωθεί το 2022.

Επισπεύδον Υπουργείο: Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων

- **Παρέχουμε επαγγελματική κατάρτιση και συμβουλευτική υποστήριξη σε νέους με αναπηρία.**
  - i. Θέτουμε συγκεκριμένους δείκτες απόδοσης για τα προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης (180 νέα άτομα) και συμβουλευτικής υποστήριξης (180 νέα άτομα) για άτομα με αναπηρία στη Σχολή Επαγγελματικής Κατάρτισης ΑμεΑ Αθηνών, στον Φάρο Τυφλών, στο Εκπαιδευτικό Κέντρο Επαγγελματικής Κατάρτισης ΑμεΑ Θεσσαλονίκης και για τα Εργαστήρια Προστατευμένης Εργασίας (30 νέα άτομα). Η διαδικασία για τον καθορισμό συγκεκριμένων δεικτών απόδοσης για τα προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης και συμβουλευτικής

υποστήριξης για άτομα με αναπηρία θα έχει ολοκληρωθεί έως τον Δεκέμβριο 2021.

- ii. Προωθούνται δράσεις για τη μεταφορά καλών πρακτικών από άλλες χώρες της Ευρωπαϊκή Ένωσης. Συγκεκριμένα, το Εκπαιδευτικό Κέντρο Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΕΚΕΚ) ΑμεΑ Θεσσαλονίκης συμμετέχει στο πρόγραμμα erasmus+, στη δράση ΚΠΑ2 σε συνεργασία με άλλες τρεις ΔΥΑ από τη Μεγάλη Βρετανία, την Πολωνία και την Ρουμανία. Το πρόγραμμα θα διαρκέσει μέχρι το 2022 και ο στόχος του είναι η δημιουργία στρατηγικών συνεργασίας που υποστηρίζουν και προωθούν την καινοτομία.

Επισπεύδον Υπουργείο: Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων.

- **Αναπτύχθηκε η πλατφόρμα της Ψηφιακής Ακαδημίας Πολιτών (<https://nationaldigitalacademy.gov.gr/>)**, εντός της οποίας ενσωματώνονται και προγράμματα με άμεση ή έμμεση εφαρμογή σε άτομα με αναπηρία.
  - i. Ενδεικτικό είναι το μάθημα: «Οδηγίες ανάπτυξης εκπαιδευτικού υλικού προσβάσιμου από άτομα με αναπηρία», που σκοπό έχει να παρέχει οδηγίες για την ανάπτυξη προσβάσιμου εκπαιδευτικού ψηφιακού υλικού από άτομα με αναπηρία.
  - ii. Η πλατφόρμα είναι δυναμική, υπό την έννοια ότι τόσο οι θεματικές ενότητες όσο και τα μαθήματα θα εμπλουτίζονται διαρκώς, καλύπτοντας μεγαλύτερο εύρος εκπαιδευτικών αναγκών και με σκοπό την ανάπτυξη ευρύτερης θεματολογίας προγράμματα για άτομα με αναπηρία.
  - iii. Έχει λάβει χώρα ενημέρωση φορέων για συμμετοχή στο «Joint Online Event on the Web Accessibility Directive» την 23 Σεπτεμβρίου 2020. Παράλληλα, σχεδιάζονται προς υλοποίηση έως τον Μάρτιο 2022 νέες εκπαιδευτικές δράσεις στα πλαίσια του Μνημονίου Συνεργασίας με το Εθνικό Κέντρο Έρευνας και Τεχνολογικής Ανάπτυξης (ΕΚΕΤΑ).

ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ ΣΤΗΝ ΠΟΙΟΤΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΥΓΕΙΑ

- **Ολοκληρώθηκε η καταγραφή των κτηριακών υποδομών στις Πρωτοβάθμιες Μονάδες Υγείας.**

Ολοκληρώθηκε η καταγραφή των κτηριακών υποδομών των μονάδων Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας και είναι σε εξέλιξη η επεξεργασία και η αξιολόγηση των δεδομένων. Η κτιριακή αναβάθμιση θα υλοποιηθεί μέσω χρηματοδότησης από το RRF.

Επισπεύδον Υπουργείο: Υπουργείο Υγείας

- **Υλοποιήθηκαν δράσεις για την επέκταση των παροχών του ΕΟΠΥΥ σε υπηρεσίες φυσικής ιατρικής και αποκατάστασης**

- Τον Ιούνιο 2021 συγκροτήθηκε ομάδα εργασίας με σκοπό:
  - τη μελέτη επέκτασης των παροχών του ΕΟΠΥΥ σε συμβεβλημένους παρόχους υπηρεσιών φυσικής ιατρικής και αποκατάστασης (προθεσμία υλοποίησης έως 31 Δεκεμβρίου 2021).
  - Τη μελέτη επέκτασης των παροχών του ΕΟΠΥΥ σε ό,τι αφορά τις λοιπές υπηρεσίες υγείας, ήτοι ποσοστό συμμετοχής ασφαλισμένων με αναπηρία, υπηρεσίες ειδικής αγωγής και αυτισμού, βελτίωση πρόσβασης σε φαρμακευτική αγωγή, σε συμβεβλημένους παρόχους υπηρεσιών (προθεσμία υλοποίησης 31 Δεκεμβρίου 2021).
- ii. Η ομάδα εργασίας εξετάζει και τα δύο ως άνω έργα, κυρίως ανά άρθρο του ΕΚΠΥ, αλλά και ως προς την δυνατότητα επέκτασης των

παροχών του ΕΟΠΥΥ και των λοιπών υπηρεσιών υγείας, καθώς και της διεύρυνσης του αριθμού των παρόχων και της γεωγραφικής κάλυψης σε συμβεβλημένους παρόχους υπηρεσιών υγείας και αποκατάστασης.

iii. Ως προς την επέκταση των παροχών του ΕΟΠΥΥ σε συμβεβλημένους παρόχους υπηρεσιών (φυσικής ιατρικής και αποκατάστασης), έχει ολοκληρωθεί το έργο κατά 70% ως προς το άρθρο 39 ΦΥΣΙΚΟΘΕΡΑΠΕΙΑ, το άρθρο 43 ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ – ΑΠΟΘΕΡΑΠΕΙΑ ΑΝΟΙΚΤΗΣ ΝΟΣΗΛΕΙΑΣ και το άρθρο 44 ΑΠΟΘΕΡΑΠΕΙΑ – ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ (Κ.Α.Α) ΚΛΕΙΣΤΗΣ ΝΟΣΗΛΕΙΑΣ του ΕΚΠΥ, με στόχο την επέκταση του δικτύου των συμβεβλημένων παρόχων του Οργανισμού για την κάλυψη των αναγκών όλων των πολιτών με αναπηρία ή/και με χρόνια πάθηση ανά την επικράτεια και συγκεκριμένα:

- Έγινε καταγραφή όλων των συμβεβλημένων παρόχων.
- Εντοπίστηκαν οι ελλείψεις των συμβεβλημένων παρόχων ανά την επικράτεια.
- Έγινε η καταγραφή των δημόσιων δομών ανά την επικράτεια και της δυνατότητας εξυπηρέτησης σε αυτές.
- Καταγράφηκαν οι περιοχές στις οποίες υπάρχει μεγαλύτερη ανάγκη (σύμφωνα με τον αριθμό των ατόμων με αναπηρία) για κάλυψη των αναγκών παροχής υπηρεσιών φυσικής ιατρικής και αποκατάστασης και διαπιστώθηκε η έλλειψη στατιστικών, ποσοτικών και ποιοτικών στοιχείων.
- Στο πλαίσιο της ομάδας εργασίας θα αναζητηθούν τρόποι προσέλκυσης παρόχων στις περιοχές που παρατηρείται ανεπάρκεια για την κάλυψη των αναγκών αυτών και θα αναζητηθούν εναλλακτικοί τρόποι κάλυψης των αναγκών των ατόμων με αναπηρία ή/και χρόνια πάθηση από συμβεβλημένους παρόχους σε όμορες περιοχές.

- iv. Ως προς τη μελέτη επέκτασης των παροχών του ΕΟΠΥΥ σε ό,τι αφορά τις λοιπές υπηρεσίες υγείας, έχουν εντοπισθεί τα άρθρα του υφιστάμενου ΕΚΠΥ, στα οποία αναφέρονται τα ποσοστά συμμετοχής των ατόμων με αναπηρία, τα θέματα ειδικής αγωγής παιδιών, εφήβων και ενήλικων με αναπηρία καθώς και θέματα άυλης συνταγογράφησης φαρμάκων και άμεσης πρόσβαση των ατόμων με αναπηρία ή/και χρόνια πάθηση κατά προτεραιότητα στις δομές ΠΦΥ. Σύμφωνα με τον προγραμματισμό, η Ομάδα Εργασίας θα έχει ολοκληρώσει το έργο της εντός των προθεσμιών που έχουν τεθεί στην απόφαση συγκρότησής της αποστέλλοντας προτάσεις στο Γραφείο του Υπουργού και του Γενικού Γραμματέα Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας, όπως προβλέπεται και από την απόφαση συγκρότησής της.

Επισπεύδον Υπουργείο: Υπουργείο Υγείας

- **Απευθύνθηκε πρόσκληση διαβούλευσης σχετικά με την πρόσβαση των ατόμων με αναπηρία σε υπηρεσίες σεξουαλικής και αναπαραγωγικής υγείας**

Τον Οκτώβριο 2021 απευθύνθηκε πρόσκληση προς τους αρμόδιους φορείς σε συνάντηση διαλόγου – διαβούλευσης, αναφορικά με τη διαμόρφωση πρότασης παρέμβασης για τη Σεξουαλική και Αναπαραγωγική Υγεία σε παιδιά/άτομα με αναπηρία.

Επισπεύδον Υπουργείο: Υπουργείο Υγείας

ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ ΣΕ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΨΥΧΙΚΗΣ ΥΓΕΙΑΣ

- **Βελτιώσαμε το σύστημα παραπομπής σε κοινοτικές στεγαστικές μονάδες ψυχικής υγείας για όσους πάσχουν από άνοια και ψυχοκοινωνική αναπηρία.**

Στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ 2014-2020 έχουν αναπτυχθεί ένα οικοτροφείο για 15 ενήλικους με σοβαρή ψυχική αναπηρία στην Αθήνα και 2 οικοτροφεία για 25 ενήλικους που πάσχουν από αυτισμό σε Αθήνα και Θεσσαλονίκη. Με την υπ' αριθμ. Γ3α,β/Γ.Π.οικ.08.07.2021 απόφαση της Υφυπουργού Υγείας έχει προβλεφθεί η ανάπτυξη επιπλέον 8 στεγαστικών μονάδων ανά την επικράτεια κατά την περίοδο 2021 – 2023. Το πρόγραμμα στοχεύει στην προαγωγή της κοινωνικής ένταξης ατόμων με σοβαρή ψυχική αναπηρία και στην πρόληψη της ιδρυματοποίησής τους.

Επισπεύδον Υπουργείο: Υπουργείο Υγείας

- **Αναπτύξαμε κοινοτικές μονάδες ψυχικής υγείας:**

A. Για άτομα που πάσχουν από άνοια.

- Στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ 2014 - 2020 έχουν αναπτυχθεί 3 Κέντρα Ημέρας για άτομα που πάσχουν από άνοια σε 3 Περιφερειακές Ενότητες. Το πρόγραμμα στοχεύει στην βελτίωση της πρόσβασης των ατόμων που πάσχουν από άνοια, σε εξειδικευμένες υπηρεσίες ψυχικής υγείας και στην πρόληψη της ιδρυματοποίησής τους.
- Τον Ιούλιο 2021 προβλέφθηκε η ανάπτυξη επιπλέον 7 Κέντρων Ημέρας και 7 Κινητών Μονάδων ανά την επικράτεια κατά την περίοδο 2021 – 2023.

B. Για ενήλικους με ψυχοκοινωνική αναπηρία.

- Στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ 2014-2020 έχουν αναπτυχθεί ως τώρα 19 κλιμάκια 2 - 4 επαγγελματιών ψυχικής υγείας, που παρέχουν υπηρεσίες Ολοκληρωμένης Κοινωνικής Θεραπείας και Κατ' Οίκον Νοσηλείας σε 17 Περιφερειακές Ενότητες με την ενίσχυση 19 υφιστάμενων κοινοτικών Μονάδων Ψυχικής Υγείας. Το πρόγραμμα

στοχεύει στην προαγωγή της κοινωνικής ένταξης ατόμων με σοβαρή ψυχική αναπηρία και στην πρόληψη της ιδρυματοποίησης και των ακούσιων νοσηλειών.

- ii. Τον Ιούλιο 2021 προβλέφθηκε η ανάπτυξη επιπλέον 7 Κέντρων Ψυχικής Υγείας, 20 στεγαστικών μονάδων, 9 Κέντρων Ημέρας και 8 Κινητών Μονάδων ανά την επικράτεια κατά την περίοδο 2021 – 2023.

Γ. Για παιδιά και εφήβους με ψυχοκοινωνική αναπηρία.

- i. Στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ 2014-2020 έχουν αναπτυχθεί ως τώρα 9 κλιμάκια 2-4 επαγγελματιών ψυχικής υγείας που παρέχουν παιδοψυχιατρικές υπηρεσίες σε 7 Περιφερειακές Ενότητες με την ενίσχυση 9 υφιστάμενων κοινοτικών Μονάδων Ψυχικής Υγείας. Το πρόγραμμα στοχεύει στη βελτίωση της πρόσβασης παιδιών και εφήβων με προβλήματα ψυχικής υγείας σε παιδοψυχιατρικές υπηρεσίες. Επιπρόσθετα έχουν αναπτυχθεί 1 Κέντρο Ημέρας και 2 ξενώνες για παιδιά και εφήβους με ψυχοκοινωνικά προβλήματα και μη υποστηρικτικό οικογενειακό περιβάλλον. Οι ωφελούμενοι των μονάδων προέρχονται κατά προτεραιότητα από Γενικά Νοσοκομεία Παίδων, ώστε να προληφθούν η ιδρυματοποίηση των εφήβων και οι δυσμενείς επιπτώσεις στην ψυχοκοινωνική τους ανάπτυξη λόγω της παρατεταμένης παραμονής τους σε νοσοκομειακό περιβάλλον.
- ii. Τον Ιούλιο 2021 προβλέφθηκε η ανάπτυξη επιπλέον 4 Κοινοτικών Κέντρων Ψυχικής Υγείας Παιδιών και Εφήβων, 5 Ξενώνων, 2 Κέντρων Ημέρας για διατροφικές διαταραχές, 2 Κέντρων Ημέρας για κακοποιημένα παιδιά και εφήβους και 13 Κινητές Μονάδες για Παιδιά και Εφήβους ανά την επικράτεια κατά την περίοδο 2021-2023.

Σημείωση: Πρόκειται για δράση, που υλοποιήθηκε επιπλέον όσων είχαν προβλεφθεί στο ΕΣΔ.

- **Υλοποιήθηκαν δράσεις τηλεφωνικής γραμμής υποστήριξης και τηλεψυχιατρικής για την υποστήριξη κατά προτεραιότητα ατόμων με προβλήματα ψυχικής υγείας λόγω της πανδημίας και των οικογενειών τους.**
  - i. Από τον Απρίλιο του 2020 λειτουργεί η τηλεφωνική γραμμή ψυχοκοινωνικής υποστήριξης του Υπουργείου Υγείας 10306, με την υποστήριξη 160 εργαζόμενων και εθελοντών από 45 φορείς ψυχικής υγείας και τον συντονισμό της Ομοσπονδίας Αργώ. Η τηλεφωνική γραμμή βοήθειας παρέχει ψυχολογική υποστήριξη σε άτομα με προβλήματα ψυχικής υγείας, στα οποία έχει σημειωθεί έξαρση λόγω της πανδημίας. Από την έναρξη λειτουργίας της τηλεφωνικής γραμμής έχουν πραγματοποιηθεί 210.400 κλήσεις, εκ των οποίων έχουν απαντηθεί περισσότερες από 144.000.
  - ii. Από τον Δεκέμβριο του 2020 και έως τον Οκτώβριο του 2021 αναπτύχθηκαν δράσεις τηλεψυχιατρικής για την υποστήριξη κατά προτεραιότητα ατόμων με προβλήματα ψυχικής υγείας λόγω της πανδημίας. Στην εν λόγω δράση συμμετέχουν 24 αστικές μη κερδοσκοπικές εταιρείες ψυχικής υγείας. Στόχοι της δράσης είναι η δημιουργία προγραμμάτων ψυχοκοινωνικής υποστήριξης για τον γενικό πληθυσμό, η ψυχοεκπαίδευση στις βασικές αρχές της ψυχοκοινωνικής φροντίδας και των πρώτων βοηθειών ψυχικής υγείας των εργαζομένων στην πρώτη γραμμή (ενδεικτικά, υγειονομικό προσωπικό, μέλη ΕΚΑΒ, οδηγοί ΜΜΜ), η υποστήριξη ανέργων, η πρόληψη της αυτοκτονικότητας, η θεραπευτική αντιμετώπιση κατάθλιψης και λοιπών προβλημάτων ψυχικής υγείας.
  - iii. Αναπτύχθηκε δίκτυο τηλεψυχιατρικής, υπό τη μορφή ολοκληρωμένου ψηφιακού εξωτερικού ιατρείου (συνταγογράφηση, γνωματεύσεις, έκδοση πιστοποιητικών) σε συνεργασία με αστικές μη κερδοσκοπικές εταιρείες. Ήδη ξεκίνησε η πιλοτική εφαρμογή στο

Καστελόριζο από την ΑΜΚΕ «ΚΛΙΜΑΚΑ» και σχεδιάζονται άμεσα ανάλογες Μονάδες σε νησιά και ορεινές περιοχές.

Σημείωση: Πρόκειται για δράση, που υλοποιήθηκε επιπλέον όσων είχαν προβλεφθεί στο ΕΣΔ.

Επισπεύδον Υπουργείο: Υπουργείο Υγείας

ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ ΣΤΗΝ ΕΡΓΑΣΙΑ ΚΑΙ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ

- **Εκδόθηκαν από το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων οι προκηρύξεις 2.090 θέσεων ειδικών κοινωνικών ομάδων στο πλαίσιο του ν. 2643/98.**

Τον Ιούλιο 2021 δημοσιεύθηκε η Απόφαση 52310/2021 του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων για τον καθορισμό δικαιολογητικών και της υπεύθυνης δήλωσης που καταθέτουν οι προστατευόμενοι του ν. 2643/1998, εφόσον υποβάλλουν υποψηφιότητα για διορισμό σε θέσεις εργασίας δημοσίων υπηρεσιών, Ν.Π.Δ.Δ., Ο.Τ.Α. και Ν.Π.Ι.Δ.

Τον Αύγουστο 2021 δημοσιεύθηκαν οι 14 προκηρύξεις του ΟΑΕΔ για την κάλυψη 2.090 θέσεων στον δημόσιο τομέα, σύμφωνα με τον ν. 2643/1998, μέρος των οποίων αφορά σε άτομα με αναπηρία

Την 5 Οκτωβρίου 2021 ολοκληρώθηκε η διαδικασία υποβολής των αιτήσεων και η διαδικασία είναι σε εξέλιξη.

Οι τελευταίες σχετικές προκηρύξεις είχαν εκδοθεί τον Δεκέμβριο του 2014.

Σημείωση: Πρόκειται για δράση, που υλοποιήθηκε επιπλέον όσων είχαν προβλεφθεί στο ΕΣΔ.

Επισπεύδον Υπουργείο: Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων

- **Ενισχύθηκαν οι ευκαιρίες απασχόλησης δίνοντας κίνητρα για την πλήρη απορρόφηση των πόρων του προγράμματος Νέων Θέσεων Εργασίας (ΝΘΕ) για τα άτομα με αναπηρία. Εφαρμόζεται τρίμηνη παρακολούθηση ρυθμού κάλυψης των θέσεων και μηνιαία παρακολούθηση του μητρώου εγγεγραμμένης ανεργίας ατόμων με αναπηρία.**

Προκειμένου να ενισχυθούν τα άτομα με αναπηρία και οι ευκαιρίες απασχόλησης τους, τον Ιούλιο 2020 τροποποιήθηκε η με αριθμ. 38833/838/22.08.2017 ΚΥΑ, παρέχοντας ισχυρότερα κίνητρα για την πρόσληψη ανέργων που ανήκουν σε Ευπαθείς Κοινωνικές Ομάδες και συγκεκριμένα:

- i. Αυξήθηκε η επιχορήγηση νέας θέσης εργασίας από το 70% στο 90% του συνολικού (μισθολογικού και μη) κόστους, συμπεριλαμβανομένων και των αντίστοιχων δώρων Χριστουγέννων, Πάσχα και του επιδόματος αδειας στον ιδιωτικό τομέα.
- ii. Αυξήθηκε το μέγιστο ποσό επιχορήγησης από τα 700 € στα 800 € για θέση πλήρους απασχόλησης και από τα 350 € στα 400 € μηνιαίως για θέση μερικής απασχόλησης.
- iii. Αφαιρέθηκε η δέσμευση απασχόλησης μετά από τη λήξη της επιχορήγησης για τους μη μακροχρόνια ανέργους.
- iv. Αφαιρέθηκε η προϋπόθεση δίμηνης εγγραφής στο μητρώο ανέργων για τους ωφελούμενους, ώστε να μπορούν να προσληφθούν όλοι οι εγγεγραμμένοι άνεργοι που προέρχονται από Ευπαθείς Κοινωνικές Ομάδες.
- v. Δόθηκε η δυνατότητα πρόσληψης ανέργων με αναπηρία από δημόσιες επιχειρήσεις, φορείς και οργανισμούς που ασκούν οικονομική δραστηριότητα, επιπλέον των επιχειρήσεων των Δήμων και των Περιφερειών και των επιχειρήσεων του ιδιωτικού τομέα.

Για το πρόγραμμα ΝΘΕ έχουν ήδη καλυφθεί 1.374 από τις 2.000 θέσεις εργασίας.

vi. Δόθηκε η δυνατότητα στις επιχειρήσεις, τους συνεταιρισμούς, τις επιχειρήσεις των Δήμων και των Περιφερειών, καθώς και τις δημόσιες επιχειρήσεις, τους φορείς και οργανισμούς που εντάσσονται στο εν λόγω πρόγραμμα, να ενταχθούν και στο Πρόγραμμα Εργονομικής Διευθέτησης του χώρου εργασίας. Απαραίτητη προϋπόθεση για την ένταξη μιας επιχείρησης στο πρόγραμμα εργονομικής διευθέτησης του χώρου εργασίας είναι η ένταξη στο πρόγραμμα ΝΘΕ Ευπαθών Ομάδων για την απασχόληση ατόμων με αναπηρία. Για το Πρόγραμμα εργονομικής διευθέτησης του χώρου εργασίας έχουν καλυφθεί 12 από τις 50 θέσεις εργονομικής διευθέτησης.

Επισπεύδον Υπουργείο: Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων

- **Συγκροτήθηκε ομάδα εργασίας του ΟΑΕΔ με τη συμμετοχή της ΕΣΑμεΑ σχετικά με την ενσωμάτωση της διάστασης της αναπηρίας σε όλες τις πολιτικές του ΟΑΕΔ.**

Το πόρισμα της ομάδας εργασίας συγγράφηκε από την Υπηρεσία Ειδικών Κοινωνικών Ομάδων του ΟΑΕΔ και κατατέθηκε στο Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων τον Μάρτιο 2021.

Επισπεύδον Υπουργείο: Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων

- **Σχεδιάζεται πιλοτικό πρόγραμμα υποστηριζόμενης απασχόλησης για τα άτομα στο φάσμα του αυτισμού.**

Η θεσμοθέτηση της υποστηριζόμενης απασχόλησης έχει προταθεί στο πλαίσιο πορίσματος από την ομάδα εργασίας του ΟΑΕΔ, στην οποία συμμετείχαν εκπρόσωποι του ΟΑΕΔ και της ΕΣΑμεΑ.

Από το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων σχεδιάζεται η υλοποίηση πιλοτικού προγράμματος Υποστηριζόμενης Απασχόλησης ειδικώς για άτομα στο φάσμα του αυτισμού, το οποίο έχει εγκριθεί για χρηματοδότηση μέσω του RRF.

Επισπεύδον Υπουργείο: Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων

- **Αναπτύχθηκαν δράσεις εκπαίδευσης για υπαλλήλους του ΟΑΕΔ με συμμετοχή κοινωνικών εταίρων, με σκοπό την εξάλειψη στερεοτυπικών αντιλήψεων για την ικανότητα εργασίας των ατόμων με αναπηρία.**
  - i. Διενεργείται εκπαίδευση υπαλλήλων ΟΑΕΔ σε συνεργασία με το ΙΝΕΠ/ΕΚΔΔΑ με θέμα Ενεργητικές Πολιτικές για την εργασιακή (επαν)ένταξη των ευπαθών κοινωνικών ομάδων. Ειδικότερα:
    - Υλοποιήθηκε εκπαίδευση για 11 άτομα το πρώτο εξάμηνο του 2021 και συγκεκριμένα για το διάστημα 22-26 Φεβρουαρίου 2021.
    - Για τα διαστήματα 14-18 Ιουνίου 2021, 4-8 Οκτωβρίου 2021, 08-12 Νοεμβρίου 2021 και 13-17 Δεκεμβρίου 2021 οργανώθηκε εκπαίδευση για 60 περίπου άτομα.
    - Το 2020 έλαβε χώρα εκπαίδευση υπαλλήλων ΟΑΕΔ σε συνεργασία με το ΙΝΕΠ/ΕΚΔΔΑ σχετικά με τη «Δημόσια Διοίκηση και τις Ευπαθείς Κοινωνικές Ομάδες: ποιότητα παρεχόμενων υπηρεσιών». Δεν υπάρχει κόστος για τον ΟΑΕΔ, αφού δεν συμπεριλαμβάνονται δαπάνες μετακίνησης των συμμετεχόντων υπαλλήλων ΟΑΕΔ, λόγω του ότι τα προγράμματα επιμόρφωσης - κατά την περίοδο αναφοράς - διενεργήθηκαν μέσω τηλεδιασκέψεων. Διαστήματα υλοποίησης 19-23 Οκτωβρίου 2020, 16-20 Νοεμβρίου 2020, 30 Νοεμβρίου 2020-4 Δεκεμβρίου 2020, 14-18 Δεκεμβρίου 2020 για 37 υπαλλήλους.

- **Δημιουργήθηκαν θέσεις απασχόλησης για τα άτομα με αναπηρία μέσα από την κοινωνική οικονομία και επιχειρηματικότητα.**
  - i. Είναι σε εξέλιξη συνεργασία με το ΕΚΔΔΑ για την πραγματοποίηση του προγράμματος επιμόρφωσης στελεχών του δημόσιου και της αυτοδιοίκησης σχετικά με τις Δημόσιες Συμβάσεις Κοινωνικής Αναφοράς.
  - ii. Πραγματοποιήθηκαν ενημερωτικές συναντήσεις με φορείς της Αυτοδιοίκησης (Δήμος Νέας Σμύρνης, Δήμος Αθηναίων, Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας). Προγραμματίζονται νέες συναντήσεις σε συνεργασία με τα 11 Κέντρα Στήριξης ΚΑΛΟ.
  - iii. Επίκειται η έκδοση εγκυκλίου για όλα τα ΝΠΔΔ σχετικά με την αξιοποίηση του θεσμικού πλαισίου για τις Δημόσιες Συμβάσεις Κοινωνικής Αναφοράς.

- **Βελτιώθηκε το θεσμικό πλαίσιο για τις δυνατότητες ανάπτυξης κοινωνικής επιχειρηματικότητας στοχευμένης στην κοινωνική ένταξη, με στόχο την αύξηση των Κοινωνικών Συνεταιριστικών Επιχειρήσεων (ΚοινΣΕπ) Ένταξης.**
  - i. Με τον ν. 4782/21 η Διεύθυνση Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας (ΚΑΛΟ) ορίζεται ως Ειδική Υπηρεσία ΓΕΜΗ για τις ΚΟΙΝΣΕΠ, τους Κοινωνικούς Συνεταιρισμούς Περιορισμένης Ευθύνης (ΚΟΙΣΠΕ) και τους Συνεταιρισμούς Εργαζομένων.
  - ii. Είναι σε εξέλιξη η εκπόνηση εθνικού σχεδίου για την κοινωνική επιχειρηματικότητα σε εναρμόνιση με το ευρωπαϊκό σχέδιο, το οποίο αναμένεται περί τα τέλη 2021.

- **Υπάρχει διαρκής μέριμνα για την ενημέρωση και ευαισθητοποίηση της τοπικής αυτοδιοίκησης σχετικά με τη στήριξη των κοινωνικών επιχειρήσεων ένταξης ευάλωτων ομάδων.** Πρόκειται για διαρκή δράση.
  - i. Πραγματοποιήθηκαν ενημερωτικές συναντήσεις με φορείς της Αυτοδιοίκησης (Δήμος Νέας Σμύρνης, Δήμος Αθηναίων, Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας).
  - ii. Σε συνεργασία με τα 11 Κέντρα Στήριξης φορέων ΚΑΛΟ προγραμματίζονται 12 θεματικές συναντήσεις, οι οποίες θα απευθύνονται στους αιρετούς εκπροσώπους της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και σε φορείς, καθώς και σε όσους πολίτες επιθυμούν. Έμφαση δίνεται σε πληθυσμιακά μικρούς και γεωγραφικά απομακρυσμένους Δήμους.

- **Θεσπίστηκε για πρώτη φορά με τον ν. 4807/2021 η εισαγωγή του μοντέλου της τηλεργασίας στο Δημόσιο, τόσο σε κανονικές συνθήκες όσο και σε συνθήκες κρίσης.**

Ειδικότερα, στην παρ. 2 του άρθρου 7 του νόμου προβλέπεται Κατ' εξαίρεση, σε περίπτωση κινδύνου υγείας του υπαλλήλου, καθώς και σε περιπτώσεις υπαλλήλων με μόνιμα ή πρόσκαιρα προβλήματα υγείας, εφόσον η φύση των καθηκόντων του καθιστά εφικτή την εκτέλεσή τους μέσω τηλεργασίας σύμφωνα με τα ειδικότερα οριζόμενα στην απόφαση του άρθρου 13, ο φορέας οφείλει να αποδεχθεί το αίτημα του υπαλλήλου για τηλεργασία, εκτός αν συντρέχει ειδικός και σπουδαίος λόγος για την απόρριψή του, τον οποίο ο φορέας οφείλει να εκθέσει και να αιτιολογήσει εγγράφως προς τον υπάλληλο». Η εφαρμογή της εν

λόγω διάταξης θα λάβει χώρα μετά την έκδοση του Προεδρικού Διατάγματος για την προστασία των προσωπικών δεδομένων και της Κοινής Απόφασης των Υπουργών Εσωτερικών και Υγείας, με την οποία θα εξειδικεύονται τα προβλήματα υγείας (πρόσκαιρα ή μόνιμα) των υπαλλήλων που δικαιούνται να τηλεργάζονται, και με σχετική προσαρμογή αυτών κατά αναλογικό τρόπο και για τα άτομα με αναπηρία.

Επιπεύδον Υπουργείο: Υπουργείο Εσωτερικών

ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ ΣΤΗΝ ΚΥΡΙΑ ΣΥΝΤΑΞΗ ΚΑΙ ΤΙΣ ΕΠΙΔΟΜΑΤΙΚΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ

- **Είναι σε εξέλιξη η κατάρτιση Ενιαίου Κανονισμού Παροχών για την Κύρια Σύνταξη και για τα συνταξιοδοτικά επιδόματα, που χορηγεί ο e-ΕΦΚΑ στα άτομα με αναπηρία.**
  - i. Συγκροτήθηκε ομάδα εργασίας και ξεκίνησε αμέσως η λειτουργία της, με τη συμμετοχή της ΕΣΑμεΑ.
  - ii. Οι εργασίες της ομάδας έχουν προγραμματισθεί μέχρι και τον Νοέμβριο 2021 και το πόρισμα αναμένεται περί τα τέλη του 2021.

Επιπεύδον Υπουργείο: Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων

ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΣΤΗΝ ΙΣΟΤΙΜΗ ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΣΤΗ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ

- **Ξεκίνησε η διαδικασία για τη βελτίωση της προσβασιμότητας στα δικαστικά κτήρια.**
  - i. Επισημάνθηκε από το Υπουργείο Δικαιοσύνης στις διοικήσεις όλων των Δικαστικών Υπηρεσιών, τους Προέδρους των ΔΣ των Εταιρειών Προστασίας Ανηλίκων, τις ιατροδικαστικές Υπηρεσίες και τα

Υποθηκοφυλακεία η ανάγκη αφενός μεν να επιταχυνθεί το έργο της καταγραφής ελλείψεων αναφορικά με τη φυσική προσβασιμότητα των ατόμων με αναπηρία σε κτήρια αρμοδιότητας του Υπουργείου Δικαιοσύνης, αφετέρου να επισπευσθούν όλες οι αναγκαίες ενέργειες συμμόρφωσης με τις κείμενες διατάξεις και τις υποδείξεις όλων των Αρχών. Συγκεκριμένα, είναι σε εξέλιξη η διαδικασία καταγραφής της υφιστάμενης κατάστασης σε ιδιόκτητα και μισθωμένα κτήρια που λειτουργούν ως δικαστικά μέγαρα, καταστήματα ή εν γένει στεγάζουν υπηρεσίες, με στόχο τη βελτίωση της προσβασιμότητας σε αυτά. Μέχρι σήμερα τα στοιχεία που συγκεντρώθηκαν, δίνουν μια σαφή εικόνα των προσβάσιμων, μη προσβάσιμων αλλά και μερικώς προσβάσιμων κτηρίων.

- ii. Είναι σε εξέλιξη συνεργασία με λοιπούς φορείς (ενδεικτικά, «ΚΤΙΡΙΑΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΑΕ») για την πραγματοποίηση στοχευμένων παρεμβάσεων προς ενίσχυση της προσβασιμότητας με βάση την παραπάνω καταγραφή (ενδεικτικά, στο Δικαστικό Μέγαρο Θεσσαλονίκης, την Ιατροδικαστική Υπηρεσία Αθηνών, το Πρωτοδικείο Λιβαδειάς, την Εισαγγελία Πρωτοδικών Κορίνθου, το Πρωτοδικείο Λασιθίου).

Η υλοποίηση της δράσης ξεκίνησε νωρίτερα από το τιθέμενο χρονοδιάγραμμα στο ΕΣΔ.

Επισπεύδον Υπουργείο: Υπουργείο Δικαιοσύνης

- **Συστάθηκε Ομάδα Εργασίας για τον Ποινικό Κώδικα, τον Αστικό Κώδικα, τον Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας και τους Κώδικες Δικονομίας.**

Η ομάδα εργασίας σκοπεί να εναρμονισθούν οι διατάξεις των ανωτέρω Κωδίκων και η ορολογία που χρησιμοποιείται σε αυτούς, με την προσέγγιση της Σύμβασης.

Επισπεύδον Υπουργείο: Υπουργείο Δικαιοσύνης

- **Συστάθηκε Ομάδας Εργασίας με αντικείμενο την εξέταση αναπροσαρμογής των όρων παροχής νομικής βοήθειας σε πολίτες χαμηλού εισοδήματος στοχεύοντας στη θέσπιση θετικών μέτρων για τα άτομα με αναπηρία.**

Επισπεύδον Υπουργείο: Υπουργείο Δικαιοσύνης

- **Στο πλαίσιο του Εθνικού Σχεδίου Δράσης κατά του Ρατσισμού και της Μισαλλοδοξίας παρουσιάστηκε ο Οδηγός για τα δικαιώματα των θυμάτων ρατσιστικού εγκλήματος.**

Ο Οδηγός αυτός εκπονήθηκε στο πλαίσιο του έργου «Αναπτύσσοντας μια ολοκληρωμένη στρατηγική ενάντια στο ρατσισμό, τη μισαλλοδοξία και τα εγκλήματα μίσους» ('Developing a comprehensive strategy against racism, intolerance and hate crime- HC'), το οποίο συγχρηματοδοτείται από το πρόγραμμα Rights, Equality and Citizenship 2014-2020 της Ευρωπαϊκής Ένωσης και υλοποιείται σε συνεργασία με το Υπουργείο Δικαιοσύνης και τη Βουλή των Ελλήνων. Αποτελεί μια συμπληρωματική δράση του Εθνικού Σχεδίου Δράσης κατά του Ρατσισμού και της Μισαλλοδοξίας. Τα θύματα ρατσιστικών εγκλημάτων πρέπει να έχουν πρόσβαση στην ενημέρωση σχετικά με τα δικαιώματά τους από τις αρμόδιες αρχές στις οποίες δύνανται να απευθύνονται, καθώς και τις υπηρεσίες που δύνανται να τους συνδράμουν.

Ο οδηγός περιλαμβάνει επαρκείς πληροφορίες για το υφιστάμενο νομικό πλαίσιο ενώ θα διατεθεί μεταφρασμένος σε ηλεκτρονική και έντυπη μορφή (από το Εθνικό Τυπογραφείο) και σε εννέα (9), πέραν των ελληνικών γλώσσες, (αγγλικά, γαλλικά, φαρσί, ουρντού, αραβικά, παστού, αλβανικά, ρωσικά και γεωργιανά) και θα διανεμηθεί σε οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών, στην Ελληνική Αστυνομία, στις εισαγγελίες της χώρας, τα δημόσια νοσοκομεία και τα κέντρα υποδοχής των μεταναστών/ριών («hotspots»).

Έχουν γίνει οι απαραίτητες ενέργειες, ώστε ο συγκεκριμένος οδηγός να εκτυπωθεί σε μορφή braille (μπράιγ), προκειμένου να διανεμηθεί σε όλους τους φορείς τυφλότητας και τους τυφλούς στην Ελλάδα.

Ο οδηγός θίγει και το φλέγον θέμα της ρητορικής μίσους στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και την υποχρέωση των μεγάλων παρόχων (Facebook, Twitter, YouTube) να καταπολεμούν τη διάδοση τέτοιου περιεχομένου μέσω ενός κοινά αποδεκτού κώδικα δεοντολογίας.

Σημείωση: Πρόκειται για δράση, που υλοποιήθηκε επιπλέον όσων είχαν προβλεφθεί στο ΕΣΔ.

Επισπεύδον Υπουργείο: Υπουργείο Δικαιοσύνης

ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΣΕ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΚΙΝΔΥΝΟΥ ΚΑΙ ΕΚΤΑΚΤΟΥ ΑΝΑΓΚΗΣ

- Έχει καταστεί, με την Υπηρεσία Επικοινωνιών Εκτάκτου Ανάγκης 112, εφικτός ο αυτόματος εντοπισμός της ακριβούς θέσης του καλούντος σε περιπτώσεις κλήσης ή αποστολής μηνύματος SMS στο 112 από έξυπνο κινητό τηλέφωνο.
  - i. Η εφαρμογή gov.gr, η οποία παρέχεται στους χρήστες των κινητών τηλεφώνων android μέσω του ηλεκτρονικού καταστήματος του κατασκευαστή (Google), δίνει την δυνατότητα αποστολής μηνύματος SMS στο 112, στο οποίο ενσωματώνονται οι συντεταγμένες του αποστολέα. Ο αποστολέας λαμβάνει SMS επιβεβαίωσης με τον κωδικό υπόθεσης του Συστήματος Διαχείρισης Κλήσεων Έκτακτης Ανάγκης (ΣΥΔΚΕΑ) 112.
  - ii. Πέραν του υπάρχοντος αδρομερούς γεωντοπισμού με την χρήση των πληροφοριών κυψέλης που παρέχεται σε όλους τους καλούντες του Ευρωπαϊκού Έκτακτης Ανάγκης 112, έχει ενεργοποιηθεί η υπηρεσία Advanced Mobile Location (AML) ή Emergency Location Services (ELS)

δίνοντας την δυνατότητα στους καλούντες να εντοπίζονται με ακρίβεια αναλόγως των δυνατοτήτων GPS της συσκευής τους. Οι προϋποθέσεις για τις βελτιωμένες υπηρεσίες γεωντοπισμού είναι η χρήση έξυπνου κινητού τηλεφώνου Android ή IOS (Apple) και η τηλεφωνική συσκευή να διαθέτει κάρτα sim, στην οποία παρέχονται υπηρεσίες από ελληνικούς παρόχους κινητής τηλεφωνίας (non-roamers). Η υπηρεσία-δυνατότητα AML παρέχεται έως 25 δευτερόλεπτα από την έναρξη της κλήσης, προκειμένου να επιτευχθεί βέλτιστη ακρίβεια αναλόγως της συσκευής. Για την δυνατότητα αυτή δεν απαιτείται από τον χρήστη κάποια παρέμβαση ή η λήψη πρόσθετου λογισμικού και ενεργοποιείται αυτόματα από τους κατασκευαστές.

Επισπεύδον Υπουργείο: Υπουργείο Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας

- **Αναδιαμορφώθηκε το Σύστημα Εθελοντισμού Πολιτικής Προστασίας με τον ν. 4662/2020.**

Προβλέφθηκε με τον ν. 4662/2020 η αναδιαμόρφωση του Συστήματος Εθελοντισμού Πολιτικής Προστασίας τόσο με τον ορισμό και τη διοργάνωση δράσεων εθελοντικών οργανώσεων Πολιτικής Προστασίας όσο και με τη δημιουργία Μητρώου Εθελοντικών Οργανώσεων Πολιτικής Προστασίας και τη θέσπιση μηχανισμού εκπαίδευσης εθελοντών, η οποία θα παρέχεται από Σχολή Εθελοντών και Εθελοντικών Οργανώσεων της Ακαδημίας Πολιτικής Προστασίας. Έχει ήδη δρομολογηθεί η έναρξη λειτουργίας της εν λόγω ακαδημίας Πολιτικής Προστασίας στα Βίλια, η οποία και θα έχει ως στόχο την εκπαίδευση τόσο των μελών των Εθελοντικών Οργανώσεων Πολιτικής Προστασίας όσο και των στελεχών δημόσιων υπηρεσιών και Δήμων. Ο θεσμός του εθελοντισμού αναβαθμίζεται και αποκτά ειδικό βάρος, ενώ μέσω της δυνατότητας δια βίου εκπαίδευσης εξασφαλίζεται η δυνατότητα των εθελοντών να δρουν ανά πάσα στιγμή με επιχειρησιακή αρτιότητα και

ασφάλεια, και κατά τη συνδρομή και παροχή βοήθειας σε άτομα με αναπηρία.

Επισπεύδον Υπουργείο: Υπουργείο Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας

- **Είναι σε εξέλιξη η επικαιροποίηση των Σχεδίων Έκτακτων Αναγκών, ώστε να ενσωματωθούν προβλέψεις και για άτομα με αναπηρία (εργαζόμενους ή επισκέπτες) σε περίπτωση φυσικών καταστροφών (σεισμοί, πυρκαγιές, πλημμύρες.**
  - i. Ως προς τα σχέδια έκτακτης ανάγκης για τα άτομα με αναπηρία, ιδίως σε περιπτώσεις φυσικών καταστροφών (σεισμών, πυρκαγιών, πλημμυρών κλπ), τα οποία αποτελούν μέρος του Συστήματος Υγείας και Ασφάλειας αρμοδιότητας του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας, η αναθεώρηση αυτών έχει ολοκληρωθεί.
  - ii. Είναι σε εξέλιξη η αναθεώρηση των Σχεδίων έκτακτης ανάγκης αρμοδιότητας ΓΕΕΘΑ – ΓΕ.

Επισπεύδον Υπουργείο: Υπουργείο Εθνικής Άμυνας

- **Αναλήφθηκαν πρωτοβουλίες για την εξασφάλιση της πρόσβασης στην πληροφόρηση και την προστασία των ατόμων με αναπηρία σε περίπτωση σεισμού και συνοδών φαινομένων.**
  - i. Πραγματοποιήθηκαν 25 σεμινάρια για Διευθυντές Σχολικών Μονάδων Ειδικής Αγωγής και εκπαιδευτικούς υπεύθυνους για τη σύνταξη σχολικών σχεδίων έκτακτης ανάγκης, εργαζόμενους Κέντρων Κατάρτισης, γονείς και εκπαιδευτές ατόμων με αναπηρία σε όλη τη χώρα. Το 2020 τα σεμινάρια αυτά έγιναν διαδικτυακά λόγω των μέτρων COVID 19.

- ii. Προβλέφθηκε η δημιουργία σε συμβατική και προσβάσιμη μορφή σειράς εντύπων, αφισών και tablet εφαρμογών για άτομα με αναπηρία στα ελληνικά και στα αγγλικά, για θέματα αντισεισμικής προστασίας και σχεδιασμού εκτάκτων αναγκών. Ενδεικτικά:
- Έντυπο και αφίσα για την προστασία σε περίπτωση σεισμού με τη μέθοδο «εύκολο να διαβαστεί» (easy to read), για να στηριχθεί η αυτενέργεια των ατόμων με μαθησιακές και επικοινωνιακές δυσκολίες σε περίπτωση σεισμού. Ειδικότερα, πρόκειται για το «Σεισμός και προστασία στον εργασιακό χώρο» και «Σεισμός και προστασία στον εργασιακό χώρο, σε περίπτωση πανδημίας». Το έργο έχει υλοποιηθεί σε ποσοστό 50% με τη δημιουργία κειμένων και σκίτσων για την αφίσα, που αφορά στον γενικό πληθυσμό και άτομα με ινητική αναπηρία.
  - Έντυπο και αφίσα για άτομα με νοητική αναπηρία: i. Έντυπο με θέμα: «Στην Ελλάδα γίνονται συχνά σεισμοί, για αυτό όλοι μας πρέπει να ξέρουμε τι κάνουμε όταν γίνεται σεισμός» και ii. Αφίσα με θέμα: «Προετοιμάζομαι για τον Σεισμό». Το έργο έχει υλοποιηθεί σε ποσοστό 50% με τη δημιουργία κειμένων και σκίτσων.
  - Δημιουργήθηκαν εφαρμογές για Tablet για άτομα με νοητική αναπηρία.

Επισπεύδων Φορέας: Οργανισμός Αντισεισμικού Σχεδιασμού και Προστασίας (ΟΑΣΠ)

- **Ανταποκριθήκαμε στις ανάγκες προσωρινής στέγασης ατόμων με αναπηρία πληγέντων από φυσικές καταστροφές με χορήγηση επιδότησης ενοικίων – συγκατοίκησης.**

Αναφορικά με τις ανάγκες προσωρινής στέγασης ατόμων με αναπηρία, η αρμόδια Υπηρεσία του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών έχει εκδώσει

τις σχετικές υπουργικές αποφάσεις για την επιδότηση ενοικίου των πληγέντων ατόμων (με ειδική πρόβλεψη για άτομα με αναπηρία μετά το 2008), για τα συμβάντα φυσικών καταστροφών που έχουν καταγραφεί μέχρι σήμερα, και έχουν οριοθετηθεί οι περιοχές, στις οποίες υπάρχουν πληγέντα κτήρια.

Επισπεύδων Φορέας: Οργανισμός Αντισεισμικού Σχεδιασμού και Προστασίας (ΟΑΣΠ)

ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ

- **Υλοποιήθηκαν δράσεις για την ισότιμη πρόσβαση στις υπηρεσίες της Ελληνικής Αστυνομίας.**
  - i. Ολοκληρώθηκε η καταγραφή της φυσικής προσβασιμότητας στις Αστυνομικές Υπηρεσίες. Οι κτηριακές εγκαταστάσεις όπου στεγάζονται Υπηρεσίες της Ελληνικής Αστυνομίας, είναι στο σύνολο τους 653, εκ των οποίων τα 373 κτήρια είναι δημόσια και τα υπόλοιπα 280 μισθωμένα. Από τα 653 κτήρια συνολικά, τα 380 διαθέτουν ράμπα προσβασιμότητας, δηλαδή το 60% των κτηρίων είναι προσβάσιμα σε άτομα με κινητική αναπηρία. Για τα μισθωμένα κτήρια, που θα στεγάζουν Αστυνομικές Υπηρεσίες, τίθεται πλέον ως απαραίτητος όρος η ύπαρξη κατάλληλων υποδομών προσβασιμότητας (ράμπα, ασανσέρ, wc κτλ).
Για τα υφιστάμενα δημόσια κτήρια, όπου στεγάζονται Αστυνομικές Υπηρεσίες, οι παρεμβάσεις λαμβάνουν χώρα σύμφωνα με τις οδηγίες σχεδιασμού του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας και μόνο εφόσον επιδέχεται βελτίωση η δομή των εγκαταστάσεων τους, χωρίς να θίγεται ο φέρων οργανισμός του κτιρίου.
  - ii. Αναπτύχθηκε κάρτα για την ευχερέστερη επικοινωνία των στελεχών της Ελληνικής Αστυνομίας με τα άτομα με κώφωση ή βαρηκοΐα σε περίπτωση ατυχήματος, έκτακτης ανάγκης ή και γενικότερα ελέγχου. Η

κάρτα αυτή περιλαμβάνει βασικούς κανόνες επικοινωνίας, καθώς και τις βασικές αιτιολογίες ενός ελέγχου από αστυνομικούς. Η κάρτα απεστάλη στο προσωπικό που υπηρετεί σε μάχιμες υπηρεσίες της Ελληνικής Αστυνομίας και με μέριμνα της Ομοσπονδίας Κωφών Ελλάδος στα μέλη της.

- iii. Δημιουργήθηκαν λογαριασμοί στις εφαρμογές “VIBER” και “WHATSAPP”, μέσω των οποίων καθίσταται δυνατή η αποστολή γραπτού μηνύματος, με σκοπό την ουσιαστική προστασία και την παροχή ποιοτικών υπηρεσιών σε άτομα με αναπηρία, που απευθύνονται στις Υπηρεσίες Άμεσης Δράσης για την υποβολή καταγγελίας που απαιτεί άμεση παρέμβαση.

Οι λοιπές καταγγελίες, που δεν απαιτούν την άμεση αστυνομική επέμβαση, διαχειρίζονται από τα κατά τόπους Αστυνομικά Τμήματα, η αρχική επικοινωνία με τα οποία δύναται να πραγματοποιείται μέσω τηλεφώνου ή μέσω αποστολής μηνύματος στην αντίστοιχη ηλεκτρονική διεύθυνση.

- iv. Θα διεξαχθούν από την Ομοσπονδία Κωφών Ελλάδος τριώρες επιμορφωτικές διαλέξεις με θέμα «καλές πρακτικές επικοινωνίας μεταξύ Ελληνικής Αστυνομίας και κωφών-βαρήκοων πολιτών», στις Σχολές της Αστυνομικής Ακαδημίας, καθώς και όπου αλλού κρίνεται σκόπιμο και ωφέλιμο για το Σώμα. Οι διαλέξεις αυτές θα πραγματοποιούνται από κωφό – βαρήκοο ομιλητή σε συνεργασία με διερμηνέα Ελληνικής Νοηματικής Γλώσσας, οι οποίοι θα επιλέγονται από την Ομοσπονδία, ανάλογα με το τόπο διεξαγωγής της εκάστοτε διάλεξης.

Επισπεύδον Υπουργείο: Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη

- **Οργανώθηκαν εκπαιδευτικές δράσεις για το προσωπικό που στελεχώνει τις Υπηρεσίες Αντιμετώπισης της Ενδοοικογενειακής Βίας της Ελληνικής Αστυνομίας.**

- i. Έχουν ήδη υλοποιηθεί 13 εκπαιδευτικά προγράμματα στις έδρες των Γενικών Περιφερειακών Αστυνομικών Διευθύνσεων Χώρας, με αντικείμενο το νομοθετικό πλαίσιο και τις δικονομικές και υπηρεσιακές ενέργειες, στις οποίες οφείλει να προβαίνει το αστυνομικό προσωπικό κατά τη διαχείριση περιστατικών ενδοοικογενειακής βίας. Σε αυτά υπήρχε θεματική ενότητα που αφορούσε στη διαχείριση περιστατικών με θύματα άτομα με αναπηρία. Το πρόγραμμα παρακολούθησαν 157 στελέχη και 259 αστυνομικοί εκτελούντες καθήκοντα Αξιωματικού Υπηρεσίας σε Αστυνομικά Τμήματα.
- ii. Πραγματοποιήθηκαν διαδικτυακές ενημερωτικές συναντήσεις με προσωπικό που υπηρετεί στα Γραφεία Αντιμετώπισης Ενδοοικογενειακής Βίας της Χώρας και στα Αστυνομικά Τμήματα, για τους ενδεδειγμένους τρόπους επικοινωνίας με τα άτομα με αναπηρία. Για την περαιτέρω επιμόρφωση του αστυνομικού προσωπικού που τα στελεχώνει, σχεδιάστηκαν και υλοποιήθηκαν δύο εκπαιδευτικά προγράμματα, ως ακολούθως:
  - Τριήμερο εκπαιδευτικό πρόγραμμα στις 6-8 Σεπτεμβρίου 2021 στη Θεσσαλονίκη, στο οποίο αναλύθηκε θεματική ενότητα σχετικά με τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία και βέλτιστες τεχνικές επικοινωνίας του προσωπικού με αυτά, στο πλαίσιο χειρισμού υποθέσεων ενδοοικογενειακής βίας. Το πρόγραμμα παρακολούθησαν 19 αστυνομικοί.
  - Εξαήμερο εκπαιδευτικό πρόγραμμα στις 1-5 Οκτωβρίου 2021 στην Αθήνα, στο οποίο αναλύθηκαν ομοίως θεματικές ενότητες για την προστασία των ατόμων με αναπηρία από περιστατικά ενδοοικογενειακής βίας, με συμμετοχή εκπροσώπων της ΕΣΑμεΑ. Το πρόγραμμα παρακολούθησαν 80 αστυνομικοί.

Επισπεύδον Υπουργείο: Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη

- **Υλοποιήθηκαν δράσεις για τη βελτίωση της διαβίωσης των ατόμων με αναπηρία στα καταστήματα κράτησης.**
  - i. Κατεγράφη η υφιστάμενη κατάσταση όλων των καταστημάτων κράτησης ως προς το κριτήριο της προσβασιμότητας, η δε μελέτη για τις παρεμβάσεις που απαιτούνται, πραγματοποιήθηκε σε δύο επίπεδα υλοποίησης:
    - Αναβάθμιση των υποδομών πρόσβασης στους χώρους στάθμευσης, Διοικητικών Υπηρεσιών, WC και χώρου επισκεπτηρίου για τους επισκέπτες και τους συνήγορους των κρατουμένων και
    - Αναβάθμιση των υποδομών πρόσβασης και βελτίωση της ποιότητας των συνθηκών κράτησης για τους ίδιους τους κρατούμενους με αναπηρία.

Οι παρεμβάσεις αναβάθμισης των υποδομών προσβασιμότητας, όσον αφορά στην πρώτη περίπτωση θα υλοποιηθούν για το σύνολο των 34 Καταστημάτων Κράτησης της Επικράτειας και το Ίδρυμα Αγωγής Ανηλίκων Αρρένων Βόλου, ενώ για την δεύτερη περίπτωση σε 12 εξ αυτών.
  - ii. Καταγράφηκε το σύνολο του πληθυσμού των κρατουμένων με οποιαδήποτε μορφή αναπηρίας ή αδυναμίας αυτοεξυπηρέτησης και τούτο επετεύχθη μέσω δημιουργίας κλειστών δομημένων ερωτηματολογίων και αποστολής τους στο σύνολο των 34 Καταστημάτων Κράτησης της Επικράτειας και στο Ίδρυμα Αγωγής Ανηλίκων Αρρένων Βόλου. Ο αριθμός των κρατουμένων με αναπηρία, η γεωγραφική διασπορά τους, καθώς και το είδος της αναπηρίας που αντιμετωπίζουν, συλλέχθηκε και καταγράφηκε σε ειδικό μητρώο για υπηρεσιακή χρήση.
  - iii. Υλοποιήθηκαν εκπαιδευτικές δράσεις για τους σωφρονιστικούς υπαλλήλους στη διαχείριση φυλακισμένων με αναπηρία. Ενδεικτικά:

- Οργανώθηκαν 36 ημερίδες ενημέρωσης για την αναπηρία και τα Πρωτόκολλα Διαχείρισης Κρατουμένων με αναπηρία, με έντυπο υλικό και εκπαιδευτικά προγράμματα ανά κατηγορία αναπηρίας.
- Στο πλαίσιο της λειτουργίας της μόνιμης δομής εκπαίδευσης της Σωφρονιστικής Ακαδημίας αναπτύχθηκε για το εισαγωγικό και το συνεχιζόμενο πρόγραμμα σπουδών, εκπαιδευτικό υλικό ευαισθητοποίησης και εκπαίδευσης του ανθρώπινου δυναμικού των Καταστημάτων Κράτησης, προκειμένου να εμπλακεί ενεργά στην καθημερινή προσέγγιση των κρατουμένων με αναπηρία και βελτίωση της διαβίωσής τους.
- Αναφορικά με την εκπαίδευση των σωφρονιστικών υπαλλήλων εξετάζεται η δια ζώσης εκπαίδευση 500 εξ αυτών. Θα αξιοποιηθεί και η χρήση νέων τεχνολογιών (π.χ. πλατφόρμα E-learning).

Επισπεύδον Υπουργείο: Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη

ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ ΠΟΥ ΑΝΗΚΟΥΝ ΣΕ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥΣ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ ΚΑΙ ΜΕΤΑΝΑΣΤΩΝ

- Υποβλήθηκαν έργα σχετικά με τη λειτουργία των Δομών Φιλοξενίας στην προκαθορισμένη πράξη 8 (PDP#8), με τίτλο «Ενίσχυση της ικανότητας της Ειδικής Γραμματείας Προστασίας Ασυνόδευτων Ανηλίκων (ΕΓΠΑΑ) να αξιολογεί την ποιότητα των υπηρεσιών, που παρέχονται στους ασυνόδευτους ανηλίκους, εντός των κέντρων φιλοξενίας», για τη διασφάλιση της ποιότητας των υπηρεσιών που παρέχονται στους ασυνόδευτους ανήλικους που διαμένουν σε κέντρα φιλοξενίας στην Ελλάδα.

Το PDP#8 εντάσσεται στο Πρόγραμμα GR-G: «Ανάπτυξη των δυνατοτήτων διαχείρισης των Εθνικών Συστημάτων Ασύλου και Μετανάστευσης», του Χρηματοδοτικού Μηχανισμού Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου 2014-2021 (ΧΜ ΕΟΧ/ΕΕΑ Grants). Στόχος του είναι η ενίσχυση της ικανότητας της ΕΓΠΑ να συντονίζει ένα μηχανισμό, που θα παρέχει τις κατάλληλες συνθήκες φροντίδας στους ασυνόδευτους ανηλίκους, καθώς και η θέσπιση τυποποιημένων διαδικασιών λειτουργίας για την προστασία των ασυνόδευτων ανηλίκων. Συγκεκριμένα υποβλήθηκαν τα εξής έργα:

- i. Βελτίωση του Οδηγού Λειτουργίας Δομών Φιλοξενίας Ασυνόδευτων Ανηλίκων λαμβάνοντας μέριμνα για τις περιπτώσεις ασυνόδευτων ανηλίκων με σοβαρά θέματα υγείας, αναπηρία κ.ά.
- ii. Παρακολούθηση και αξιολόγηση της λειτουργίας των δομών φιλοξενίας, εκπαίδευση προσωπικού και ανάπτυξη ανεξάρτητου μηχανισμού παραπόνων.

Επισπεύδον Υπουργείο: Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου

- **Αναλήφθηκε πρωτοβουλία για τη σύνταξη σχεδίων διαχείρισης κρίσεων, στον σχεδιασμό των οποίων έχει ληφθεί υπόψη και ο πληθυσμός με αναπηρία.**

Ανατέθηκε από τον Ιούλιο του 2021 σε διεθνή οργανισμό, μέσω ευρωπαϊκού χρηματοδοτούμενου προγράμματος (DG-REFORM), η σύνταξη σχεδίων διαχείρισης κρίσεων, και με το πέρας αυτών θα υλοποιηθεί η εκπαίδευση του προσωπικού των ξενώνων. Στον σχεδιασμό έχει ληφθεί υπ' όψιν και ο πληθυσμός με αναπηρία, καθώς υπάρχει διαφορετική διαδικασία, όπως ο υπολογισμός χρόνου απόκλισης των εμπλεκόμενων σε αυτήν.

Επισπεύδον Υπουργείο: Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου

- **Υλοποιήθηκαν δράσεις βελτίωσης του πλαισίου ακούσιας νοσηλείας σε συνεργασία με τα Παιδικά Χωριά SOS Ελλάδος, με χρηματοδότηση των Παιδικών Χωριών SOS Αυστρίας και της Αυστριακής Κυβέρνησης.**

Στόχος των δράσεων είναι η παροχή συστηματικής υποστήριξης των εργαζομένων στις δομές φιλοξενίας ασυνόδευτων ανηλίκων, ώστε να μπορούν να συμβάλλουν συστηματικά στην προαγωγή της ψυχικής υγείας και πρόληψης ψυχικών διαταραχών στον πληθυσμό των ασυνόδευτων ανηλίκων.

Επισπεύδον Υπουργείο: Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου

- **Στο πλαίσιο του Μνημονίου Κατανόησης (Memorandum of Understanding- MoU) μεταξύ του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου και της UNICEF διεξάγεται πρόγραμμα μη τυπικής εκπαίδευσης για τα παιδιά που ανήκουν στον πληθυσμό προσφύγων και μεταναστών.**
  - i. Στην Α' φάση του προγράμματος που έχει ξεκινήσει σε περίπου 30 δομές, συμμετέχουν 90-100 παιδιά με αναπηρία. Η UNICEF μέσω οργανώσεων με τις οποίες συνεργάζεται, παρέχει το εν λόγω πρόγραμμα προσφέροντας υποστηρικτική εκπαίδευση στα παιδιά, μαθήματα Ελληνικής γλώσσας και γραφής, Μαθηματικών, Αγγλικής Γλώσσας και γραφής, καλλιτεχνικών δραστηριοτήτων και υποστήριξη για τα μαθήματα της τυπικής εκπαίδευσης.
  - ii. Παράλληλα, για την κατάλληλη υποστήριξη των παιδιών με αναπηρία, η UNICEF στο πλαίσιο του MoU έχει εξασφαλίσει στο διδακτικό προσωπικό των οργανώσεων με τις οποίες συνεργάζεται, να περιλαμβάνονται ειδικοί λειτουργοί και εκπαιδευτικοί καταρτισμένοι για την αντιμετώπιση παιδιών με αναπηρία. Υπενθυμίζεται ότι το πρόγραμμα βρίσκεται σε εξέλιξη από τις αρχές του τρέχοντος ακαδημαϊκού έτους και η διάρκεια του προγράμματος είναι τρία έτη.

Σημείωση: Πρόκειται για δράση, που υλοποιήθηκε επιπλέον όσων είχαν προβλεφθεί στο ΕΣΔ.

Επισπεύδον Υπουργείο: Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου

ΠΥΛΩΝΑΣ III: ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟΤΗΤΑ

ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟΤΗΤΑ ΣΤΟ ΦΥΣΙΚΟ ΚΑΙ ΔΟΜΗΜΕΝΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

- **Δημιουργήθηκε ψηφιακή πλατφόρμα για την παρακολούθηση βελτιώσεων προσβασιμότητας στο δομημένο περιβάλλον.**

Το πρώτο στάδιο λειτουργίας της πλατφόρμας συνίσταται στην απογραφή, από 21 Σεπτεμβρίου 2021, των κτηρίων που στεγάζουν δημόσιες υπηρεσίες, μέχρι 31 Δεκεμβρίου 2021, με σκοπό να ακολουθήσουν οι μελέτες για τη βελτίωση της προσβασιμότητάς τους σε συνεργασία με το Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδος (ΤΕΕ).

Επισπεύδοντες φορείς: Υπουργός Επικρατείας, Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας, Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδος

- **Θεσμοθετήθηκαν με την ΥΑ οικ. ΥΠΕΝ/ΔΜΕΑΠ/99709796/1.11.2021 οι τεχνικές προδιαγραφές της Μελέτης Προσβασιμότητας για κάθε νέο και υφιστάμενο κτηριακό έργο/κτίριο, καθώς και της Μελέτης Προσβασιμότητας για τη διαμόρφωση υπαίθριων δημόσιων ή ιδιωτικών κοινόχρηστων χώρων στο αστικό περιβάλλον, προκειμένου να καταστούν προσβάσιμα σε άτομα με αναπηρία και εμποδιζόμενα άτομα. Ορίστηκαν τα περιεχόμενα των μελετών αυτών (Τεχνική Έκθεση, Γενικά Σχέδια) καθώς**

και οι Τεχνικές Οδηγίες-Απαιτήσεις σχεδιασμού και ανθρωπομετρικά μεγέθη για τις παραπάνω μελέτες.

Επισπεύδον Υπουργείο: Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας

- **Ενημερώνεται η ηλεκτρονική ταυτότητα Δήμων με στοιχεία προσβασιμότητας στο e-rolodomia.**

Συμπληρώνεται το έργο e-rolodomia σε συνεργασία με τη Γενική Διεύθυνση Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας και το ΤΕΕ, για την ενημέρωση της ηλεκτρονικής ταυτότητας του Δήμου με τα στοιχεία προσβασιμότητας σε επίπεδο πόλης, με στόχο να μπορούν να υλοποιηθούν και σχετικές εφαρμογές (app) για τους πολίτες και τους επισκέπτες (ψηφιακοί χάρτες).

Επισπεύδον Υπουργείο: Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας

- **Υλοποιήθηκαν δράσεις για την εφαρμογή κανόνων ποιότητας σε όλη την κατασκευαστική δραστηριότητα της χώρας εντάσσοντας απαιτήσεις προσβασιμότητας στις τεχνικές προδιαγραφές.**

- i. Παραδόθηκαν 74 Ελληνικές Τεχνικές Προδιαγραφές (ΕΤΕΠ) προσαρμοσμένες στα ισχύοντα ευρωπαϊκά και διεθνή πρότυπα. Εκκρεμεί η υπογραφή του διαβιβαστικού εγγράφου κοινοποίησης των 74 παραδοθέντων ΕΤΕΠ στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή και στα Κράτη Μέλη μέσω του TRIS, σύμφωνα με την Οδηγία (ΕΕ) 2015/1535 για την τρίμηνη Ευρωπαϊκή Διαβούλευση. Στη συνέχεια, κατόπιν Έκφρασης Τεχνικής Γνώμης στο Συμβούλιο Δημοσίων Έργων-Τμήμα Κατασκευών του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών και τη λήψη σύμφωνης Γνώμης από την Ενιαία Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων, θα εκδοθεί Υπουργική Απόφαση για την υποχρεωτική εφαρμογή τους σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 54, παρ. 8 του

ν. 4412/2016, όπως έχουν διατηρηθεί και ισχύουν στο άρθρο 17 του ν. 4782/21. Οι διαδικασίες αναθεώρησης των 80 ΕΤΕΠ είναι σε πλήρη εξέλιξη. Θα παραδοθούν από τον ΕΣΥΠ-ΕΛΟΤ την 29 Νοεμβρίου 2021 σύμφωνα με το χρονοδιάγραμμα της σύμβασης.

- ii. Εγκρίθηκαν 9 ΕΤΕΠ, που προβλέπουν απαιτήσεις σχετικά με την προσβασιμότητα στο δομημένο περιβάλλον.

Με την αρ. πρωτ. Δ22/4193/22.11.2019 απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών εγκρίθηκε η υποχρεωτική εφαρμογή σε όλα τα Δημόσια Έργα και Μελέτες 70 αναθεωρημένων ΕΤΕΠ. Μεταξύ αυτών είναι και οι 9 ΕΤΕΠ που προβλέπουν απαιτήσεις σχετικά με την προσβασιμότητα στο δομημένο περιβάλλον. Με την υπ' αριθμ. 102843/19.11.20 απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών τροποποιήθηκε η έναρξη ισχύος της υπ' αριθμ. Δ22/4193/22.11.2019 απόφασης. Η νέα έναρξη ισχύος είναι από 1 Μαρτίου 2021.

Επισπεύδον Υπουργείο: Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών

- **Βελτίωση Προσβασιμότητας στους εξωτερικούς και εσωτερικούς χώρους του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας και των μονάδων – Κατασκευή ειδικά διαμορφωμένων χώρων υγιεινής – Κατασκευή/διαμόρφωση ειδικών χώρων στάθμευσης.**

- i. Η διενέργεια αυτοψιών και η σύνταξη μελετών για την υλοποίηση των παρεμβάσεων στις υποδομές των Μονάδων/Υπηρεσιών του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας είναι στο στάδιο ολοκλήρωσης, η οποία θα ολοκληρωθεί εντός του 2021.

- ii. Μία συνοπτική ανάλυση του έργου ανά Γενικό Επιτελείο έχει ως εξής:

Για τις Μονάδες/Υπηρεσίες αρμοδιότητας Γενικού Επιτελείου Εθνικής Άμυνας, έχει ολοκληρωθεί η διενέργεια αυτοψιών και η σύνταξη μελετών για την εκτέλεση σχετικών παρεμβάσεων σε 28 κτηριακές

εγκαταστάσεις, για την εξασφάλιση προσβασιμότητας σε εξωτερικούς και εσωτερικούς χώρους σε 19 κτήρια, την κατασκευή/διαμόρφωση ειδικά προσαρμοσμένων χώρων υγιεινής σε 27 κτήρια και την κατασκευή/διαμόρφωση χώρων στάθμευσης σε 6 Μονάδες/Υπηρεσίες.

Για τις Μονάδες/Υπηρεσίες αρμοδιότητας Γενικού Επιτελείου Στρατού, έχει ολοκληρωθεί η διενέργεια αυτοψιών και η σύνταξη μελετών για την εκτέλεση σχετικών παρεμβάσεων στις εγκαταστάσεις του, για την εξασφάλιση προσβασιμότητας εξωτερικών και εσωτερικών χώρων σε 150 κτηριακές εγκαταστάσεις, τη διαμόρφωση/κατασκευή ειδικά προσαρμοσμένων χώρων υγιεινής σε 99 κτήρια και την κατασκευή/διαμόρφωση χώρων στάθμευσης σε 53 εγκαταστάσεις.

Για τις Μονάδες/Υπηρεσίες αρμοδιότητας Γενικού Επιτελείου Ναυτικού, έχει ολοκληρωθεί η διενέργεια αυτοψιών και η σύνταξη των μελετών, για την προσβασιμότητα εξωτερικών - εσωτερικών χώρων σε 9 κτήρια, την κατασκευή ειδικά διαμορφωμένων χώρων υγιεινής σε 10 κτήρια και την κατασκευή/διαμόρφωση ειδικών χώρων στάθμευσης σε 7 κτήρια.

Για τις Μονάδες/Υπηρεσίες αρμοδιότητας Γενικού Επιτελείου Αεροπορίας, έχει ολοκληρωθεί η διενέργεια αυτοψιών και αναμένεται η σύνταξη των μελετών εντός Νοεμβρίου 2021, και αφορούν την εξασφάλιση προσβασιμότητας εξωτερικών και εσωτερικών χώρων σε 65 κτήρια, τη διαμόρφωση/κατασκευή ειδικά προσαρμοσμένων χώρων υγιεινής σε 61 κτήρια και την κατασκευή/διαμόρφωση χώρων στάθμευσης σε 25 Μονάδες.

Σημείωση: Πρόκειται για δράση, που υλοποιήθηκε επιπλέον όσων είχαν προβλεφθεί στο ΕΣΔ.

Επισπεύδον Υπουργείο: Υπουργείο Εθνικής Άμυνας

- Έχουν ενταχθεί στη δράση «Δημιουργία Ολοκληρωμένων Τουριστικών Προσβάσιμων Θαλάσσιων Προορισμών» 95 έργα και φορείς υλοποίησης των έργων τους Δήμους της χώρας.

Τα έργα έχουν ενταχθεί στη ΣΑ1551 με Φορέα Χρηματοδότησης το Υπουργείο Εσωτερικών.

Επισπεύδον Υπουργείο: Υπουργείο Εσωτερικών

ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟΤΗΤΑ ΣΤΙΣ ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ ΚΑΙ ΚΙΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΑΤΟΜΟΥ

- Είναι σε εξέλιξη η υλοποίηση έργων κατασκευής λιμενικών υποδομών του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών για τη βελτίωση της προσβασιμότητας σύμφωνα με τις ισχύουσες προδιαγραφές σχεδιασμού. Εξεδόθη οικοδομική άδεια για το έργο με τίτλο «Νέα έργα κατασκευής λιμενικών υποδομών Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών για τη διευκόλυνση της προσβασιμότητας σύμφωνα με τις ισχύουσες προδιαγραφές σχεδιασμού». Στην παρούσα φάση μελετάται από την αρμόδια Υπηρεσία το έργο «Επιβατικός σταθμός (Κτηριακές Υποδομές) Σούδας Α' Φάση» και έχουν προβλεφθεί σχεδιασμοί για πρόσβαση των ατόμων με αναπηρία.

Επισπεύδον Υπουργείο: Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών

- Υλοποιήθηκαν δράσεις για τη βελτίωση της κινητικότητας στον αστικό και περιαστικό ιστό.

- i. Υπεγράφη η σύμβαση με τον ανάδοχο για το έργο με τίτλο «ΣΥΝΤΑΞΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΟΔΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ 2021-2030» τον Οκτώβριο 2021. Το έργο αναμένεται να ολοκληρωθεί τον Απρίλιο 2022.
- ii. Εξεδόθη ο ν. 4784/2021 «Η Ελλάδα σε κίνηση: Βιώσιμη Αστική Κινητικότητα-Μικροκινητικότητα-Ρυθμίσεις για τον εκσυγχρονισμό, την απλούστευση και την ψηφιοποίηση διαδικασιών του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών και άλλες διατάξεις», με τη διαμόρφωση διατάξεων καθώς και κυρωτικού πλαισίου του Κώδικα Οδικής Κυκλοφορίας για την ασφαλή μετακίνηση των ατόμων με αναπηρία και αντιμετώπιση της παραβατικότητας.
- iii. Ψηφίστηκε ο ν. 4850/2021 με τίτλο «Οδηγώντας με ασφάλεια» για την αναμόρφωση του θεσμικού πλαισίου απόκτησης άδειας οδήγησης.
- iv. Προωθείται η αναμόρφωση του νομοθετικού πλαισίου για το Δελτίο Στάθμευσης ατόμων με αναπηρία με α) τη συμμετοχή στην Κεντρική Επιτροπή Προσβασιμότητας του άρθρου 19 του ν. 4495/2017, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 118 του ν. 4759/2020 του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας και β) τη συνεργασία με την αρμόδια Υπηρεσία για τον διαχωρισμό της κάρτας στάθμευσης από τα διόδια σύμφωνα με τον ν. 4782/2021.
- v. Δημοσιεύθηκε το αναθεωρημένο θεσμικό πλαίσιο για τα Σχέδια Βιώσιμης Αστικής Κινητικότητας (ΣΒΑΚ) λαμβάνοντας υπόψη τις ανάγκες κινητικότητας των ευάλωτων κατηγοριών πολιτών (Μέρος Α' του ν. 4784/2021), ενώ βρίσκεται σε εξέλιξη η διερεύνηση συνεργασίας με φορέα/υπηρεσία/ανάδοχο για τον σχεδιασμό, ανάπτυξη και υλοποίηση της Ηλεκτρονικής Πλατφόρμας για τα Σχέδια Βιώσιμης Αστικής Κινητικότητας (ΗΠΣΒΑΚ).
- vi. Υλοποιήθηκαν δράσεις για την έκδοση ηλεκτρονικής κάρτας διοδίων των δικαιούχων ατόμων με αναπηρία, με σκοπό την απλούστευση της διαδικασίας διέλευσής τους από τους σταθμούς διοδίων. Ειδικότερα, προωθείται η υλοποίηση του έργου αυτού με την

ολοκλήρωση της επικοινωνίας και συνεργασίας με την ΕΣΑμεΑ, ενώ βρίσκεται σε εξέλιξη και η επικοινωνία και συνεργασία με την HELLASTRON. Έχει ήδη υποβληθεί το έγγραφο της Υπηρεσίας Οδικών Τελών-Ηλεκτρονικής Διαχείρισης Οδικών Υποδομών (ΥΟΤ-ΗΔΟΥ) με την ολοκληρωμένη εισήγηση της Υπηρεσίας, τις αιτιολογικές σκέψεις και το κείμενο της προτεινόμενης διάταξης σε συμπλήρωση - τροποποίηση της παρ. 17 του άρθρου 211 του ν. 4782/2021. Την τροποποίηση του ν. 4412/2016 θα ακολουθήσει η έκδοση της Υπουργικής Απόφασης και η έκδοση ηλεκτρονικής κάρτας διοδίων.

vii. Θεσπίσθηκε αποζημίωση κοινωνικής πολιτικής για επιβάτες με αναπηρία των ΟΑΣΑ, ΟΑΣΘ.

- Με το άρθρο 110 του ν. 4714/2020 «Διάταξη για την καταβολή κομίστρου στα μέσα μαζικής μεταφοράς - Αντικατάσταση του άρθρου 86 του Ν. 4530/2018» ρυθμίσθηκαν θέματα απαλλαγών και αποζημιώσεων σχετικά με την καταβολή κομίστρου στα μέσα μαζικής μεταφοράς. Ειδικότερα: Εισάγονται πλήρεις ή μερικές απαλλαγές από την καταβολή κομίστρου στα μέσα μαζικής μεταφοράς. Οι απαλλαγές καθορίζονται από τον συνδυασμό κοινωνικών και οικονομικών κριτηρίων και παραμέτρων με τον αριθμό των δικαιούχων. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών, Υποδομών και Μεταφορών και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού καθορίζονται τα συγκεκριμένα κριτήρια παροχής των απαλλαγών, οι κατηγορίες των δικαιούχων των απαλλαγών, το είδος απαλλαγής για κάθε κατηγορία δικαιούχων, σε συνδυασμό και με τον αριθμό των δικαιούχων, η διαδικασία χορήγησης των απαλλαγών, καθώς και κάθε ειδικότερο ζήτημα. Η απώλεια εσόδων των φορέων παροχής συγκοινωνιακού έργου από τις ανωτέρω απαλλαγές αποζημιώνεται και για τον σκοπό αυτό εγγράφονται πιστώσεις στον τακτικό προϋπολογισμό του Υπουργείου

Υποδομών και Μεταφορών. Το ύψος της αποζημίωσης, ο τρόπος υπολογισμού της, η διαδικασία χορήγησής της, καθώς και κάθε άλλο ειδικότερο ζήτημα καθορίζονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Υποδομών και Μεταφορών και επέχει θέση σύμβασης ετήσιας διάρκειας μεταξύ του Ελληνικού Δημοσίου και του αρμόδιου Φορέα παροχής συγκοινωνιακού έργου.

- Στο πλαίσιο εφαρμογής των διατάξεων του άρθρου 110 του ν. 4714/2020 εκδόθηκε η υπ' αριθμ. Δ12α/Γ.Π. οικ.40365/1254/05-10-2020 (Β' 4563) ΚΥΑ των Υπουργών Οικονομικών-Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων-Υποδομών και Μεταφορών, με την οποία καθορίστηκαν οι όροι, οι προϋποθέσεις και η διαδικασία για τη δωρεάν ή με μειωμένο εισιτήριο μετακίνηση (χορήγηση Δελτίου Μετακίνησης στα άτομα με αναπηρία), των ατόμων με αναπηρία και των πολυτέκνων και των μελών των οικογενειών τους για τα έτη 2020 και 2021 με τα μέσα συγκοινωνίας του ΟΑΣΑ, του ΟΑΣΘ και των αστικών και υπεραστικών ΚΤΕΛ, που είναι μέλη των ομοσπονδιών ΠΟΑΣ και ΠΟΑΥΣ. Εξεδόθη η υπ' αριθμ. 123462/5514/09-12-2020 απόφαση των Υπουργών Οικονομικών-Υποδομών και Μεταφορών, με την οποία καθορίστηκε το ποσό 96.522.000,00€ ως το συνολικό ποσό της αποζημίωσης για την παροχή δικαιώματος μετακίνησης με πλήρη ή μερική απαλλαγή από την καταβολή κομίστρου στα μέσα μαζικής μεταφοράς έτους 2020, ήτοι i. ποσό 56.500.000,00€ (συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ) για τον ΟΑΣΑ, ii. ποσό 28.250.000,00€ (συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ) για τον Ο.Α.Σ.Θ., iii. ποσό 11.772.000,00 € (συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ) για τα αστικά και υπεραστικά ΚΤΕΛ. Τα εν λόγω ποσά έχουν καταβληθεί από το Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών στους ως άνω δικαιούχους.

Σημείωση: Πρόκειται για δράση, που υλοποιήθηκε επιπλέον όσων είχαν προβλεφθεί στο ΕΣΔ.

Επισπεύδον Υπουργείο: Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών

- **Υλοποιήθηκαν δράσεις για τη βελτίωση της κινητικότητας των ατόμων με αναπηρία στις αστικές συγκοινωνίες.**

- i. Έχει υπογραφεί η σύμβαση για την προμήθεια, μεταφορά και τοποθέτηση προεξοχών πεζοδρομίου πλησίον στάσεων ΟΑΣΑ και έχουν τοποθετηθεί 31 από 41 προεξοχές.
- ii. Αξιοποιήθηκαν η ηχητική αναγγελία από την ΟΣΥ ΑΕ σε στάσεις και οχήματα και οι προεξοχές πεζοδρομίου και τοποθετήθηκε σύστημα επιγονάτισης στο σύνολο του στόλου.
- iii. Υπεγράφη και υλοποιήθηκε σύμβαση ΟΣΕΘ-ΚΤΕΛ Θεσσαλονίκης για τη χρήση αστικών λεωφορείων με δυνατότητα εξυπηρέτησης ατόμων με αναπηρία, η οποία έχει ρητή και πλήρη μέριμνα για τη λήψη μέτρων εξασφάλισης προσβασιμότητας στα λεωφορεία (χαμηλό κατώφλι, δυνατότητα επιγονάτισης κ.λ.π.).

Σημείωση: Πρόκειται για έργο, που υλοποιήθηκε επιπλέον όσων είχαν προβλεφθεί στο ΕΣΔ.

- iv. Δημιουργήθηκε πλήρως προσβάσιμη ιστοσελίδα του ΟΣΕΘ (<http://oseth.com.gr/>) σύμφωνη με τις προδιαγραφές για την προσβασιμότητα στο περιεχόμενο ιστού WCAG 2.0 Web Content Accessibility Guidelines.

Σημείωση: Πρόκειται για έργο, που υλοποιήθηκε επιπλέον όσων είχαν προβλεφθεί στο ΕΣΔ.

- v. Αξιοποιείται το «Πρότυπο Εγχειρίδιο Σήμανσης Σιδηροδρομικών Σταθμών και Στάσεων (ΕΚΔΟΣΗ 1.0)», με παραμέτρους σχετικές με την προσβασιμότητα των ατόμων με αναπηρία στον σχεδιασμό και

την εκτέλεση έργων σιδηροδρομικής υποδομής, που έχει λάβει τη σύμφωνη γνώμη του ΟΣΕ.

Επισπεύδον Υπουργείο: Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών

- **Εντατικοποιήθηκαν οι έλεγχοι για τη διασφάλιση της απρόσκοπτης κίνησης στον αστικό ιστό.**

Εντατικοποιήθηκε μετά από διαταγή του Αρχηγού της Ελληνικής Αστυνομίας η τροχαία αστυνόμευση, προκειμένου να δοθεί έμφαση στη βεβαίωση παραβάσεων που αφορούν σε παράνομη στάση και στάθμευση σε θέση όπου βρίσκεται κεκλιμένο επίπεδο (ράμπα) διάβασης, σε ειδικούς χώρους στάθμευσης οχημάτων ατόμων με αναπηρία και σε χώρους στάθμευσης αποκλειστικά για συγκεκριμένο όχημα ατόμου με αναπηρία, παράνομη στάση και στάθμευση σε ειδικούς χώρους στάθμευσης οχημάτων ατόμων με αναπηρία, εντός υπαίθριων και υπόγειων χώρων στάθμευσης, παράνομη στάθμευση οχημάτων σε πεζόδρομους, πεζοδρόμια και διαβάσεις πεζών, κίνηση οχημάτων σε πεζόδρομους και πεζοδρόμια.

Επισπεύδον Υπουργείο: Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη

- **Υλοποιήθηκαν δράσεις για την εξασφάλιση της προσβασιμότητας και την ατομική κινητικότητα στις αεροπορικές μεταφορές**
  - i. Έχει ολοκληρωθεί το κείμενο του εγχειριδίου της Υπηρεσίας Πολιτικής Αεροπορίας για παροχή εκπαίδευσης στα στελέχη της επί θεμάτων σχετικά με την αναπηρία και αναμένεται η έκδοσή του μέχρι 31 Ιανουαρίου 2022.
  - ii. Έχουν ήδη προγραμματιστεί 3 έλεγχοι περί της προσβασιμότητας για τους Αερολιμένες Ρόδου, Χανίων και Κερκύρας, μέχρι το τέλος Δεκεμβρίου του 2021.

- iii. Έχουν προγραμματισθεί εντός του Νοεμβρίου 2021 να γίνουν 2 έλεγχοι στις Αεροπορικές εταιρείες Aegean/Olympic και Sky Express περί της εφαρμογής ευρωπαϊκής νομοθεσίας που αφορά στα δικαιώματα ατόμων με αναπηρία και μειωμένη κινητικότητα.
- iv. Μέχρι το τέλος Δεκεμβρίου του 2021 θα έχει αναδιαμορφωθεί η ιστοσελίδα της Υπηρεσίας Πολιτικής Αεροπορίας, ώστε να είναι προσβάσιμη.
- i. Αναλήφθηκαν δράσεις για την προσβασιμότητα του Διεθνούς Αερολιμένα Αθηνών. Ειδικότερα:
  - Ολοκληρώθηκε η σύνταξη των Τευχών Δημοπράτησης του Διαγωνισμού για το έργο «Νέο σύστημα συντονισμού και οργάνωσης παροχής συνδρομής προς επιβάτες με αναπηρία και επιβάτες με μειωμένη κινητικότητα (IT&T PRM tool)» και η δημοσίευση της ανακοίνωσης του διαγωνισμού. Το χρονοδιάγραμμα του έργου θα οριστικοποιηθεί/κατατεθεί μετά την εναρκτήρια συνάντηση όλων των εμπλεκόμενων φορέων που αναμένεται το 1^ο τρίμηνο του 2022. Εκτιμάται ότι το έργο θα παραδοθεί σε λειτουργία το 1^ο τρίμηνο του 2023.
  - Σε συνεργασία με το Εθνικό Ίδρυμα Κωφών ως υπεύθυνο φορέα, έγιναν ενέργειες σχετικά με την τοποθέτηση σταθμού επικοινωνίας κωφών και βαρήκων στο Γραφείο Συντονισμού Παροχής Συνδρομής προς Επιβάτες με αναπηρία και Επιβάτες με μειωμένη κινητικότητα, και εκκρεμεί η διευθέτηση συγκεκριμένων εκκρεμών ζητημάτων (αντικατάσταση του προτεινόμενου Plexiglass με πολυκαρβονικό με βραδυκαυστότητα C-s2-d0, εξασφάλιση της πλήρωσης των προδιαγραφών προσβασιμότητας για καθήμενους σε αναπηρικό αμαξίδιο, προσδιορισμός των γλωσσών διερμηνείας λόγω της πολυεθνικότητας των επιβατών στον Διεθνή Αερολιμένα Αθηνών).

- **Αναλήφθηκαν δράσεις για την καταγραφή της προσβασιμότητας στα επιβατηγά δρομολογιακά πλοία.**
  - i. Συλλέχθηκαν τα στοιχεία των Επιβατηγών Δρομολογιακών Πλοίων, που δεν είναι προσβάσιμα.
  - ii. Συλλέχθηκαν τα στοιχεία των συμμορφούμενων με το υφιστάμενο Εθνικό Σχέδιο Δράσης του Υπουργείου Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής Επιβατηγών Δρομολογιακών Πλοίων.
  - iii. Συστάθηκαν και συγκροτήθηκαν ειδικά κλιμάκια ελέγχων και αξιολόγησης Επιβατηγών Δρομολογιακών Πλοίων αναφορικά με την προσβασιμότητά τους.
  - iv. Εκκίνησε η επιτόπια επίσκεψη των κλιμακίων στα πλοία που δεν είναι προσβάσιμα με σκοπό να αποτιμηθεί η δυνατότητα μετασκευής τους.
  - v. Ολοκληρώθηκε η καταγραφή των Ε/Γ-Δ/Ρ πλοίων που δεν διαθέτουν κανενός είδους μέσο πρόσβασης και μηχανικό μέσο κάλυψης υψομετρικών διαφορών και εγκαταστάσεις και απαιτείται να τροποποιηθούν για να καταστούν προσβάσιμα.

ΨΗΦΙΑΚΗ ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟΤΗΤΑ

- Τέθηκε σε λειτουργία η νέα, άκρως φιλική στη χρήση της από άτομα με αναπηρία ψηφιακή πλατφόρμα prosvasis.oaed.gr που σχεδιάστηκε με βάση το πλέον σύγχρονο διεθνές πρότυπο WCAG 2.1 AAA, ώστε να εξασφαλίζει πιο προσιτή πρόσβαση στο περιεχόμενο των ιστοσελίδων του ΟΑΕΔ.

Σημείωση: Πρόκειται για δράση, που υλοποιήθηκε επιπλέον όσων είχαν προβλεφθεί στο ΕΣΔ.

Επισπεύδον Υπουργείο: Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων

- **Στοχεύουμε μέσω του Εθνικού Προγράμματος Απλούστευσης Διαδικασιών (ΕΠΑΔ) στην ολιστική βελτίωση των παρεχομένων υπηρεσιών προς τους πολίτες, με ιδιαίτερη μέριμνα για την πρόσβαση ατόμων με αναπηρία.** Συναφώς, πρόκειται να υπογραφεί ειδικό Μνημόνιο μεταξύ του Συντονιστικού Μηχανισμού και του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης εντός του πρώτου τριμήνου 2022.

Επισπεύδον Υπουργείο: Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης

- **Προκηρύσσεται εντός των επόμενων εβδομάδων έργο ωρίμανσης δράσεων,** οι οποίες θα ενταχθούν στην ειδική κατηγορία δράσεων του Επιχειρησιακού Προγράμματος (ΕΠ) Ψηφιακός Μετασχηματισμός 2021-2027, 1.2. «Ψηφιακός Μετασχηματισμός της Υγείας και Υποστήριξη Ειδικών Ομάδων Πληθυσμού». Το σχέδιο του ΕΠ έχει ήδη αποσταλεί στην ΕΕ προς επικύρωση με όλα τα Τομεακά προγράμματα του ΕΠ. Με την έγκρισή του θα αρχίσουν να υλοποιούνται δράσεις του ψηφιακού μετασχηματισμού για τα άτομα με αναπηρία.

Επισπεύδον Υπουργείο: Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης

- **Διασφαλίζουμε οριζόντια την προσβασιμότητα στους διαδικτυακούς τόπους Υπουργείων και στις εφαρμογές για φορητές συσκευές των δημόσιων υπηρεσιών.**

- i. Στο πλαίσιο του νέου νόμου για την ψηφιακή διακυβέρνηση θεσμοθετήθηκε το άρθρο 6, βάσει του οποίου όλα τα έργα «Τεχνολογίες Πληροφοριών και Επικοινωνιών (ΤΠΕ)» εγκρίνονται ως προς βασικές αρχές και κατευθύνσεις από τη Γενική Γραμματεία Ψηφιακής Διακυβέρνησης. Η νέα διάταξη διευρύνει το πεδίο εφαρμογής του ελέγχου στα έργα ΤΠΕ ανεξαρτήτως πηγής χρηματοδότησης. Έτσι, η Γενική Γραμματεία Ψηφιακής Διακυβέρνησης και Απλούστευσης Διαδικασιών:
  - (α) διασφαλίζει τη συνοχή των έργων που σχεδιάζουν οι φορείς του δημοσίου τομέα με την εκάστοτε ψηφιακή στρατηγική, ώστε να είναι σύμφωνες με τις αρχές αυτής συμπεριλαμβανομένης και της ψηφιακής προσβασιμότητας και
  - (β) για όλα τα έργα ΤΠΕ παρέχεται από τη Γενική Γραμματεία Ψηφιακής Ενημέρωσης και Απλούστευσης Διαδικασιών (ΓΓΨΔΑΔ) βεβαίωση συνάφειας ως προς τη σκοπιμότητα υλοποίησής τους, καθώς και η προέγκριση των τεχνικών δελτίων, με τη δέσμευση τήρησης συγκεκριμένων απαιτήσεων προσβασιμότητας, που πρέπει να τηρούνται κατά το σχεδιασμό, την ανάπτυξη, λειτουργία και συντήρηση των ιστοτόπων και των εφαρμογών για φορητές συσκευές των οργανισμών του δημόσιου τομέα, προκειμένου να καθίστανται προσβάσιμα σε όλους τους χρήστες, σύμφωνα με το πιο πρόσφατο, εγκεκριμένο ευρωπαϊκό πρότυπο και σε κάθε περίπτωση σε επίπεδο συμμόρφωσης «AA», σύμφωνα με τα οριζόμενα στον ν. 4727/2020, Κεφάλαιο Η΄ Ψηφιακή Προσβασιμότητα.
- ii. Προωθείται ο διαρκής εμπλουτισμός της Ενιαίας Ψηφιακής Πύλης gov.gr με ψηφιακές υπηρεσίες προσβάσιμες από όλους.
- iii. Έχει υπογραφεί προγραμματική σύμβαση με τον ερευνητικό φορέα του Δημοσίου ΕΚΕΤΑ, προκειμένου να γίνει χρήση ενός εργαλείου ελέγχου συμμόρφωσης προσβασιμότητας ιστοτόπων και εφαρμογών, καθώς και να συνταχθεί κατάρτιση προτύπων αναφορών όλων των κατηγοριών. Εξάλλου, στα πλαίσια υποέργου του 2017ΣΕ06300000

(Τροποποίηση Τεχνικού Δελτίου στις 25/10/2021)
συμπεριλαμβάνεται η υλοποίηση Μελέτης Ωρίμανσης Δράσεων
Υλοποίησης και Παρακολούθησης της Ψηφιακής Προσβασιμότητας
(ιστοτόπων και εφαρμογών για φορητές συσκευές) των Φορέων της
Δημόσιας Διοίκησης σύμφωνα και με τις διατάξεις του ν. 4727/2020.

Επισπεύδον Υπουργείο: Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης

- **Αναβαθμίστηκαν οι ψηφιακές σελίδες του του ΥΠΕΘΑ και του ΓΕΕΘΑ σε πλήρως προσβάσιμες. Συγκεκριμένα:**
  - i. Η ιστοσελίδα του ΥΠΕΘΑ με ονομασία ιστοτόπου <https://mod.mil.gr> κατέστη 100% προσβάσιμη για άτομα με οπτική αναπηρία και δυσλεξία.
  - ii. Η ιστοσελίδα του ΓΕΕΘΑ με ονομασία ιστοτόπου <https://geetha.mil.gr> κατέστη 100% προσβάσιμη σε άτομα με οπτική αναπηρία και δυσλεξία.

Σημείωση: Πρόκειται για δράση, που υλοποιήθηκε επιπλέον όσων είχαν προβλεφθεί στο ΕΣΔ.

Επισπεύδον Υπουργείο: Υπουργείο Εθνικής Άμυνας

- **Προγραμματίστηκε και υλοποιείται η αναβάθμιση των ιστοσελίδων του ΓΕΣ, του ΓΕΝ και του ΓΕΑ**

Σημειώνεται πως αναφορικά με το ΓΕΣ, ποσοστό 65% περίπου των ιστοτόπων έχει προσαρμοστεί για χρήση από άτομα με αισθητηριακή αναπηρία. Συγκεκριμένα, έχουν αναβαθμιστεί 15 από τους 24 ιστοτόπους υγειονομικού ενδιαφέροντος, σύμφωνα με το πρότυπο Web Content Accessibility Guidelines (WCAG) 2.1 AA, που αφορά σε συνθήκες θέασης. Οι αναβαθμίσεις των λοιπών 9 ιστοσελίδων έχουν προγραμματιστεί μέχρι το τέλος 2021. Αναφορικά με το ΓΕΝ, έχουν καταστεί προσβάσιμες 8

ιστοσελίδες του Πολεμικού Ναυτικού, βάσει του υφιστάμενου προγραμματισμού σύμφωνα με το πρότυπο WCAG 2.0.

Αναφορικά με το ΓΕΑ, κατέστησαν προσβάσιμες 4 ιστοσελίδες της Πολιτικής Αεροπορίας, σύμφωνα με το πρότυπο WCAG 2.0.

Σημείωση: Πρόκειται για δράση, που υλοποιήθηκε επιπλέον όσων είχαν προβλεφθεί στο ΕΣΔ.

Επισπεύδον Υπουργείο: Υπουργείο Εθνικής Άμυνας

ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΣΤΗΝ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ, ΤΗΝ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ

- Διασφαλίστηκε στο πλαίσιο του ν. 4727/2020 τόσο η κατοχύρωση της ενσωμάτωσης της Οδηγίας ΕΕ 2016/2102 σχετικά με την προσβασιμότητα των ιστοτόπων και των εφαρμογών για φορητές συσκευές των οργανισμών του Δημοσίου Τομέα, μετά την κατάργηση του ν. 4591/2016, όσο και η ενσωμάτωση στην εθνική νομοθεσία της Οδηγίας 2018/1972 σχετικά με τον Ευρωπαϊκό Κώδικα Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών στην εθνική νομοθεσία.

Επισπεύδον Υπουργείο: Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης

- Ενσωματώθηκε η Οδηγία ΕΕ 2018/1808 σχετικά με τις υπηρεσίες οπτικοακουστικών μέσων.

Επισπεύδον Υπουργείο: Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης

- Θεσπίσθηκαν με το άρθρο 10 του ν. 4779/2021 οι κάτωθι υποχρεώσεις:

- i. Υποχρέωση υποτιτλισμού, της διερμηνείας στη νοηματική γλώσσα, καθώς και της ακουστικής περιγραφής των προγραμμάτων μυθοπλασίας αναφορικά με τα τηλεοπτικά προγράμματα. Ειδικότερα οι πάροχοι υπηρεσιών μέσων επικοινωνίας υποχρεούνται να αυξάνουν, συνεχώς και προοδευτικά, την προσβασιμότητα των υπηρεσιών τους σε άτομα με αναπηρία. Η προσβασιμότητα στις υπηρεσίες επιτυγχάνεται, ιδίως, με τον υποτιτλισμό των προγραμμάτων, τη χρήση νοηματικής γλώσσας, την ακουστική περιγραφή και τον προφορικό υποτιτλισμό. Επιπλέον οι πάροχοι υπηρεσιών μέσων επικοινωνίας οφείλουν να αναπτύσσουν σχέδια για τη σταδιακή αύξηση της προσβασιμότητας των υπηρεσιών τους σε άτομα με αναπηρία. Προς το σκοπό αυτό, η Γενική Γραμματεία Ενημέρωσης και Επικοινωνίας (ΓΓΕΕ) από κοινού με το Εθνικό Συμβούλιο Ραδιοτηλεόρασης (ΕΣΡ) έχει προχωρήσει σε διαβούλευση με τους κατά παραγγελία παρόχους και θα ακολουθήσει διαβούλευση με τους υπόλοιπους παρόχους.
- ii. Η υποχρέωση για τους δημόσιους και ιδιωτικούς παρόχους υπηρεσιών μέσων επικοινωνίας να αναπτύσσουν σταδιακά σχέδια για την αύξηση της προσβασιμότητας των υπηρεσιών τους σε άτομα με αναπηρία και να υποβάλλουν ετήσιες εκθέσεις στη Γενική Γραμματεία Ενημέρωσης και Επικοινωνίας και στο Εθνικό Συμβούλιο Ραδιοτηλεόρασης.
- iii. Η υποχρέωση ανάπτυξης και λειτουργίας ιστοτόπου με πληροφορίες σχετικές με την προσβασιμότητα στα προγράμματα των παρόχων υπηρεσιών μέσων επικοινωνίας, καθώς και για την υποβολή σχετικών καταγγελιών κατ' εφαρμογή των διατάξεων της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1808. Πρόκειται για έργο που θα υλοποιήσει το ΕΣΡ και για το οποίο, κατόπιν σχετικής ενημέρωσης, βρίσκεται σε εξέλιξη η καταγραφή των προδιαγραφών από το ΕΣΡ σε συνεννόηση με τους παρόχους.

- iv. Η νομική δέσμευση για τους τηλεοπτικούς παραγωγούς ως προς την υποχρεωτική μεταγλώττιση και τον υποτιτλισμό του οπτικοακουστικού περιεχομένου για τα άτομα με αναπηρία. Πρόκειται για έργο που θα υλοποιήσει η ΕΡΤ και το οποίο, κατόπιν σχετικής ενημέρωσης, βρίσκεται σε εξέλιξη.

Επισπεύδων Φορέας: Γενική Γραμματεία Ενημέρωσης και Επικοινωνίας

- **Υλοποιήθηκαν έργα βελτίωσης προσβασιμότητας προσβασιμότητα στις υπηρεσίες ενημέρωσης και υποστήριξης δανειοληπτών της Ειδικής Γραμματείας Διαχείρισης Ιδιωτικού Χρέους (ΕΓΔΙΧ). Πιο συγκεκριμένα έχουν υλοποιηθεί έργα:**

- i. Βελτίωσης προσβασιμότητας στις κτηριακές εγκαταστάσεις της Κεντρικής Υπηρεσίας της ΕΓΔΙΧ. Συγκεκριμένα το κτίριο όπου στεγάζεται η Κεντρική Υπηρεσία της ΕΓΔΙΧ έχει κατασκευαστεί/διαμορφωθεί με βάση τις προδιαγραφές προσβασιμότητας δημοσίων υπηρεσιών και ως εκ τούτου διαθέτει:

- α) ράμπες από το πεζοδρόμιο στο εσωτερικό του κτηρίου και από τις δύο κεντρικούς εισόδους του,
β) χώρους υγιεινής (WC) σε όλους τους ορόφους καθώς και στο ισόγειο,
γ) ασανσέρ που μπορούν να χρησιμοποιηθούν από άτομα με αναπηρία και
δ) θέσεις στάθμευσης που μπορούν να χρησιμοποιηθούν από άτομα με αναπηρία.

Περαιτέρω έχει τοποθετηθεί ειδική σήμανση στις γυάλινες πόρτες για άτομα με προβλήματα όρασης.

- ii. Βελτίωσης προσβασιμότητας στις υπηρεσίες της ΕΓΔΙΧ με την ηχογράφηση 2 ηχητικών μηνυμάτων. Το πρώτο είναι διαθέσιμο προς ακρόαση στο τηλεφωνικό κέντρο (213.212.5730) και ενημερώνει τους οφειλέτες για τα κανάλια επικοινωνίας. Το δεύτερο είναι διαθέσιμο

στην ιστοσελίδα της ΕΓΔΙΧ (<http://www.keyd.gov.gr/hegdix/>) και ενημερώνει για το περιεχόμενο της ιστοσελίδας καθώς και για το τηλέφωνο για ραντεβού με υπαλλήλους. Έτσι, δίνονται και προφορικές οδηγίες για άτομα με αναπηρία, ώστε να λάβουν γνώση για τις υπηρεσίες που παρέχει η ΕΓΔΙΧ και με ποιο τρόπο μπορούν να εξυπηρετηθούν.

Επισπεύδον Υπουργείο: Υπουργείο Οικονομικών

- **Συστάθηκε τον Σεπτέμβριο 2021 ομάδα εργασίας, έργο της οποίας είναι η μελέτη και αποτύπωση των προβλημάτων προσβασιμότητας, ιδίως επικοινωνίας, και της εν γένει κοινωνικής ένταξης των κωφών και βαρήκων.**

Επισπεύδον Υπουργείο: Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων

ΠΥΛΩΝΑΣ IV: ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΕ ΚΑΘΕ ΕΚΦΑΝΣΗ ΤΗΣ ΖΩΗΣ

ΙΣΟΤΙΜΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΤΟΝ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟ

- **Τέθηκε σε λειτουργία τον Μάρτιο του 2021 ο ανελκυστήρας πλαγιάς για την εξυπηρέτηση ατόμων με αναπηρία στον Ιερό Βράχο της Ακρόπολης.**
Σε συνδυασμό με τις νέες διαδρομές επισκεπτών της Ακρόπολης δόθηκε η δυνατότητα σε άτομα με αναπηρία και εμποδιζόμενα άτομα να επισκεφθούν σημαντικά μνημεία του Ιερού Βράχου (Προπύλαια, Παρθενώνας, Ερέχθειο) και να έχουν εποπτική θέαση της Αρχαίας και Ρωμαϊκής Αγοράς και της σύγχρονης Αθήνας. Επίσης, δόθηκε η δυνατότητα

πρόσβασης στον Περίπατο και στα μνημεία της Βόρειας Κλιτύος (Κλεψύδρα, Ιερά Σπήλαια, Μυκηναϊκή Κρήνη, βόρεια οχύρωση). Υπολογίζεται ότι από τον Ιούνιο έως τον Οκτώβριο 2021 επισκέφθηκαν τον βράχο της Ακρόπολης κατά μέσο όρο 300 άτομα με αναπηρία και εμποδιζόμενα άτομα ημερησίως.

Επισπεύδον Υπουργείο : Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού

- **Εντάχθηκε στο ΕΣΠΑ έργο με MIS 5074690 που αφορά στο Ελληνικό σύστημα αναγνώρισης και πιστοποίησης Μουσείων**, στο Υποέργο 3 του οποίου προβλέπεται πως θα παραχθούν 11 εξειδικευμένοι οδηγοί για επιμέρους θέματα λειτουργίας και οργάνωσης των Μουσείων, όπου και θα θεσμοθετηθεί η συμμετοχή των ατόμων με αναπηρία στις Μουσειολογικές - Μουσειογραφικές μελέτες των Μουσείων.

Επισπεύδον Υπουργείο : Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού

- **Εντάχθηκε το έργο προώθησης του σχεδιασμού ειδικών προσβάσιμων διαδρομών σε μουσεία, μνημεία και αρχαιολογικούς χώρους, στο πλαίσιο του Εθνικού Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας ΕΛΛΑΔΑ 2.0 (RRP) στην επένδυση με κωδικό ID 16735 με τίτλο «Υποδομές για την συνδρομή του Πολιτισμού στην “Ασημένια Οικονομία” και αξιοποίηση της Τέχνης για την βελτίωση της Ψυχικής Υγείας» .**

Συναφώς, σχεδιάζεται Υποέργο το οποίο περιλαμβάνει δράσεις ενίσχυσης της προσβασιμότητας σε αρχαιολογικούς χώρους και μνημεία όπως ενδεικτικά: ράμπες και διαδρομές για άτομα με αναπηρία, αναβατόρια και ανελκυστήρες, ηλεκτρικά αμαξίδια, ηλεκτρικά οχήματα κλπ.

Επισπεύδον Υπουργείο : Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού

- **Αναρτήθηκε εποπτικό υλικό σχετικό με τη σήμανση αισθητηριακής προσβασιμότητας, το χάρτη αισθητηριακής προσβασιμότητας και τον οδηγό αισθητηριακής προσβασιμότητας στη νέα ιστοσελίδα του Εθνικού Μουσείου Σύγχρονης Τέχνης (βλ.ΕΜΣΤ και ΑμεΑ: <https://www.emst.gr/visit>)**

Επισπεύδον Υπουργείο : Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού

- **Αναπτύχθηκαν και αναπτύσσονται εκπαιδευτικά προγράμματα προσβάσιμα σε άτομα με αναπηρία και προγράμματα επιμόρφωσης που αφορούν στην ισότιμη πρόσβαση στον πολιτισμό.** Πιο συγκεκριμένα:
  - i. Πραγματοποιήθηκαν εκπαιδευτικές εκθέσεις για άτομα με προβλήματα όρασης. Συγκεκριμένα, υλοποιήθηκε η εκπαιδευτική έκθεση «Καπνικαρέα, ένα βυζαντινό μνημείο στο κέντρο της αγοράς» για παιδιά με προβλήματα ακοής τον Οκτώβριο 2021 στον Ιερό Ναό των Εισοδίων της Θεοτόκου Παναγία Καπνικαρέα. Τον Νοέμβριο 2021 υλοποιήθηκε η ίδια εκπαιδευτική έκθεση για παιδιά με προβλήματα όρασης σε συνεργασία με τον Φάρο Τυφλών.
  - ii. Πραγματοποιείται στο Αρχαιολογικό Μουσείο Θεσσαλονίκης η εκπαιδευτική δράση για άτομα με αναπηρία «Αγγίζω και ανακαλύπτω την αρχαία Μακεδονία» τον Οκτώβριο και Νοέμβριο 2021.
  - iii. Πραγματοποιείται στις 25 κα 26 Νοεμβρίου 2021 στο Αρχαιολογικό Μουσείο Θεσσαλονίκης επιμορφωτικό σεμινάριο των υπαλλήλων της Γενικής Διεύθυνσης Αρχαιοτήτων και Πολιτιστικής Κληρονομιάς για το σχεδιασμό εκπαιδευτικών προγραμμάτων για άτομα με αναπηρία (30 συμμετέχοντες ετησίως από το 2021 και εξής με τίτλο «Πολίτες διαφορετικοί αλλά ισότιμοι: η ελεύθερη πρόσβαση στον πολιτισμό για όλους/ες»).

Επισπεύδον Υπουργείο : Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού

- **Ενσωματώθηκε στην εθνική έννομη τάξη η Οδηγία (ΕΕ) 2017/1564 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Σεπτεμβρίου 2017, σχετικά με ορισμένες επιτρεπόμενες χρήσεις ορισμένων προστατευόμενων έργων και άλλων αντικειμένων προστασίας δυνάμει δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας και συγγενικών δικαιωμάτων προς όφελος των τυφλών, των αμβλυώπων και των ατόμων με άλλα προβλήματα ανάγνωσης εντύπων και για την τροποποίηση της οδηγίας 2001/29/ΕΚ για την εναρμόνιση ορισμένων πτυχών του δικαιώματος του δημιουργού και συγγενικών δικαιωμάτων στην κοινωνία της πληροφορίας.**

Με τον νόμο αυτό αντικαθίσταται το άρθρο 28Α του ν. 2121/1993 με τίτλο πλέον «Επιτρεπόμενες χρήσεις προς όφελος εντυποαναπήρων και ατόμων με άλλες αναπηρίες».

Επισπεύδον Υπουργείο : Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού

- **Ορίσθηκε με την περ. δ' της παρ. 3 του άρθρου 2 του ν. 4708/2020 ότι ένας εκ των σκοπών του νεοσύστατου φορέα με την επωνυμία ΑΚΡΟΠΟΛ ΑΚΡΟΣ είναι και η ανάπτυξη και υλοποίηση εκπαιδευτικών προγραμμάτων για το γενικό κοινό, παιδιά και οικογένειες, καθώς και στοχευμένες κοινωνικές και άλλες ομάδες, όπως άτομα με αναπηρία για την εξοικείωσή τους με την τέχνη και τις πολλαπλές εκφάνσεις της δημιουργικότητας και τη συμμετοχή τους σε πολιτιστικές δράσεις.**

Επισπεύδον Υπουργείο : Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού

- Τέθηκε η καθολική προσβασιμότητα και η συμπερίληψη των ατόμων με αναπηρία ως βασικό κριτήριο αξιολόγησης στο σύνολο των προσκλήσεων επιχορηγήσεων του ΥΠΠΟΑ.

Επισπεύδον Υπουργείο : Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού

- **Ολοκληρώθηκε η διαδικασία της ειδικής Πρόκλησης Επιχορήγησης για την Ενίσχυση Πολιτιστικών Δράσεων για Παιδιά και Εφήβους (έως 18 ετών).** Στο πλαίσιο της πολιτικής αυτής επιχορηγούνται κατά το 2021 (μέσω ειδικής Πρόσκλησης προς μη κερδοσκοπικούς πολιτιστικούς φορείς) 117 φορείς με το ποσό του 1.000.000,00 €. Στην πρόσκληση αυτή, ένα από τα βασικά κριτήρια αξιολόγησης ήταν η συμπερίληψη παιδιών με αναπηρία. Επίσης, στην Ειδική Πρόσκληση για την προώθηση της καθολικής προσβασιμότητας στον σύγχρονο πολιτισμό, επιχορηγήθηκαν 47 φορείς με το ποσό των 520.000 €, από τις οποίες οι 15 αφορούσαν παιδιά και εφήβους με ή χωρίς αναπηρία (συμπεριληπτικές δράσεις).

Επισπεύδον Υπουργείο : Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού

- **Διασφαλίζεται διαρκώς η πρόσβαση σε οπτικοακουστικές πολιτιστικές παραγωγές (π.χ. νοηματική γλώσσα, υποτιτλισμός, ακουστική περιγραφή),** με:
  - i. Τη λήψη θεσμικών μέτρων μέσω πολιτικών επιχορήγησης πολιτιστικών δράσεων για την προώθηση της καθολικής προσβασιμότητας στον σύγχρονο πολιτισμό με κριτήριο τον σχεδιασμό και την παροχή πιστοποιημένου οπτικοακουστικού περιεχομένου (υποτιτλισμός, ακουστική περιγραφή, νοηματική γλώσσα).

- ii. Την επιχορήγηση συμπεριληπτικών πολιτιστικών δράσεων για άτομα με αναπηρία μέσω προσκλήσεων που εκδίδονται σε ετήσια βάση.
- iii. Την υιοθέτηση και επέκταση από Εποπτευόμενους Φορείς της δυνατότητας καθολικής πρόσβασης σε οπτικοακουστικές πολιτιστικές παραγωγές (υποτιτλισμός, ακουστική περιγραφή, νοηματική γλώσσα).

Επισπεύδον Υπουργείο : Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού

ΙΣΟΤΙΜΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΤΟΝ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟ

- Τέθηκε ως υποχρεωτική η προϋπόθεση εξασφάλισης της προσβασιμότητας των έργων που χρηματοδοτεί Γενική Γραμματεία Αθλητισμού (ΓΓΑ). Επίσης, η τήρηση προδιαγραφών προσβασιμότητας ελέγχεται και στις μελέτες αθλητικών εγκαταστάσεων που η ΓΓΑ εγκρίνει ως προς τη λειτουργικότητα.

Επισπεύδον Υπουργείο : Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού

- Εισήχθησαν νέες Αθλητικές Νομοθετικές Ρυθμίσεις, για τη βελτίωση του θεσμικού πλαισίου του αθλητισμού των ατόμων με αναπηρία, με την τροποποίηση του ν. 2725/1999 από τους ν. 4726/2020 και 4809/2021.

Επισπεύδον Υπουργείο : Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού

- Συμπεριλήφθηκε η δυνατότητα χρήσης «εργαλείων προσβασιμότητας» κατά το πρότυπο του gov.gr στην εφαρμογή των e-αιτήσεων της ιστοσελίδας του Τομέα Αθλητισμού του Υπουργείου Πολιτισμού.

Επισπεύδον Υπουργείο : Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού

- Πραγματοποιήθηκαν σεμινάρια και ενημερώσεις από την Ελληνική Παραολυμπιακή Επιτροπή λόγω της επιτυχημένης συμμετοχής της Ελληνικής Παραολυμπιακής Ομάδας στους Παραολυμπιακούς Αγώνες του Τόκιο, τους οποίους μετέδωσε σε ζωντανές και μαγνητοσκοπημένες εκπομπές η ΕΡΤ με ισχυρά κοινωνικά και αθλητικά μηνύματα για τους αθλητές με αναπηρία.

Επισπεύδον Υπουργείο : Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού

- Στο πλαίσιο του προγράμματος «Αντώνης Τρίτσης» υλοποιείται πρόσκληση με τίτλο «Συντήρηση δημοτικών ανοιχτών αθλητικών χώρων, σχολικών μονάδων, προσβασιμότητα ΑμεΑ» με περιγραφή «Συντήρηση και επισκευή δημοτικών ανοιχτών αθλητικών χώρων, καθώς και κάθε άλλης συναφούς δράσης αυτών, που στόχο έχει τη βελτίωση των εν λόγω υποδομών και την αναβάθμιση της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών στον τομέα του ερασιτεχνικού και μαζικού αθλητισμού».

Ενδεικτικά, θα χρηματοδοτηθούν έργα που αφορούν:

- Συντήρηση, επισκευή, βελτίωση, διαμόρφωση αθλητικών εγκαταστάσεων των Δήμων (ενδεικτικά αναφέρονται: ανοιχτά κολυμβητήρια Δήμων, ανοιχτές υποδομές άθλησης δημοτικών σταδίων, ανοιχτά γήπεδα μπάσκετ, ταρτάν στίβου, εξωτερικά αποδυτήρια, παιδικές χαρές, εξωτερικοί χώροι θεραπευτικής

ιππασίας κ.α.) καθώς και αναβάθμιση της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών στον τομέα του ερασιτεχνικού και μαζικού αθλητισμού.

- ii. Κάθε είδους ενέργεια που αφορά συναφείς παρεμβάσεις με τις ανωτέρω δράσεις. Ενδεικτικά αναφέρονται: κατασκευή ραμπών πρόσβασης ατόμων με αναπηρία που θα εξασφαλίζει την απρόσκοπτη πρόσβαση των χρηστών των εγκαταστάσεων, παρεμβάσεις που αποσκοπούν στην αναβάθμιση της ασφάλειας των χρηστών κατά την προσέλευση και πρόσβαση στις εγκαταστάσεις, ήτοι ηλεκτροφωτισμοί, διαγραμμίσεις οδών, τοποθέτηση ανακλαστικών οδοστρώματος, εγκατάσταση προειδοποιητικών πινακίδων περιορισμού της ταχύτητας των οχημάτων και πινακίδων σήμανσης κ.α.
- iii. Κάθε είδους ενέργεια που αφορά δράσεις για την ενεργειακή αναβάθμιση, εξοικονόμηση ενέργειας και αξιοποίηση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στις αθλητικές εγκαταστάσεις. Ενδεικτικά αναφέρονται: ισοθερμικά καλύμματα, ηλιακά πάνελ για θέρμανση πισίνας κ.α.

Η προαναφερόμενη πρόσκληση έχει ημερομηνία λήξης 11 Ιουνίου 2021. Έχουν υποβληθεί 215 προτάσεις από Δήμους όλης της χώρας. Ειδικότερα για την κατηγορία Β που αφορά σε προσβασιμότητα, όπου είναι επιλέξιμο σχετικό υποέργο, έχουν κατατεθεί 34 προτάσεις.

Επισπεύδον Υπουργείο: Υπουργείο Εσωτερικών

- Στο πλαίσιο υλοποίησης του Προγράμματος Φιλόδημος εκδόθηκε τον Ιανουάριο του 2020 Πρόσκληση του Υπουργού Εσωτερικών με τίτλο «Κατασκευή, επισκευή και συντήρηση αθλητικών εγκαταστάσεων των Δήμων», που αφορά στη χρηματοδότηση των Δήμων και των νομικών προσώπων αυτών για την κατασκευή, επισκευή και συντήρηση των

αθλητικών εγκαταστάσεών τους, καθώς και κάθε άλλης συναφούς δράσης αυτών, που στόχο έχει τη βελτίωση των εν λόγω υποδομών, και την αναβάθμιση της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών στον τομέα του ερασιτεχνικού και μαζικού αθλητισμού.

- i. Το συνολικό ποσό χρηματοδότησης ανά Δήμο να ανέρχεται σε 600.000,00 €. Μεταξύ των επιλέξιμων συναφών δράσεων περιλαμβάνονται δράσεις, όπως η κατασκευή ραμπών πρόσβασης για άτομα με αναπηρία και παρεμβάσεις που αποσκοπούν στην αναβάθμιση της ασφάλειας των χρηστών κατά την προσέλευση και πρόσβαση στις εγκαταστάσεις, ήτοι ηλεκτροφωτισμοί, διαγραμμίσεις οδών, τοποθέτηση ανακλαστικών οδοστρώματος και εγκατάσταση προειδοποιητικών πινακίδων περιορισμού της ταχύτητας των οχημάτων και πινακίδων σήμανσης.
- ii. Μέχρι σήμερα έχουν ενταχθεί στο Πρόγραμμα 286 φορείς (Δήμοι και νομικά πρόσωπα).

Η αρχική προθεσμία για την υλοποίηση του Προγράμματος ήταν η 31 Δεκεμβρίου 2020, ωστόσο τον Σεπτέμβριο του 2020 ο χρόνος παρατάθηκε για όλους τους δικαιούχους φορείς έως την 31 Δεκεμβρίου 2022. Παράλληλα, βάσει των οριζόμενων της Πρόσκλησης δίνεται η δυνατότητα για περαιτέρω παράταση του χρόνου υλοποίησης, κατόπιν αιτιολογημένου αιτήματος από τον κάθε Δήμο.

Επισπεύδον Υπουργείο: Υπουργείο Εσωτερικών

ΙΣΟΤΙΜΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΤΟΝ ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΒΙΟ

- Συντάχθηκε Ερωτηματολόγιο για την άσκηση του δικαιώματος του εκλέγειν των ατόμων με αναπηρία από τη Διεύθυνση Εκλογών του Υπουργείου Εσωτερικών, ώστε να αποσταλεί, μέσω της Υπηρεσίας

Ταχείας Απάντησης (RRS) της Διευθύνουσας Επιτροπής για τη Δημοκρατία και τη Διακυβέρνηση (CDDG) του Συμβουλίου της Ευρώπης, στα κράτη μέλη προς απάντησή τους. Η Διεύθυνση Εκλογών έχει παραλάβει 19 απαντημένα Ερωτηματολόγια και έχει εκκινήσει την επεξεργασία τους.

Επισπεύδον Υπουργείο: Υπουργείο Εσωτερικών

ΠΥΛΩΝΑΣ V: ΑΦΥΠΝΙΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΚΑΙ ΑΦΥΠΝΙΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΓΙΑ ΘΕΜΑΤΑ ΑΝΑΠΗΡΙΑΣ

- **Πραγματοποιείται από το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων δράση ενημέρωσης της κοινότητας για το πως μπορεί να συμβάλει στην αποϊδρυματοποίηση των παιδιών με αναπηρία σε συνεργασία με την UNICEF.**

Η εκκίνηση της καμπάνιας έλαβε χώρα την 25 Μαΐου 2021 με την εναρκτήρια ομιλία και την παρουσίαση του σλόγκαν και της αφίσας. Από τον Ιούλιο του 2021 προβάλλεται σχετικό διαφημιστικό μήνυμα στα ΜΜΕ.

Επισπεύδον Υπουργείο: Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων

ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΤΩΝ ΣΤΕΛΕΧΩΝ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

- **Πραγματοποιούνται δράσεις επιμόρφωσης και εκπαίδευσης στελεχών των Ενόπλων Δυνάμεων**

- i. Την 21 Οκτωβρίου 21 έλαβε χώρα ημερίδα, υπό την έγκριση της πολιτικής ηγεσίας του ΥΠΕΘΑ και υπό την οργανωτική επιμέλεια της ΕΣΑμεΑ, για την καλλιέργεια κουλτούρας στο προσωπικό των Ενόπλων Δυνάμεων για την ενσωμάτωση των ατόμων με αναπηρία και την απάλειψη των διακρίσεων προς τα άτομα αυτά.
- ii. Εντός του Β' εξαμήνου 2021 (15 Οκτωβρίου – 10 Δεκεμβρίου) και στο πλαίσιο της σύμβασης για την «Παροχή Υπηρεσιών Εκπαίδευσης από το Ινστιτούτο Εθνικής Συνομοσπονδίας Ατόμων με Αναπηρία και Χρόνιες Παθήσεις ΑΜΚΕ για ανάγκες ΥΠΕΘΑ», πρόκειται να λάβει χώρα εκπαιδευτικό σεμινάριο σε 60 στελέχη των Ενόπλων Δυνάμεων από την ΕΣΑμεΑ, είτε στις εγκαταστάσεις της ΕΣΑμεΑ είτε διαδικτυακά. Σκοπός της εκπαίδευσης είναι η επιμόρφωση των στελεχών του ΥΠΕΘΑ σε θέματα σχετιζόμενα με την αναπηρία, με στόχο να αναλάβουν στο μέλλον διττό ρόλο, ανάληψης καθηκόντων συνοδών, αναγνώστων, διερμηνέων νοηματικής, καθώς και εκπαιδευτών λοιπών στελεχών των Ενόπλων Δυνάμεων στα προαναφερθέντα αντικείμενα, καθώς και σε ζητήματα που ωθούν τα άτομα με αναπηρία να τίθενται στο περιθώριο και να μην αντιμετωπίζονται ως ισότιμα μέλη του κοινωνικού συνόλου. Μετά το πέρας της εκπαίδευσης και την επιτυχή αξιολόγηση των συμμετεχόντων, θα τους χορηγηθεί Βεβαίωση Παρακολούθησης από το φορέα που παρέχει την εκπαίδευση, καθώς και εκπαιδευτικό υλικό σε ηλεκτρονική μορφή.

Επισπεύδον Υπουργείο: Υπουργείο Εθνικής Άμυνας

- **Πραγματοποιήθηκε πρόγραμμα ειδικής εκπαίδευσης υποψηφίων Επιθεωρητών/τριών Εργασιακών Σχέσεων.** Στο πλαίσιο του προγράμματος που αφορά στη θεωρητική κατάρτιση των Επιθεωρητών/τριών Εργασιακών Σχέσεων εντάχθηκαν διδακτικές ώρες που αφορούν στην αρχή της ίσης μεταχείρισης και ειδικότερα για την αρχής της ίσης μεταχείρισης λόγω

αναπηρίας ή χρόνιας πάθησης. Στόχος της θεματικής ενότητας είναι η εξοικείωση των Επιθεωρητών/τριών Εργασίας με εννοιολογικά εργαλεία όπως αναπηρία, πρόσβαση, προσβασιμότητα, εμπόδια, καθολικός σχεδιασμός, εύλογες προσαρμογές, ιατρικό, κοινωνικό και δικαιωματικό μοντέλο προσέγγιση της αναπηρίας, κλπ. Περαιτέρω στόχος είναι η επιμόρφωση τους για το θεσμικό και νομοθετικό πλαίσιο για την ίση μεταχείριση λόγω αναπηρίας ή χρόνιας πάθησης στον τομέα της εργασίας, η συνεργασία με τον Συνήγορο του Πολίτη για τη διαπίστωση της παραβίασης της αρχής της ίσης μεταχείρισης.

Επισπεύδον Υπουργείο: Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων

- **Διοργανώθηκε Επιμορφωτικό Σεμινάριο από την Εθνική Σχολή Δικαστικών Λειτουργών με τίτλο «Τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία στην Έννομη Τάξη (Αστική–Ποινική–Διοικητική Προσέγγιση)» στις 7 και 8 Οκτωβρίου 2021.**

Επισπεύδον Υπουργείο: Υπουργείο Δικαιοσύνης

- **Υλοποιήθηκαν προγράμματα από το Κέντρο Εκπαίδευσης και Αποκατάστασης Τυφλών, το οποίο τελεί υπό την άμεση εποπτεία του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, στον τομέα της εκπαίδευσης και στο πλαίσιο εθνικών και ευρωπαϊκών προγραμμάτων.**

Επισπεύδοντες φορείς: Κέντρο Εκπαίδευσης και Αποκατάστασης Τυφλών, Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων

ΠΥΛΩΝΑΣ VI: ΣΥΝΕΡΓΕΙΕΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

ΣΥΝΕΡΓΕΙΕΣ: ΓΙΑ ΤΑ ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ ΜΕ ΤΑ ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ

- **Πρωθούνται τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία στο πλαίσιο της άσκησης πολυμερούς διπλωματίας εντός του Συστήματος των Ηνωμένων Εθνών, σε Διεθνείς Οργανισμούς και άλλα διεθνή πολυμερή fora, όπως είναι το Συμβούλιο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων των Ηνωμένων Εθνών και η 3^η Επιτροπή της Γενικής Συνέλευσης του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών. Συγκεκριμένα, η χώρα μας σταθερά αποδίδει ιδιαίτερη έμφαση:**
  - i. Στον οικουμενικό, αδιαίρετο, αλληλένδετο και αμοιβαίως ενισχυτικό (universal, indivisible, interdependent and mutually reinforcing) χαρακτήρα όλων των δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρία.
  - ii. Στην προβολή των δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρία στο πλαίσιο της Οικουμενικής Περιοδικής Αξιολόγησης (Universal Periodic Review) τόσο σε εθνικό (όταν δηλαδή εξετάζεται η Ελλάδα) όσο και σε διεθνές επίπεδο (όταν εξετάζονται οι άλλες χώρες μέλη του ΟΗΕ).
  - iii. Στην ενίσχυση της συνοχής μεταξύ της εσωτερικής και της εξωτερικής πτυχής του εθνικού θεσμικού και νομικού πλαισίου προστασίας των δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρία.
  - iv. Στην υποστήριξη, προώθηση και ενίσχυση των συναφών πρωτοβουλιών και θεματικών του Σχεδίου Δράσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα και τη Δημοκρατία, ιδίως όσον αφορά διεθνή πολυμερή fora όπως είναι το Συμβούλιο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και η 3^η Επιτροπή της Γενικής Συνέλευσης ΟΗΕ, αλλά και τις διμερείς σχέσεις της ΕΕ με τρίτες χώρες.
Στο πλαίσιο αυτό, η Ελλάδα υποστηρίζει και συμμετέχει ενεργά στις Ειδικές Διαδικασίες του Συμβουλίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, στον θεσμό της Οικουμενικής Περιοδικής Αξιολόγησης (UPR) και στις αντίστοιχες Επιτροπές Παρακολούθησης της εφαρμογής των Διεθνών

Συμβάσεων Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (Treaty Bodies) προβαίνοντας σε εθνικές παρεμβάσεις, συναφείς προτάσεις λεκτικού στο πλαίσιο ατύπων διαπραγματεύσεων (informals) κειμένων Ψηφισμάτων/Αποφάσεων, Κοινών Δηλώσεων κ.λπ., δοθέντος ότι η ενίσχυση των δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρία αποτελεί «οριζόντια» προτεραιότητα για τη χώρα.

Συναφώς επισημαίνεται ότι, κατά την πρόσφατη 3^η τακτική εξέταση της Ελλάδας στο πλαίσιο της Οικουμενικής Περιοδικής Αξιολόγησης (1 Νοεμβρίου 2021), η Δ3 Διεύθυνση συνεργάστηκε στενά με όλα τα συναρμόδια Υπουργεία, συντονίζοντας θέματα σχετικά με τη διεξαγωγή της εξέτασης και με τη συνεισφορά της Ελληνικής Αντιπροσωπείας.

Επίσης, το Υπουργείο Εξωτερικών έχει ολοκληρώσει το Τετραετές Εθνικό Πρόγραμμα Διεθνούς Αναπτυξιακής Συνεργασίας 2022-2025 ως προς χώρες-στόχους, στο πλαίσιο επανεκκίνησης ενός διμερούς προγράμματος αναπτυξιακής βοήθειας, με έμφαση σε αριθμό επιλεγμένων χωρών της Υποσαχαρικής Αφρικής, της Μέσης Ανατολής, της Νοτιοανατολικής Ευρώπης και της Μαύρης Θάλασσας, το οποίο βρίσκεται στο στάδιο έγκρισης από τον κ. Υπουργό Εξωτερικών. Στο πλαίσιο των τομεακών προτεραιοτήτων του εν λόγω Προγράμματος ανήκει και ο σεβασμός των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, συμπεριλαμβανομένων των δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρία.

Επισπεύδον Υπουργείο: Υπουργείο Εξωτερικών

- **Ενισχύουμε διαρκώς τις ικανότητες των αντιπροσωπευτικών φορέων των ατόμων με αναπηρία μέσω του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Τεχνική Βοήθεια» και άλλων Επιχειρησιακών Προγραμμάτων.**

Στην παρούσα περίοδο το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Τεχνική Βοήθεια» 2021-2020 χρηματοδοτεί το έργο «Συμβουλευτικές Υπηρεσίες για τη

διασφάλιση της συμβατότητας των συγχρηματοδοτούμενων Πράξεων με τις απαιτήσεις του Κανονιστικού Πλαισίου των ΕΔΕΤ για την αναπηρία», με δικαιούχο την ΕΣΑμεΑ, ως τριτοβάθμια αντιπροσωπευτική οργάνωση των ατόμων με αναπηρία, και με χρονοδιάγραμμα υλοποίησης 01 Μαρτίου 2018–31 Μαρτίου 2022.

Επιτεύχον Υπουργείο: Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων

- **Επιδιώκουμε την ενεργό συμμετοχή των αντιπροσωπευτικών φορέων των ατόμων με αναπηρία στις Επιτροπές Παρακολούθησης όλων των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ και σε ομάδες εργασίας, τη συστηματική επικοινωνία, διαβούλευση και συνεργασία με τη διοίκηση.**
  - i. Η ΕΣΑμεΑ ως τριτοβάθμια αντιπροσωπευτική οργάνωση των ατόμων με αναπηρία συμμετέχει σε όλες ανεξαιρέτως τις Επιτροπές Παρακολούθησης των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2014-2020 με δικαίωμα ψήφου, ενώ η συμμετοχή της θα ισχύσει και στις νέες Επιτροπές Παρακολούθησης, που θα συσταθούν, για τα προγράμματα της νέας Προγραμματικής Περιόδου 2021-2027.
  - ii. Επιπρόσθετα, συστάθηκε και λειτουργεί η Ομάδα Εργασίας για την παρακολούθηση της ένταξης της διάστασης της αναπηρίας και της μη διάκρισης στο ΕΣΠΑ και τα Προγράμματα της Προγραμματικής Περιόδου 2021-2027, στην οποία συμμετέχουν στελέχη των Ειδικών Υπηρεσιών της Εθνικής Αρχής Συντονισμού του ΕΣΠΑ και στελέχη της ΕΣΑμεΑ.

Η Ομάδα Εργασίας, η οποία θα καλύψει χρονικά το σύνολο της Προγραμματικής Περιόδου 2021-2027, έχει συνεδριάσει 2 φορές εντός του 2021 (23 Φεβρουαρίου 2021 και 02 Ιουνίου 2021) με αντικείμενο:

    - Τη διαμόρφωση προτάσεων για την ένταξη της διάστασης της αναπηρίας και της διασφάλισης της προσβασιμότητας για τα άτομα με αναπηρία στον στρατηγικό σχεδιασμό και τις

κατευθυντήριες αρχές της επόμενης Προγραμματικής Περιόδου.

- Τη διαμόρφωση προτάσεων για την ενσωμάτωση της αρχής της μη διάκρισης λόγω αναπηρίας και του κριτηρίου της προσβασιμότητας στο σχεδιασμό και την υλοποίηση των Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2021-2027, σε συμφωνία με το περιεχόμενο και τις απαιτήσεις των Κανονισμών των ΕΔΕΤ καθώς και των σχετικών εθνικών και Ευρωπαϊκών κατευθύνσεων και οδηγιών.
- Την εισήγηση αναφορικά με την ανάγκη εκπόνησης εξειδικευμένων οδηγιών, οδηγιών, εγκυκλίων και λοιπών εργαλείων για την ενσωμάτωση της διάστασης της αναπηρίας, με δυναμική συμμετοχή των μελών της Ομάδας στη διαμόρφωση του περιεχομένου τους.
- Τη διαμόρφωση προτάσεων για τον σχεδιασμό ενεργειών ευαισθητοποίησης και εκπαίδευσης στις θεματικές της αναπηρίας, μη διάκρισης και προσβασιμότητας για τα άτομα με αναπηρία, στο πλαίσιο της εφαρμογής των αναπτυξιακών παρεμβάσεων της προγραμματικής περιόδου 2021-2027.

Επισπεύδον Υπουργείο: Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων

- **Εντάσσουμε τη διάσταση της μη διάκρισης λόγω αναπηρίας και της προσβασιμότητας, συμπεριλαμβανομένης και της ψηφιακής προσβασιμότητας, στον κύκλο ζωής και στη στρατηγική επικοινωνίας όλων των συγχρηματοδοτούμενων από το ΕΣΠΑ πράξεων.**
  - i. Στο ΕΣΠΑ 2014-2020 οι οριζόντιες αρχές της μη διάκρισης και της προσβασιμότητας εξειδικεύονται προγραμματικά στο Κεφάλαιο 1.5 και λαμβάνονται υπόψη σε όλα τα στάδια της προετοιμασίας και της εφαρμογής των προγραμμάτων.

- ii. Η μη διάκριση λόγω αναπηρίας και η διασφάλιση της προσβασιμότητας στα άτομα με αναπηρία ενσωματώνονται οριζόντια σε όλες τις Πράξεις των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων (Ε.Π.) του ΕΣΠΑ 2014-2020, καθώς αποτελούν κριτήρια επιλογής πράξεων (on-off) σύμφωνα με τον «Οδηγό Αξιολόγησης Αιτήσεων Χρηματοδότησης Πράξεων (πλην κρατικών ενισχύσεων) συγχρηματοδοτούμενων από τα Επιχειρησιακά Προγράμματα του στόχου 'Επενδύσεις στην Ανάπτυξη και την απασχόληση'» (2015). Επιπρόσθετα, σύμφωνα με τον Επικοινωνιακό Οδηγό του ΕΣΠΑ 2014–2020 (2015), σε «όλα τα μέτρα πληροφόρησης και επικοινωνίας θα πρέπει να τηρείται η υποχρέωση για παροχή προσβάσιμης πληροφόρησης στα άτομα με αναπηρία», βάσει της εξειδίκευσης που παρέχεται στο Παράρτημα 5 του Οδηγού που αφορά στην «Ένταξη της διάστασης της αναπηρίας και προσβασιμότητας των ΑμεΑ στη στρατηγική επικοινωνίας των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων».
- iii. Στη νέα Προγραμματική Περίοδο, η οποία βρίσκεται σε φάση σχεδιασμού, αντίστοιχες προβλέψεις συμπεριλαμβάνονται στο ΕΣΠΑ 2021-2027, και θα συμπεριληφθούν στο Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου και στον Επικοινωνιακό Οδηγό, με τις απαραίτητες βελτιώσεις, ώστε να καλυφθεί η υποχρέωση οριζόντιας ενσωμάτωσης της διάστασης της μη διάκρισης λόγω αναπηρίας και της διασφάλισης της προσβασιμότητας.
- iv. Σημειώνεται επιπρόσθετα ότι έχουν σταλεί σχετικές αναλυτικές οδηγίες από τη ΓΓΔΕ-ΕΣΠΑ προς τις Διαχειριστικές Αρχές, προκειμένου να διασφαλιστεί η τήρηση των απαιτήσεων ενσωμάτωσης της διάστασης της αναπηρίας και της προσβασιμότητας οριζόντια στα κείμενα των προγραμμάτων 2021-2027.

- Στο πλαίσιο της νέας Προγραμματικής Περιόδου 2021-2027 και σύμφωνα με το ΕΣΠΑ 2021-2027 προβλέπεται η σύσταση θεματικού δικτύου για θέματα αναπηρίας, υπό το συντονισμό της Εθνικής Αρχής Συντονισμού.

Επισπεύδον Υπουργείο: Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων

ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΣΤΟΝ ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟ ΤΟΥΡΙΣΜΟ

- **Διαφοροποιούμε το τουριστικό προϊόν και βελτιώνουμε την ανταγωνιστικότητα του τουριστικού πακέτου με πολιτικές Προσβάσιμου Τουρισμού.**

- i. Συστάθηκε τον Σεπτέμβριο του 2020 ομάδα εργασίας για τον Προσβάσιμο Τουρισμό.

Έργο της Ομάδας/Επιτροπής αυτής ήταν η αξιολόγηση των καλών πρακτικών σύμφωνα με τα διεθνή πρότυπα και τις οδηγίες (standards and guidelines) προσβασιμότητας και η κατάθεση προτάσεων με στόχο την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και την καλύτερη εξυπηρέτηση και ικανοποίηση των επισκεπτών, τη δημιουργία στρατηγικής του Υπουργείου αναφορικά με την ενσωμάτωση της προσβασιμότητας στην τουριστική αλυσίδα (tourism value chain) και στο ταξίδι του επισκέπτη (visitor journey), την ένταξη της προσβασιμότητας ως προϋπόθεσης για όλους τους τύπους τουρισμού (π.χ. οικογενειακό, ιατρικό τουρισμό, ιαματικό τουρισμό, συνεδριακό τουρισμό, θρησκευτικό τουρισμό, εναλλακτικό τουρισμό), τη στρατηγική για την καθιέρωση ενός συστήματος πιστοποίησης για τη φιλοξενία κατοικίδιων ζώων («Pet Friendly Certification») για ξενοδοχειακά καταλύματα, σύμφωνα με τις διεθνείς καλές πρακτικές βιώσιμου τουρισμού, τη διασύνδεση με το Ευρωπαϊκό Δίκτυο Προσβάσιμου

Τουρισμού (ENAT) και άλλους οργανισμούς προσβάσιμου τουρισμού και τη δημιουργία νέου θεσμικού πλαισίου για τον προσβάσιμο τουρισμό. Η τελευταία συνάντηση της ομάδας διεξήχθη στα τέλη του Ιουνίου του 2021 και επίκειται η έκδοση του πορίσματός της.

- ii. Στο πλαίσιο του έργου ενίσχυσης της διαβούλευσης με τις Περιφέρειες πραγματοποιήθηκε έρευνα, η οποία βασίστηκε σε συλλογή στοιχείων με τη μέθοδο αναλυτικού ερωτηματολογίου προς τις Διοικήσεις των Περιφερειών. Το Ερωτηματολόγιο διαρθρώθηκε σε 14 Ενότητες, οι οποίες είχαν ως στόχο να προσδιορίσουν: α) το επίπεδο ευαισθησίας για την ανάπτυξη του Προσβάσιμου Τουρισμού μέσω της διαπίστωσης της έκτασης των δράσεων και του προγραμματισμού εξειδικευμένων ενεργειών, β) την υφιστάμενη κατάσταση υποδοχής πελατών Προσβάσιμου Τουρισμού, γ) την ενσυνείδητη ενεργοποίηση πολιτικών, στρατηγικών, σχεδίων δράσεων για τον Προσβάσιμο Τουρισμό, δ) τις τυχόν ήδη εφαρμοζόμενες ενέργειες ανάδειξης προορισμών φιλικών προς τον Προσβάσιμο Τουρισμό και ε) ειδικότερα στοιχεία-ενέργειες για τη δημιουργία περιβάλλοντος φιλικού προς τα κατοικίδια ζώα-ζώα συντροφιάς.

Επισπεύδον Υπουργείο: Υπουργείο Τουρισμού

- **Διασυνδέουμε τις δράσεις προσβασιμότητας στο φυσικό περιβάλλον και τον πολιτισμό με τον στόχο Προσβάσιμου Τουρισμού.**

Τα έργα «Παροχή κινήτρων για την απορρόφηση επιχορηγήσεων από τους Δήμους με σκοπό την υλοποίηση έργων προσβασιμότητας σε παραλίες και σε όλο το φυσικό περιβάλλον» και «Παροχή κινήτρων για την απόκτηση εξοπλισμού προσβασιμότητας στις παραλίες για τις τουριστικές επιχειρήσεις» αφορούν στην αναμόρφωση και βελτίωση υποδομών

προσβασιμότητας. Είναι ενταγμένα στο RRF Subproject 6 στο ΕΣΑΑ με τίτλο Προσβάσιμες Παραλίες, κωδικό δράσης 16931 και τίτλο δράσης «Τουριστική Ανάπτυξη» και αναμένεται να ολοκληρωθούν μέχρι το 2025.

Επισπεύδον Υπουργείο: Υπουργείο Τουρισμού

- **Θεσμοθετείται ειδική διαδικασία χορήγησης «Σήματος τουριστικού καταλύματος φιλικού προς ζώα συντροφιάς» («Pet Friendly Tourist Accommodation Label»)**, με σκοπό μια φιλικότερη προσέγγιση ως προς τη φιλοξενία των ζώων συντροφιάς που συνοδεύουν τους τουρίστες κατά την παραμονή τους στη χώρα μας.

Σχετική διάταξη εμπεριέχεται στο κατατεθέν σχέδιο νόμου του Υπουργείου Τουρισμού με τίτλο «Οργανισμοί Διαχείρισης και Προώθησης Προορισμού, Ιαματικές Πηγές Ελλάδας, Οργανωτικές Διατάξεις του Υπουργείου Τουρισμού».

Επισπεύδον Υπουργείο: Υπουργείο Τουρισμού